

Kaupade klassifitseerimine kombineeritud nomenklatuuris

Kaupade klassifitseerimise **abimaterjal**

Kasutaja abimaterjal

See on Intrastati küsimustiku täitjate täiendav abimaterjal, kus on esitatud nii kombineeritud nomenklatuuri klassifitseerimise reeglite üldinfo kui ka teatavate kaupade klassifitseerimise üksikasjalikud juhendid.

„Kaupade klassifitseerimise kombineeritud nomenklatuuri“ abimaterjali leiate ka statistikaameti veebilehelt.

- Eestikeelne abimaterjal:

https://www.stat.ee/sites/default/files/2024-12/klassifitseerimisjuhend_2025_et.pdf

- Inglisekeelne abimaterjal:

https://www.stat.ee/sites/default/files/2024-12/klassifitseerimisjuhend_2025_en.pdf

Meie kontaktandmed

Majandus- ja keskkonnastatistika osakond

Statistikaamet, Tatari 51, 10134 Tallinn

Telefonid

statistikaameti klienditugi 625 9300

Intrastati meetoodika 625 9259, 625 9198

andmete elektrooniline esitamine eSTAT-is 625 9300

E-post klienditugi@stat.ee

Kaupade klassifitseerimine klassifikaatorid@stat.ee (palun lisada e-kirja kauba nimetus, materjal(id), koostis(ed), kasutamise eesmärk, pilt või infoleht, viide kauba kodulehele, kaubaarve vm selline info, mis on abiks kauba klassifitseerimisel)

Veebileht <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/majandus/valiskaubandus>

Meeldivat koostööd soovides

majandus- ja keskkonnastatistika osakond

väliskaubandusstatistika tiim

SISUKORD

1. Kombineeritud nomenklatuur	4
1.1. SISSEJUHATUS	4
1.2. KOMBINEERITUD NOMENKLATUURI STRUKTUUR	4
1.3. KAUPADE KOMBINEERITUD NOMENKLATUURI KLASSIFITSEERIMISE ÜLDREEGLID	5
1.4. MÄRKUSED	8
1.5. KAUBAKOODI LEIDMISE ETAPID	8
1.6. MÕÕTÜHIKUD	9
1.7. LISAMATERJALE	9
2. Teatavate kaupade klassifitseerimisjuhendid	11
2.1. SÖÖDAVATE PUUVILJADE, MARJADE JA PÄHKLITE KLASSIFITSEERIMINE	11
2.2. SÖÖDAVATE KÖÖGI- JA JUURVILJADE KLASSIFITSEERIMINE	14
2.3. TAIMSETE RAVIMITE KLASSIFITSEERIMINE	18
2.4. RIISI KLASSIFITSEERIMINE	22
2.5. RÕIVASTE KLASSIFITSEERIMINE	25
2.6. JALATSITE KLASSIFITSEERIMINE	35
2.7. NAHA KLASSIFITSEERIMINE	39
2.8. PLASTESEMETE KLASSIFITSEERIMINE	43
2.9. PUIDU KLASSIFITSEERIMINE	46
2.10. ARVUTITE JA TARKVARA KLASSIFITSEERIMINE	56
2.11. COVID-19 SEOTUD KAUPADE JA TOODETE KLASSIFITSEERIMINE	67

1. Kombineeritud nomenklatuur

1.1. SISSEJUHATUS

Rahvusvahelise kaubanduse arenedes möödunud sajandi esimesel poolel tekkis vajadus kaupu klassifitseerida ja koostada asjaomane nomenklatuur. Aastal 1931 võeti kasutusle Genfi nomenklatuur, mis vaadati uuesti läbi 1937. aastal. Järgmine oli Brüsseli nomenklatuur 1959. aastast, mis nimetati 1974. aastal ümber tolli koostöö nõukogu nomenklatuuriks. Tehnoloogia ja rahvusvahelise kaubanduse struktuuri arengu tõttu oli vaja teha nomenklatuuris ulatuslikke muudatusi. Seetõttu koostatigi harmoneeritud süsteem (HS), mis jõustus 1. jaanuaril 1988. HS-i konventsioonile kirjutasid 1985. aastal alla 31 riiki ja Euroopa Majandusühendus. HS on rahvusvaheline kaupade kirjeldamise ja klassifitseerimise süsteem, millega on liitunud peaaegu kogu maailm. Seda kasutatakse kogu maailmas tollitariifide alusnomenklatuurina ja kaubandusstatistikaks.

HS-i rakendamine hõlbustab rahvusvahelise kaubanduse toiminguid, sest kaubakoodid on kaubanduslepingute lahutamatu osa, nende põhjal on kindlaks määratud kaubakvoodid, -litsentsid, samuti tollitariifid. Ka rahvusvahelise kaubandusstatistika andmete kogumine, võrdlemine ja analüüs põhineb kaubakoodidel. HS lihtsustab kaubandusdokumentatsiooni standardimist. Mitu klassifitseerimissüsteemi põhjustasid lisakulutusi kauba ümberklassifitseerimisel, kui kaup liikus rahvusvahelises kaubanduses ühest klassifitseerimissüsteemist teise.

HS on kõigi füüsiliste objektide (sh elekter) klassifikatsioon, aga ei hõlma teenuseid. Kõik reaalselt transporditavad kaubad saab klassifitseerida HS-nomenklatuuri järgi ja igal kaubal on ainult üks õige kood. Nomenklatuuri koodide suuremaid muudatusi tehakse iga viie aasta tagant. Järgmised suuremad muudatused on kavandatud aastaks 2027. HS on EL-i kombineeritud nomenklatuuri alusnomenklatuur.

Euroopa Nõukogu määrusega 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri kohta kehtestati EL-i kombineeritud nomenklatuur (KN) (ingl Combined Nomenclature – CN), mis peab vastama nii ühise tollitariifistiku kui ka ühenduse väliskaubanduse statistika nõuetele. Kombineeritud nomenklatuuri muudetakse igal aastal, et võtta arvesse statistika või kaubanduspoliitika nõuete muudatusi, tehnika või kaubanduse arengut, tekstide kohandamist või selgemaks muutmist. Uus nomenklatuur kehtestatakse iga aasta 1. jaanuarist. Suuremad muudatused on kavandatud samale aastale, kui muutub ka KN aluseks olev HS. Muudatusi tehakse kogu klassifikaatorite süsteemis, et kõiki klassifikaatoreid omavahel rohkem siduda ja teha kergemaks üleminek ühelt klassifikaatorilt teisele.

KN kehtib EL-i kõigis riikides, peale selle on KN veel mõningate riikide kaupade nomenklatuuri alus.

Kombineeritud nomenklatuuri ametlikud keeled on inglise, saksa ja prantsuse keel. Kui tekib erimeelsusi rahvusvahelisel tasandil või tekib kahtlus eestikeelse KN-i sõnastuses, tuleb vaadata inglise-, saksa- või prantsuskeelset originaali (neid ühtlustatakse pidevalt). Eri keeltes on KN kättesaadav Eurostati portaalis: <https://circabc.europa.eu/ui/group/c1b49c83-24a7-4ff2-951c-621ac0a89fd8/library/256ca323-e1ad-44ed-a355-97e7bdb6e5cc>.

1.2. KOMBINEERITUD NOMENKLATUURI STRUKTUUR

Kombineeritud nomenklatuuri alusnomenklatuur on HS, seega on mõistetav, et HS-i ja KN-i põhistruktuur on ühesugune. Mõlemad on hierarhilise ülesehitusega. HS-i kood on 6-kohaline number. KN on HS-i edasiarendus, seega lisandub kaks kohta ja KN-kood on 8-kohaline number.

Kõige suuremad on **jaotised**, neid on 21 ja tähistatakse Rooma numbritega. Jaotise number kaubakoodis ei peegeldu.

Jaotised koosnevad **gruppide**st, mida on 99. Sealjuures on 77. grupp jäetud reservi, et vajaduse korral oleks võimalik nomenklatuuri keskele ka uus grupp lisada. Alates gruppidest tähistatakse kõiki koode araabia numbritega. Grupi number on 2-kohaline ja peegeldub kaubakoodis (koodi kaks esimest numbrit). Kuigi grupi pealkirjas kasutatakse esimese üheksa grupi korral vormi „grupp 1“ jne, tuleb kaubakoodis alati kasutada kaht numbrit, vastavalt **01, 02** jne. Alamgrupid on ainult osal suurematel gruppidel, nt grupil **39**, mis käsitleb plaste ja plasttooteid. Nii ongi alamgruppe vaid 33 ja need kaubakoodis ei peegeldu. Näiteks elusad koduhaned kuuluvad I jaotisse „Elusloomad; loomsed tooted“ ja gruppi 1 „Elusloomad“, mis kaubakoodis kirjutatakse **01**.

Grupid jagunevad omakorda **rubriikide**ks, millel on 4-kohaline numberikood, mille kaks esimest kohta on grupi number. Näites nimetatud haned kuuluvad rubriiki **0105** – eluskodulinnud. Rubriigid jagunevad **alamrubriikide**ks (6-kohaline numberikood) ja haned (mass üle 185 g) kuuluvad koos partide, kalkunite ja

pärkanadega alamrubriiki **010599**. See ongi nende HS-kood. KN-i tasandil jaguneb see kood veel edasi, eraldi on välja toodud haned, ja 8-kohaline kood on **01059920**, milles on rasvase kirjaga HS-kood.

Sellisest koodide moodustamise põhimõttest lähtudes on tava lugeda koode kahe numbriga kaupade, kõigepealt grupi number, siis juurde kaks numbrit, et saada rubriigi kood, edasi moodustub alamrubriik ja lõpuks kogu 8-kohaline kood. Nii saab kohe orienteeruda, mis grupi kaubaga on tegemist, seejärel selgub rubriik jne. KN-i ülesehitus on põhiliselt lihtsamalt keerulisemale ja toormaterjalilt vahetoodete ning pooltoodete kaudu valmiskaubani. Põhiprintsiip kaupade jaotistesse paigutamisel on koostis ja materjal või nende kaupade funktsioon. Paljude jaotiste lõpus on grupp, kuhu kuuluvad muud mujal nimetatud selle jaotise kaubad ja enamikul gruppidest on viimane või üks viimaseid rubriike „Muud mujal nimetatud kaubad“. Ka **XX**-jaotis on „Mitmesugused tööstustooted“.

1.3. KAUPADE KOMBINEERITUD NOMENKLATUURI KLASSIFITSEERIMISE ÜLDREGLID

Kombineeritud nomenklatuuri alguses on esitatud üldreeglid. See on õiguslikult siduv nomenklatuuri osa, mida klassifitseerimisel ei tohi kõrvale jätta. Kaubad klassifitseeritakse järgmiste reeglite kohaselt.

1. Jaotiste, kaubagruppide ja alamgruppide nimetused on antud suunavalt; ametlikult tuleb klassifitseerida lähtuvalt rubriikide kirjeldustest, vastavate jaotiste ja gruppide märkustest ning alljärgnevatest sätetest tingimisel, et need rubriigid või märkused ei näe ette muud.

Eespool on mainitud, et nomenklatuuris on kaubad rühmitatud jaotistesse, mis koosnevad gruppidest ja mõned grupid alamgruppidest. Neil kõigil on nimetused, mis aitavad nomenklatuuris orienteeruda. Nende nimetuste järgi saab sisukorrast leida nomenklatuuri vajaliku osa, kuid kaupade arv ja mitmekesisus on selline, et kõiki nende nimetustega haarata pole võimalik. Seetõttu on need vaid teabeks ega ole klassifitseerimise alus. Näiteks on XV jaotise pealkiri „Mittetähtsused ja nendest valmistatud tooted“, kuid paljud metalltooted, nt masinad, mis on suuremas osas metallist, kuuluvad hoopis teistesse jaotistesse.

Klassifitseerimisel tuleb lähtuda

- rubriikide (4-kohaline kood) kirjeldustest;
- jaotiste ja gruppide märkustest;
- KN-i üldreeglitest.

Ei piisa ainult nomenklatuuri tabeliosa kasutamisest, vaid alati tuleb tähelepanelikult uurida jaotiste ja gruppide märkusi (neist lähemalt allpool) ja lähtuda klassifitseerimise üldreeglitest. Nendel harvadel juhtudel, kui rubriikide kirjeldused, jaotiste või gruppide märkused on vastuolus üldreeglitega, on kirjeldused ja märkused prioriteetsed. Nii määravad grupi **31** märkused, et mõningad rubriigid käsitlevad ainult teatavaid kindlaid kaupu, seega ei saa nendesse rubriikidesse klassifitseerida kaupu reegli 2b järgi.

2a. Iga viidet grupis mingile kaubale tuleb vaadelda kehtivana selle kauba kohta ka mittekompleksel või lõpetamata kujul, kui sellisel kujul on kaubal komplektse või valmistoote põhiomadused. Samuti kehtib see lahti võetud või kokkupanemata komplektsete või valmiskujul (või kõnealuse reegli põhjal sellisena käsitatavate) toodete kohta.

See näitab, et sama koodiga on nii valmistoode kui ka mittekomplektne või lõpetamata toode, kui mittekompleksel või lõpetamata tootel on valmistoote põhiomadused. Ei ole antud definitsiooni, mis on valmistoote põhiomadused, lähtuda tuleb lihtsalt loogikast. Näiteks peetakse ilma sadulata jalgratas jalgrattaks. Paljusid kaupu on otstarbekas transportida lahtivõetud või kokkupanemata kujul, eelkõige pika maa taha. Näiteks mööbel on tavaliselt kokku panemata, aga pakendis on olemas kõik detailid (puududa võivad vähem olulised, nt kruvid). Kui mõningaid osi on teatud arvu valmistoote kokkupanemiseks vajalikust rohkem, n-ö tagavaraks, tuleb need „ülejäädud osad“ klassifitseerida eraldi.

Selle reegli alla kuuluvad ka toorikud, kui neid ei ole eraldi kirjeldatud üheski rubriigis. Tooriku all mõistetakse toodet, mis pole valmis vahetuks kasutamiseks, kuid millel on valmistoote või -osa ligikaudne kuju ja piirjooned ning millest ainult viimistlemisega saab valmistoote või -osa. Näiteks koodi **83017000** alla kuuluvad nii võtmed kui ka võtmetoorikud. Pooltooted, millel pole valmistootele omast kuju (nt plaadid, torud, kettad jms), ei ole toorikud ja need tuleb klassifitseerida kui plaadid, torud, kettad jms.

2b. Iga viidet rubriigis mingile materjalile või ainele tuleb käsitada kehtivana ka selle materjali või aine segu või ühendi kohta teiste materjalide või ainetega. Mis tahes viidet mingist materjalist või aineist kaubale tuleb käsitada viitena kaupadele, mis täielikult või osaliselt koosnevad sellest materjalist või aineist. Rohkem kui ühest materjalist või aineist koosnevat kaupu klassifitseeritakse reegli 3 kohaselt.

Selle reegli järgi laieneb iga rubriik, mis viitab mingile materjalile või ainele, ka selle materjali või aine segudele või ühenditele teiste materjalide või ainetega. Kuid see reegel ei laienda rubriiki sedavõrd, et sinna võiks lülitada kaupu, mille korral teise materjali või aine lisamine muudab kauba olemust nii, et see läheb vastuollu rubriigi määratlusega. Segud, mida on kirjeldatud rubriigi tekstis, jaotise või grupi märkustes, tuleb klassifitseerida reegli 1 kohaselt vastavasse rubriiki.

Materjalide segusid ja ühendeid ning kaupu, mis koosnevad enam kui ühest ainest või materjalist ning mida saaks esmapilgul klassifitseerida mitmesse rubriiki, klassifitseeritakse reegli 3 järgi.

3. Kui reegli 2 punkti b kohaldamisel või mõnel muul põhjusel osutub kaup esmapilgul klassifitseeritavaks kahte või enamasse rubriiki, klassifitseeritakse see järgmiselt.

A. Kaupa täpsemalt kirjeldav rubriik on eelistatud üldisemat kirjeldust sisaldavate rubriikide ees. Kui aga kaks või enam rubriiki kirjeldavad vaid osa ainetest või materjalidest, mis sisalduvad segatud või kombineeritud tootes, või ainult osa jaekaubanduseks mõeldud komplekti kuuluvatest üksikesemetest, siis vaadeldakse neid rubriike kaupade suhtes kui võrdselt sobivaid, isegi kui üks rubriikidest kirjeldab kaupa täielikumalt või täpsemalt.

Selle reegli järgi eelistatakse rubriiki, mis käsitleb kaupa konkreetsemalt, rubriigile, mis annab üldisema kirjelduse. Ei ole kehtestatud jäiku reegleid, mis näitaksid, milline rubriik kirjeldab kaupa konkreetsemalt kui teine. Üldiselt kehtivad põhimõtted, et

- nimetuse järgi kirjeldamine on konkreetsem kui klassi järgi kirjeldamine (nt föönid kuuluvad rubriiki **8510**, aga mitte rubriiki **8467** kui käsiinstrumendid, ega rubriiki **8509** kui sisseehitatud mootoriga kodumasinad);
- kui kaup vastab mõnele kirjeldusele täpsemalt, siis see kirjeldus on konkreetsem kui üldisem kirjeldus (nt viinamarjamahla klassifitseerime rubriiki **2009**, mitte rubriiki **2202**, kus on mitteamkohoolsed joogid, kuigi viinamarjamahl on ka mitteamkohoolne jook).

B. Segud, erinevatest materjalidest või komponentidest koosnevad kaubad ja jaekaubanduse jaoks komplektina esitatud kaubad, mida pole võimalik klassifitseerida reegli 3 punkti a järgi, klassifitseeritakse materjali või komponendi järgi, mis määrab nende põhiomadused, kui sellist kriteeriumi saab rakendada.

Neid kaupu klassifitseeritakse nii, nagu koosneksid need materjalist või komponendist, mis määrab nende põhiomadused. See, mis määrab kauba põhiomadused, ei ole konkreetset defineeritud ja võib varieeruda kauba liigist olenevalt. Seda võib määrata nt materjali või komponendi olemus, maht, kogus, mass, väärtus või koostismaterjali roll kauba kasutamiseks.

See reegel kehtib ainult järgmiste kaupade kohta.

1. Segud. Tüüpiline segu on näiteks hakkliha. Kui tegemist on värske hakklihaga, mille koostises 60% on sealiha ja 40% veiseliha, siis klassifitseeritakse see kui seahakkliha **0203**, sest sealiha on rohkem. Sama kehtib ka näiteks riide kohta, kus on 80% villa ja 20% sünteetilist kiudu, siis klassifitseeritakse see villase riidena. Tekstiilmaterjalid ongi tüüpiline sageli ettetulev segude näide. Nende klassifitseerimise üksikasjalikud juhised kooskõlas käesoleva reegluga annab XI jaotise märkus 2. Keemiliste ainete segud on tihti määratud rubriikide kirjelduste ja gruppide märkustega ega kuulu selle reegli alla.

2. Kombineeritud kaubad, mis koosnevad eri materjalidest või eri komponentidest. Näiteks metalldetailidega nahkkott, kus koti põhiomadused määrab see, et tegemist on nahkkotiga. Jakk, mille välispind on nahk, vooder tekstiil, nõõbid metallist, klassifitseeritakse nahktootena – siin määrab põhiomaduse välispind. Puidust varrega haamer, millel on metallpea, klassifitseeritakse metalltööriistana, sest määrav on tööorgani eesmärk ja töötamise seisukohalt pole erilist tähtsust varre materjalil. Väga tihti ongi klassifitseerimise aluseks tööorgan või tööpind, nt nahkpeopesaga töökinna. Eri komponentidest valmistatud kombineeritud kaupadeks peetakse vaid neid, milles komponendid on ühendatud üksteisega nii, et need moodustavad lahutamatu terviku; samuti eraldatavatest komponentidest tingimusel, et need komponendid on sobitatud üksteisega ja täiendavad üksteist nii, et moodustavad lahutamatu terviku, mida on üksikosadena võimatu panna müüki (nt põrandal seisev tuhatoos, mis koosneb jalast ja eraldatavast kausikesest).

3. Kaubad, mida tarnitakse jaekaubanduskomplektidena. Need kaubad peavad kindlasti vastama kõigile järgmistele tingimustele:

- a) peavad koosnema vähemalt kahest eri tootest, mida esimesel pilgul klassifitseeritakse eri rubriikides. Näiteks kuus vildikat ei ole komplekt selle reegli mõttes, kuigi klassifitseeritakse ühe koodi all;
- b) peavad koosnema kokkupandud toodetest või artiklitest, et on rahuldada konkreetset vajadust või sooritada kindel tegevus;

c) peavad olema pakendatud nii, et see võimaldab neid müüa otse tarbijale ümberpakkimiseta (nt ühte karp).

Jaekaubanduskomplektid klassifitseeritakse selle kauba järgi, mis annab komplektile põhiomaduse. Jaekaubanduskomplekt on nt jogurt samas pakendis müsliga. See reegel ei kehti nn assortiide kohta, nt mitu erinevat kalakonservi ühes pappkarbis ei moodusta komplekti. Samuti ei saa jaekaubanduskomplektiks pidada suvaliselt ühte pakendisse kokku pandud asju. Kui nn suveniirkomplektis on ühes pakendis raamat, joogiklaas ja pastapliiats, ei saa neid jaekaubanduskomplektiks pidada ka siis, kui neid kasutatakse nt firmakingitusena.

Mõnikord on komplekti definitsioon toodud grupi märkustes, nt tekstiilist komplektide kohta grupi **62** märkuses 3. Samuti on osa komplekte otseselt nimetatud rubriigi kirjelduses, nt tööriistakomplekt rubriigis **8206** ja tualett- või õmblustarvete, jalatsi- või riidepuhastusvahendite reisikomplektid **9605**.

C. Kaubad, mida ei saa klassifitseerida reegli 3 punkti a või punkti b järgi, klassifitseeritakse rubriiki, mis on neid võrdsel määral kirjeldavate rubriikide numbrilises järjestuses kõige viimane. Siin võib näiteks tuua värsket, nn koduse hakkliha, mis koosneb 50% sea- ja 50% veiselihast. Sealiha kuulub rubriiki 0203 ja värsket veiseliha rubriiki 0201, mistõttu klassifitseeritakse see kui sealiha. Reeglit 3 kasutatakse alles siis, kui eelmiste reeglite põhjal ei saanud kaupa klassifitseerida. Ka reegli 3 korral proovitakse õige kood leida kõigepealt punkti a järgi, siis punkti b järgi ja lõpuks pöördutakse punkti c poole, s.t

- konkreetne kirjeldus,
- põhiomadus,
- viimane võimalikest rubriikidest.

4. Kaubad, mida ei saa klassifitseerida eespool nimetatud reeglite järgi, klassifitseeritakse rubriiki, milles kirjeldatakse nendega kõige sarnasemaid kaupu.

See reegel laieneb kaupadele, mida pole võimalik klassifitseerida reeglite 1, 2 ja 3 järgi. Kõiki kaupu ei saa lihtsalt füüsiliselt nomenklatuuris otseselt hõlmata, pealegi mõeldakse välja pidevalt uusi tooteid ja nomenklatuur ning selle abimaterjalid jäävad paratamatult maha. Reegli 4 alusel võrreldakse kaupu analoogsete kaupadega, et leida nendega kõige sarnasemaid. See võib oleneda paljudest teguritest, nagu kirjeldus, olemus, otstarve jms.

Selle reegli kasutamisel peab olema ettevaatlik ja seda tehakse vaid siis, kui midagi muud üle ei jää.

5. Peale eespool nimetatud nõuete kasutatakse järgmiste kaupade korral järgmisi reegleid.

A. Fotoaparaatide, muusikariistade, relvade, joonestusvahendite vutlarid, juveeltoodete etüide jms pakendid, mis on spetsiaalselt ette nähtud teatava toote või komplekti paigutamiseks, sobivad pikaajaliseks kasutamiseks ja esitatakse tollile koos tootega, mille jaoks need on ette nähtud, klassifitseeritakse koos tootega nagu tavaliselt koos müüdivad kaubaartiklid. See reegel ei hõlma pakendeid, mis annavad kaubale selle põhiomadused.

Seega ei klassifitseerita pakendit eraldi, kui

- 1) selle kuju on spetsiaalselt toote järgi kujundatud või sellele tootele kohandatud. Mõned konteinerid kordavad toote vormi;
- 2) see sobib pikaajaliseks kasutamiseks, s.o selle kasutamisaeg on võrreldav toote kasutamisajaga. Neid konteinereid kasutatakse ka toote kaitsmiseks, nt transportimisel või hoidmisel;
- 3) see tarnitakse koos tootega. Need võivad olla mingil põhjusel ka eraldi pakitud, kui neid tarnitakse aga eraldi, siis tuleb leida vastav konteineri kood;
- 4) see on sellist tüüpi, mida tavaliselt müüakse koos konteineriga;
- 5) see ei anna tootele selle põhiomadusi. Näiteks hõbetoos koos kaubaga pole peaaegu kunagi tavaline pakend, vaid nõuab eraldi klassifitseerimist.

B. Võttes arvesse reegli 5 punkti a sätteid, klassifitseeritakse kaupu sisaldavad pakkematerjalid ja pakendid koos kaupadega, kui need on niisugused, nagu tavaliselt kasutatakse seda tüüpi kaupade korral. Seda sätet ei kohaldata niisuguste pakkematerjalide või pakendite korral, mis ilmselt sobivad mitmekordseks kasutamiseks.

See reegel hõlmab kõiki tavalisi pakendeid, mille eraldi klassifitseerimise peale tavaliselt ei tulekski, nagu võipaber võipaki ümber või pappkarp, millesse on pakitud televiisor. Siiski ei saa pakendiga koos klassifitseerida tooteid, kui pakend on mitmekordseks kasutamiseks, näiteks gaasiballoonid, mida võib osta

igast bensiinijaamast, muud gaasiballoonid, tsisternid jms. Sealjuures on pakendi hind sageli kõrgem sellesse pakendatud kauba hinnast.

6. Kaubad klassifitseeritakse ametlikult iga rubriigi alamrubriikidesse nende alamrubriikide kirjelduste ja alamrubriikide märkuste põhjal, kasutades eespool toodud reegleid vajalike muudatustega ning arvestades, et omavahel on võrreldavad vaid sama taseme alamrubriigid. Selle reegli kohaldamisel kasutatakse ka märkusi jaotiste ja gruppide kohta, kui kontekst ei nõua teisiti.

See reegel näitab, et reegleid 1–5 saab kohaldada ka rubriigi tasemest edasi klassifitseerides, samuti tuleb arvestada jaotiste ja gruppide märkusi. Siin lisanduvad ka alamgruppide märkused. Väljendi „kui kontekst ei nõua teisiti“ all mõeldakse seda, kui märkused jaotise või grupi kohta ei sobi kokku alamrubriikide kirjelduste või märkustega nende kohta.

Praktikas on kõige tähtsam, et omavahel on võrreldavad vaid sama taseme alamrubriigid. See tähendab, et kõigepealt võrreldakse esimese taseme alamrubriike, seejärel õige esimese taseme alamrubriigi all olevaid teise taseme alamrubriike jne, kuni leitakse õige kood. Nomenklatuuris tähistavad alamrubriikide tasemeid kriipsukesed kaubakirjelduste ees ja on väga suur viga jätta need tasemed (kriipsukesed) arvestamata.

Niisuguseid vigu, et ei jälgita alamrubriikide tasemeid, juhtub tihti (eriti suuremete ja keerukamate rubriikide korral) hajameelsusest või teadmatuses. Viimasel ajal on näiteks levinud, et väljaveetav sealiha kodeeritakse tihti metssealihaks, nt kood **02031990**, jättes arvestamata, et kolmandal tasemel jaotub **0203** kodusealihaks ja muudeks, s.t metssealihaks. Ilmselt ei ole tegemist jaotustükkidega, mis on eraldi välja toodud ja tahetakse panna kood, mis näitaks, et tegemist on muu (kodu)sealihaga, aga jäetakse tasemed tähele panemata ning jõutakse metssealihani.

1.4. MÄRKUSED

Enamik jaotisi ja gruppe algab märkustega. Nagu üldreeglitest juba näha, on märkused väga tähtsad, aga ka väga kasulikud. Näiteks **22.** grupi pealkirja järgi klassifitseeritakse selles grupis ka äädikas. Eestis on tavaline söögiäädikas 30%. Lugesdes grupi **22** märkust 1d, näeme, et selles grupis peetakse äädikaks alla 10% äädikat, sellest kangem on KN-mõistes äädikhape ja klassifitseeritakse rubriiki **2915**.

KN on hierarhiline, seega on mõistetav, et jaotiste märkused kehtivad kõigi selle jaotise gruppide kohta, kui kontekstis ei ole öeldud teisiti. Grupi märkused hõlmavad üldjuhul kogu gruppi, kui ei mainita konkreetset koodi. Mõnikord on märkusel ka laiem funktsioon, nt grupi **41** märkus 3 määrab kogu nomenklatuuris, mida tähendab „komposiitnahk“.

Tihti defineerivad mõiste märkused. Näiteks grupi 02 märkused näitavad, mida mõistetakse rümba, abaosa, seljatüki jm all, grupi 72 märkustes on toodud lehtvaltstoote, traadi jms mõiste jne. Mõnikord võib märkus defineerida mõiste erinevalt, kui seda mõistetakse mujal nomenklatuuris, nt grupi 64 märkuses 3a jalatsite korral selle grupi jaoks plasti mõiste. Märkused võivad lahendada konkreetseid klassifitseerimisprobleeme, nt grupi 09 märkus 1 käsitleb segusid.

Väga kasulikud on märkused, mis algavad tavaliselt sõnadega „siia jaotisse ei kuulu“ ja „siia gruppi ei kuulu“. Tihti on see esimene märkus. Need märkused välistavad konkreetsest jaotisest või grupist mingi kauba ja sulgudes on näidatud ka, kuhu see kaup kuulub. Nii on grupist **42** välistatud nahast juveelitoodete imitatsioonid, mis kuuluvad rubriiki **7117**. Kui nüüd vaadata grupi **71** märkusi 11 ja 9a, on näha, mida mõistetakse juveelitoodete imitatsioonide all ja nii klassifitseeritaksegi nt nahast kõrvarõngad rubriiki **7117**.

On ka märkusi, mis näitavad, mida teatavasse rubriiki klassifitseeritakse, nt grupi **97** märkus 5.

Paljudes gruppides on märkusi (ja ka lisamärkusi) alamrubriikide kohta, mis, nagu nimi ütleb, kehtivad ühe või mitme konkreetse alamrubriigi kohta, ja on ka lisamärkusi.

1.5. KAUBAKOODI LEIDMISE ETAPID

Vaatame kaubakoodi leidmist nägemist korrigeerivate plastläätsedega ja metallraamidega prillide näitel.

I. Leida õige jaotis ja grupp

Mis võtta klassifitseerimisel aluseks? Kas materjal? Kui, siis mille materjal, kas raamide või läätsede? Nägemist korrigeerivate prillide põhiomadused määravad ikkagi läätsed, seega tuleb aluseks võtta läätsede materjal, s.o plast, mis kuulub VII jaotise gruppi **39**. Kõigepealt tuleb vaadata jaotise ja grupi märkusi, kas seal on midagi öeldud prillide kohta. Grupi **39** märkuses 2u on öeldud, et sellesse gruppi ei kuulu grupi **90** tooted

(nt optilised elemendid, prilliraamid, joonestusvahendid). See näitab, et õige on pöörduda grupi **90** poole. XVIII jaotisel ei olegi märkusi ja grupi **90** märkustes ei ole prillide kohta midagi öeldud.

II. Leida õige rubriik

See on **9004** – Prillid ja samalaadsed tooted nägemise korrigeerimiseks, silmade kaitsmiseks vm otstarbeks.

III. Leida õige alamrubriik

Esimese taseme alamrubriike on kaks:

- päikesepillid,
- muud.

On selge, et meile sobib „muud“, s.t alamrubriik, kust on välistatud päikesepillid.

IV. Leida õige teise taseme alamrubriik

Esimese taseme alamrubriik „muud“ jaguneb kaheks:

- plastist läätsedega,
- muud.

Edasi enam ei jagune, seega on õige koht käes ja jääb üle vaadata esimesest veerust kaubakood. See on **90049010**. Tuleb välja, et muud prillid, v.a päikesepillid, ei jagunegi nägemist korrigeerivateks prillideks, kaitseprillideks jne. Jälle on oht, et silm haarab esimesena esineva mõiste „optiliselt töödeldud läätsedega“ ja kaup saab vale koodi.

Kaupa ei tohi kunagi klassifitseerida rubriiki „muu“ või koodi alla „muu“, kui see kaup on kusagil mujal nimetatud. Kui ei ole piisavalt andmeid täpseks klassifitseerimiseks, tuleb need andmed hankida tootjalt, vahendajalt või mõnest muust allikast.

1.6. MÕÕTÜHIKUD

KN-i põhimõõtühik on kõigi kaupade korral kilogramm. Nomenklatuuri tabeliosa viimane veerg on „Täiendav mõõtühik“. Nende kaupade korral, kus seal veerus on kriips, on ainus mõõtühik kilogramm. Kus on aga midagi muud, nt p/st, mis tähistab ingliskeelses originaalis tükiarvu, tuleb märkida kauba kogus ka täiendavates mõõtühikutes. Need on KN-is eestikeelsete vastetega ära toodud osas „Täiendavad mõõtühikud“.

1.7. LISAMATERJALE

Peale õiguslikult siduvate elementide, mis on klassifitseerimise üldreeglid, jaotiste ja gruppide märkused, kaubakoodid ja -kirjeldused, on ka HS-is selgitavad märkused, mis ei ole õiguslikult siduvad, kuid on kasulikud kaupade klassifitseerimisel. Jutustavas vormis on seal rubriikide kaupa nii rubriiki klassifitseeritavate kaupade loetelu kui ka tingimused, millal kaup sellesse rubriiki kuulub, ja muu teave konkreetse rubriigi kohta. Ka välistatakse kaubad, mis esmapilgul võiks rubriiki kuuluda, aga mingil põhjusel ei kuulu. Sageli saab õige kaubakoodi just niisuguste vihjete kaudu. Näiteks kui otsida tugitooli istmepadja nahkkatte koodi, võib alustada HS-i selgitavate märkuste lugemist rubriigist **9401**, kus on istmed. Seal välistatakse padjad ja suunatakse rubriiki **9404**. Seal omakorda on kirjas, et polsterdatud istmete nahkkatted on rubriigis **4205**. Selle materjali võib leida maksu- ja tolliameti veebilehelt <https://www.emta.ee/ariklient/toll-kaubavahetus/kauba-maksustamine/kaubakoodi-maaramine> alt.

Tähtsad on ka teatavate kaupade klassifitseerimise kohta Euroopa Ühenduse komisjoni määrused, mis avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas. Nendes on teatavate probleemsete kaupade klassifitseerimise kohta otsused, kus on toodud kauba kirjeldus, kood ja klassifitseerimisotsuse põhjendus ja mõnikord ka kauba foto. Neid otsuseid on klassifitseerimisel kohustuslik täita.

Euroopa Liidu kombineeritud nomenklatuuri selgitavad märkused on koondatud dokumenti [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX:52019XC0329\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX:52019XC0329(02)).

Samuti on abiks Euroopa Komisjoni ingliskeelne klassifikatsiooni infosüsteem CLASS: <https://webgate.ec.europa.eu/class-public-ui-web/#/search>.

Seletav kombineeritud nomenklatuur on statistikaameti veebilehel <https://www.stat.ee/intrastat> rubriigis „Nomenklatuurid“.

Euroopa Komisjon on koostanud ka peamiste toodete klassifitseerimisjuhendid. Järgmistes peatükkides on toodud ära arvutite ja tarkvara, söödavate puuviljade, marjade ja pähklite, köögiviljade, rõivaste, jalatsite, plasti, puidu ning COVID-19 pandeemiaga seotud kaupade ja toodete eestikeelsed klassifitseerimisjuhendid. Inglisekeelselt veebilehelt <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classification-guides-key-products-0> leiab veel naha, taimsetele ravimite ning riisi klassifitseerimisjuhendid.

2. Teatavate kaupade klassifitseerimisjuhendid

2.1. SÖÖDAVATE PUUVILJADE, MARJADE JA PÄHKLITE KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate söödavate puuviljade, marjade ja pähklite klassifitseerimisest.

Söödavad puuviljad, marjad ja pähklid klassifitseeritakse kombineeritud nomenklatuuris (KN) järgmise alusel:

- perekond või taimeliik, näiteks tsitrusviljad, nagu apelsinid ja greibid,
- olek – värsked, jahutatud, külmutatud, kuivatatud või lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud.

Mõisted

- **Perekond** – sarnaste taimeliikide rühm (ladina ja inglise keeles ainsuses *genus*, mitmuses *genera*), moodustab taime ladinakeelse või botaanilise nime esimese osa.
- **Õliviljad** – õli tootvad viljad, näiteks maapähklid.
- **Liik** – perekonna alajaotus, moodustab ladinakeelse või botaanilise nime teise osa.
- **Vaccinium** – marjapõõsaste perekond, kuhu kuuluvad jõhvikad ja mustikad.
- **Sort** – tähistab liigi alajaotust.

Külmutatud puuviljad, marjad ja pähklid

Külmutatud puuviljad, marjad ja pähklid klassifitseeritakse rubriigi **0811** alla. Need võivad olla kuumtöötlemata või enne külmutamist aurutatud või vees keedetud. Neile võib olla, aga ei pea olema lisatud suhkrut või muid magusaineid. Külmutatud toode on jahutatud alla külmumistemperatuuri kuni läbikülmumiseni.

Kui kaubagrüüpi **08** kuuluvat puuviljatoodet ei ole läbi külmutatud, ei saa seda liigitada rubriigi **0811** alla. Külmutatud või osaliselt külmutatud pehme puuvili tuleb klassifitseerida kui jahutatud.

Järgmist tüüpi puuviljad, marjad ja pähklid on rubriigi **0811** all eraldi loetletud:

- maasikad
- vaarikad, murakad, mooruspuumarjad, logani murakad, mustad sõstrad, valged sõstrad, punased sõstrad ja karusmarjad
- jõhvikad ja mustikad
- troopilised puuviljad
- troopilised pähklid

Kuivatatud puuviljad, marjad ja pähklid

Kaubagrüüpi **08** kuuluvad mitmesugused kuivatatud puuviljad, marjad ja pähklid. Kui kuivatatud puuvilja, marjade või pähklite omadused jäävad alles, võivad need olla absorbeerinud veidi vedelikku, nii et need on osaliselt rehüdreeritud. Neid võib olla ka töödeldud ühel järgmistest eesmärkidest:

- toote säilitamiseks või stabiliseerimiseks, näiteks mõõduka kuumtöötlemise, sulfureerimise või sorbhappe või kaaliumsorbaadi lisamise teel;
- toote välimuse parandamiseks või säilitamiseks, näiteks taimeõli või väikeses koguses glükoosisiirupi lisamisega.

Külmutatud troopilised puuviljad

Külmutatud troopilised puuviljad klassifitseeritakse järgmiste kaubakoodide alla:

- **08119011**
- **08119031**
- **08119085**

Siia kuuluvad troopilised puuviljad, millele võib olla, aga ei pea olema lisatud suhkrut või muid magusaineid. Klassifitseerimisel hõlmavad troopiliste puuviljade alamrubriigid järgmisi puuvilju:

- karamboola
- kašuõun
- guajaav
- jaka
- litši
- mango
- mangostan
- kannatuslille vili
- papaia
- pitaia
- sapotilli ploom
- tamarind

Troopilised pähklid

Külmutatud pähklid klassifitseeritakse järgmiste kaubakoodide alla:

- **08119011**
- **08119031**
- **08119085**

Siia kuuluvad troopilised pähklid, millele võib olla, aga ei pea olema lisatud suhkrut või muid magusaineid. Lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud troopilised pähklid klassifitseeritakse kaubakoodi **08129070** alla. Kaubakood **08135031** hõlmab troopiliste pähklite segusid. Klassifitseerimisel hõlmavad troopiliste pähklite kaubakood järgmisi pähkleid:

- beetlipähkel (areekapähkel)
- Brasiilia pähkel
- India pähkel
- kookospähkel
- koolapähkel
- makadaamiapähkel

Värsked või kuivatatud troopilised pähklid, mida ei ole segatud, kuuluvad rubriiki **0801**.

Lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud puuviljad, marjad ja pähklid

Lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud puuviljad ja pähklid klassifitseeritakse rubriigi **0812** alla. Need ei tohi olla kohe söömiseks kõlblikud. Enne toiduainetööstuses kasutamist säilitatakse neid transportimiseks ja hoiustamiseks tavaliselt lahuses, näiteks gaasilise vääveldioksiidiga, soolvees või väävlisepus vees. Toiduainetööstuses valmistatakse neist peamiselt moosi. Oluline on, et puuviljad, marjad ja pähklid püsivad selles olekus ja on kohe tarbimiseks kõlbmatud.

Puuviljatooted, mida saab süüa otse purgist, näiteks suhkrustatud kirsid või maasikamoos, **ei ole** lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud ja klassifitseeritakse mujale. Kui neid saab süüa ilma edasise töötlemiseta, klassifitseeritakse nad kaubagruppi **20**.

Söödavate puuviljade, marjade ja pähklite klassifitseerimine ja ladinakeelsed nimetused

Üldnimetus	Sünonüüm	Ladinakeelne nimetus	HS kood
Aed-lansapuu vili		Lansium domesticum	081090
Akiploom		Blighia sapida	081090
Annoona		Annona (erinevad)	081090
Atemoia	Suhkurannoona, kerimoia	Annona cherimolia	081090
Avokaado		Persea americana	080440
Batoko ploom		Flacourtia indica	081090
Etrog		Citrus medica var. etrog	080590
Füüsal		Physalis (erinevad)	081090
Hurmaa	Kakiploom, kaki	Diospyros (erinevad)	081090
Jaka	Tšaka	Artocarpus integrifolia	081090
Jujuub	Kreektürn	Zizyphus jujuba	081090
Kaneelannoona		Annona squamosa	081090
Kannatuslille vili	Granadill, marakuja, (kaubanduses „passioon“ või „passion“)	Passiflora edulis	081090
Karamboola	Tähtvili	Averrhoa carambola	081090
Kiivi		Actinidia chinensis	081050
Kinkan	Kumkvaat, kääbusapelsin	Fortunella (various) Citrus japonica/margarita	081090
Kinoto		Citrus aurantium var. myrtifolia	080590
Kreek		Prunus insititia	080940
Küdoonia (harilik)		Cydonia vulgaris	080840
Leivapuu vili		Artocarpus incisa Artocarpus communis	081090
Maasikapuu vili (harilik)		Arbutus unedo	081090
Maguskirss	(kaubanduses ekslikult „murel“)	Prunus avium	080929
Malaquina (apelsini ja mandariini ristan)			080529
Marmelaadi-pelipuu vili		Aegle marmelos	081090
Melongranadill		Passiflora quadrangularis	081090
Mineola			080529
Mirabell		Prunus domestica var. syriaca	080940
Mispel (harilik astelpihlakas)		Mespilus germanica	081090
Monreale			080522
Nispero		Eriobotrya japonica	081090
Oga-annoona		Annona muricata	081090
Papaia		Carica papaya	080720
Pihlakamarjad		Sorbus aucuparia	081090
Pomel	Pompelmuus	Citrus grandis	080540
Pulasan		Nephelium mutabile	081090
Rambutan		Nephelium lappaceum	081090
Renkloodploom	Väärisploom, renklood-väärisploom	Prunus italica	080940
Sapotill		Achras sapota	081090
Sarapuupähkel	Filbertpähkel, fundukk	Corylus maxima	080221 080222
Tsitron	Näsasidrun	Citrus medica	080590
Tähtvili	Karamboola	Averrhoa carambola	081090
Ugli (greibi ja tangeriini ristan)		Citrus	080529
Vesipähkel (harilik)		Trapa natans	080299

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-edible-fruit-and-nuts>

2.2. SÖÖDAVATE KÖÖGI- JA JUURVILJADE KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate söödavate köögi- ja juurviljade klassifitseerimisest.

Söödavad köögi- ja juurviljad klassifitseeritakse kombineeritud nomenklatuuris (KN) järgmise alusel:

- perekond või taimeliik, näiteks *Brassica*, kuhu kuuluvad spargelkapsas ja peakapsas
- olek – värske, jahutatud, külmutatud, kuivatatud või lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud
- kasutusotstarve, näiteks loomasöödaks mõeldud tooted ja farmaatsias või muul sarnasel otstarbel kasutavad ürdid on hõlmatud mujal

Mõisted

- **Laugud** – köögiviljad, mis kuuluvad perekonda *Allium*, näiteks harilik sibul, šalottsibul, porrulauk ja küüslauk (vt allpool).
- **Kapsasrohud** – köögiviljad, mis kuuluvad perekonda *Brassica*, näiteks peakapsas, lehtkapsas, rooskapsas ja lillkapsas.
- **Perekond** – sarnaste taimeliikide rühm (ladina ja inglise keeles ainsuses *genus*, mitmuses *genera*), moodustab taime ladinakeelse või botaanilise nime esimese osa.
- **Kaunviljad** – köögiviljad, mis kuuluvad perekonda *Leguminosae*, näiteks herned (*pisum*), oad (*phaseolus* ja *vigna*) ja läätsed (*lens*).
- **Liik** – perekonna alajaotus, moodustab ladinakeelse või botaanilise nime teise osa.
- **Sort** – tähistab liigi alajaotust.

Külmutatud köögiviljad

Külmutatud köögiviljad klassifitseeritakse rubriigi **0710** alla. Need võivad olla kuumtöötlemata või enne külmutamist aurutatud või vees keedetud.

Külmutatud köögivilju tuleb säilitada temperatuuril alla $-12\text{ }^{\circ}\text{C}$. Temperatuur peab olema kogu tootes ühtlane, et tagada toote läbikülmumine.

Kui toode ei ole külmutatud temperatuurini $-12\text{ }^{\circ}\text{C}$, ei saa seda liigitada rubriigi **0710** alla, vaid see tuleb klassifitseerida kui värske või jahutatud. Eelkõige tuleb rubriigi **0703** (värske või jahutatud) alla liigitada tooted, mille kirjeldus on „külmutatud küüslauk“, kui nad ei vasta külmutamistemperatuuri nõudele.

Peale köögiviljade, mis on alamrubriikides **071010** kuni **071090** eraldi välja toodud, liigitatakse rubriigi **0710** alla ka järgmised viljad, kui need on külmutatud nõutud temperatuurini:

- trühvliid
- kapparid
- kabatšokid ja kõrvitsad
- baklažaanid
- apteegitill ja salatkress
- teatud ürdid, näiteks petersell ja aed-harakputk

Juured ja mugulad

Teatud juured ja mugulad, millel on kõrge tärklise- või inuliinisaldus, klassifitseeritakse rubriiki **0714**. (Inuliin on looduslikult esinev süsivesik, mis eraldub teatud juurtest). Selle rubriigi alla liigitatakse järgmised tooted:

- maniokk (või kassaava)
- bataadid
- maapirnid
- maranta
- saalep (käpaliste kuivatatud juurtest valmistatud jahu)
- saagopalmi säsi

Need tooted võivad olla koorega või kooreta. Nad võivad olla värsked, jahutatud, külmutatud või kuivatatud, tükeldamata või tükeldatud või graanulitena. Kaubakoodi **07141000** alla klassifitseeritakse maniokijahu graanulid. Veega segamisel peab vähemalt 95 protsenti graanuli massist (arvutatuna kuivainest) läbima 2 mm suuruse võrgusilmaga metalltraadist sõela.

Hiina alss

Rubriik **0714** hõlmab ka hiina alssi. Kuigi selle tärglisesisaldus ei ole suur, liigitatakse hiina alss siia suure inuliinisisalduse tõttu. Samal ajal klassifitseeritakse vesipähklite sort *Caltrop* pähkliteks kaubagrupi **08** rubriigis **0802**.

Kaunviljad

Värsked või jahutatud kaunviljad liigitatakse rubriigi **0708** alla ja kuivatatud kaunviljad rubriigi **0713** alla. Kuivatatud tooted on rubriigis hõlmatud olenemata sellest, kas need on mõeldud toiduks või külvamiseks.

Nendesse rubriikidesse kuuluvad järgmised kaunviljad:

- herved (pisum sativum)
- oad (vigna ja phaseolus)
- põldoad (*vicia faba*)
- kikerherved
- läätsed

Osa kaunvilju ei kuulu kaubagruppi **07** ja liigitatakse mujale. Näiteks sojaoad klassifitseeritakse kaubagrupis **12** rubriigi **1201** alla. Jaanikaunad liigitatakse samas grupis rubriigi **1212** alla.

Lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud juurviljad

Lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud juurviljad klassifitseeritakse rubriigi **0711** alla. Need **ei tohi olla** kohe söömiseks kõlblikud. Enne toiduainetööstuses kasutamist säilitatakse neid transportimiseks ja hoiustamiseks tavaliselt pakituna vaatesse ja tünnidesse. Nad on toorained. Oluline on, et juurviljad püsivad selles olekus ja on kohe tarbimiseks kõlbmatud.

Konserveerimisreegel tähendab, et köögivilju, nagu oliivid või kornišonid, mida on soolvees või äädikas marineeritud (ja mida saab süüa otse purgist), **ei ole** lühiajaliseks säilitamiseks konserveeritud ja need klassifitseeritakse mujale. Kui neid saab süüa edasise töötlemiseta, klassifitseeritakse nad kaubagruppi **20** rubriikide **2001, 2002, 2003** või **2005** alla.

Ürdid ja vürtsid

Ürtide jaoks ei ole ühtset rubriiki, kuhu need klassifitseerida. Nad võivad kuuluda kaubagruppidesse **07, 09** või **12** olenevalt nende otstarbest ja taime osast, kust nad on saadud. Näiteks lehed ja seemned liigitatakse eri grupi alla.

7. grupis hõlmatud ürdid

Mõned ürdid liigitatakse köögiviljadeks ja on klassifitseeritud kaubagrupis **07** rubriikides **0709** kuni **0712**. Nende hulka kuuluvad:

- petersell
- aed-harakputk
- estragon
- aedkoriandri lehed
- tillilehed
- aedmajoraan

9. grupis hõlmatud ürdid

Mõned ürdid liigitatakse vürtsideks ja on klassifitseeritud kaubagrupis **09**. Nende hulka kuuluvad:

- tüümian
- loorberilehed
- tilliseemned
- koriandriseemned
- köömned

12. grupis hõlmatud ürdid

Kaubagruppi **12** kuuluvad ürdid, mis on klassifitseeritud rubriigi **1211** alla kui taimeliigid, mida kasutatakse parfümeerias ja farmaatsias või insektitsiididena, fungitsiididena vms otstarbel. Nende hulka kuuluvad:

- vürtsbasiilik
- harilik kurgirohi
- iisop
- münt
- rosmariin
- aedruut
- hariliku žensenni juured
- salvei
- harilik pune (oregano)

Paljusid neist ürtidest kasutatakse ka söögivalmistamisel, aga neid ei tohi klassifitseerida köögiviljadena kaubagrupi **07** alla, vaid tuleb alati liigitada rubriigi **1211** alla.

Söödavate köögi- ja juurviljade klassifitseerimine ja ladinakeelsed nimetused

Üldnimetus	Sünonüüm	Ladinakeelne nimetus	HS kood
aed-harakputk (mugulateta)		Anthriscus cerefolium	070999
aedmajoraan (kuivatatud)	vorstirohi	Origanum majorana Majorana hortensis	071290
aedmajoraan (värske)	vorstirohi	Origanum majorana Majorana hortensis	070999
aedmalts		Atriplex hortensis	070970
aed-moorputk	pastinaak	Pastinaca sativa	070690
aed-mustjuur		Scorzonera hispanica	070690
aedpetersell		Petroselinum crispum	070999
aed-piimjuur		Tragopogon porrifolius	070690
artišokk (harilik)		Cynara scolymus	070991
baklažaan (harilik)	harilik pommu	Solanum melongena	0709 või 0710
bambus (harilik) söödav lehistähkbambus	mosoo	Bambusa vulgaris Phyllostachys pubescens	070999
bataat	maguskartul	Ipomoea batatas	071420
dioskoor		Dioscorea (erinevad)	071490
endiivia	kähar endiiviasigur	Cichorium endivia var. crispum	070529
estragon	estragonpuju	Artemisia dracuncululus	070999
hapu oblikas		Rumex acetosa	070999
hiina alss		Eleocharis dulcis või Eleocharis tuberosa	071490
hiina kapsas	hiina lehtnaeris paksoi	Brassica chinensis	070490
hiina lehtnaeris	hiina kapsas	Brassica chinensis	070490

Üldnimetus	Sünonüüm	Ladinakeelne nimetus	HS kood
	paksoi		
india lootos		Nelumbium nucifera	071490
juurpetersell		Petroselinum crispum var. tuberosum	070999
jänsekapsas		Oxalis crenata	070999
kabatšokk	suvikõrvits, rullkõrvits, melonkõrvits	Curcurbita pepo var. medullosa	070999
kevadsibul		Allium cepa	070310
kõrvits (harilik)		Curcurbita pepo	070993
kõrvitsalised		mitmesugused	070993
kähar peakapsas	savoia kapsas	Brassica oleracea var. bullata	070490
lehtpeet	mangold	Beta vulgaris	070999
lobauba	lablab	Dolichos lablab	070890
maapirn	mugul-päevalill topinambur	Helianthus tuberosus	071490
magus jõgiputk		Sium sisarum	070999
malanga kollavõhk		Xanthosoma sagittifolium	071490
merikapsas		Crambe maritima	070999
metslauk		Allium scorodoprasum	070390
mugul-nõianõges	nõiakartul	Stachys sieboldii Stachys affinis	070690
mugul-varesputk		Chaerophyllum	070690
mägi-piparrohi	aed-piparrohi	Satureja montana Satureja hortensis	070999
okra	söödav muskushibisk	Hibiscus esculentus	070999
paksoi	hiina kapsas, hiina lehtnaeris	Brassica chinensis	070999
pekingi lehtnaeris	pekingi kapsas, petsai, kaubanduses "hiina kapsas"	Brassica pekinensis	070490
portulak		Portulaca	070999
põldsoja	põld-sojauba karvane soja, karvane sojauba kultuursoja, kultuur-sojauba, munguba	Glycine max Phaseolus aureus	070999
rabarber (harilik)		Rheum rhaponticum	070999
roheline spargelkapsas – pead	roheline asparkapsas roheline brokoli	Brassica oleracea	070410
roheline spargelkapsas – võrsed	roheline asparkapsas roheline brokoli	Brassica oleracea	070490
spinatoblikas		Rumex patienta	070999
taro	harilik taro, vihmataro, põuataro	Colocasia esculenta Colocasia antiquorum	071490
tuumkõrvits		Sechium edule	070999
tõlvkõrvits (köögivilj)		Cucurbita pepo var. medullosa	070999
viinamäelauk		Allium ampeloprasum	070390
ürt-allikkerss	kaubanduses ja kulinaarias: vesikress, väikeselehine allikkerss	Nasturtium officinale Nasturtium microphyllum	070999

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-edible-vegetable-roots>

2.3. TAIMSETE RAVIMITE KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate taimsete ravimite klassifitseerimisest.

Selles juhendis käsitletakse järgmisi tooteid:

- taimsed ravimid
- homöopaatilised preparaadid
- toidulisandid
- toonikumid

Taimseid ravimeid klassifitseeritakse järgmiste omaduste alusel:

- otstarve – kas see on mõeldud konkreetse tervisehäire raviks või üldiselt tervise ja heaolu toetamiseks
- toime- ja lisaained
- kuju – näiteks jaemüügi pakendis või väljamõõdetud doosidena konkreetseks otstarbeks

Üldiselt kuuluvad niisugused tooted ühte järgmistest tariifigruppidest:

- grupp **21** – toiduained, nt taimeteed või toidulisandid
- grupp **22** – joogid lisaainetega, nt vitamiinidega – näiteks rikastatud toniseerivad veinid
- grupp **29** – vitamiinid jm orgaanilised ühendid, mis on eraldi määratletud
- grupp **30** – inimestele ja loomadele mõeldud taimsed ravimpreparaadid
- grupp **23** – loomasöödas kasutatavad toidulisandid

Mõned tooted võidakse siiski klassifitseerida mujale, näiteks gruppi **7, 8, 9, 12, 13** või **19**.

Taimsete ravimite, toidulisandite ja toonikumide definitsioon

Ravimpreparaate klassifitseerides, eriti grupis **30**, võite kokku puutuda teatud terminite ja lühenditega. Mõned näited on allpool.

Ravimitega seoses kasutatavad terminid

- **toimeaine** – teaduslike meetoditega määratav aine, ainerühm (nt alkaloidid, polüfenoolid või antotsüaanid) või taimeekstrakt, mida kasutatakse ravimina või ravimi koostisainena ning mis on mõeldud haiguse või haigussümptomi vältimiseks, diagnoosimiseks, ravimiseks või haigusseisundi leevendamiseks
- **abiaine** – ravimi koostisaine, mis ei ole toimeaine (nt magneesiumstearaat); ravimile lisatav aine, mis soodustab selle toimet või annab sobiva struktuuri (nt tableti vormimisel)
- **taimsed ravimpreparaadid** – preparaadid, mis põhinevad ühel või mitmel toimeainel (vt definitsiooni ülal), mis on valmistatud taimest või selle osadest kuivatamise, purustamise, ekstraheerimise või rafineerimise teel
- **homöopaatilised ravimpreparaadid** – valmistatakse toodetest, ainetest või ühenditest, mida nimetatakse homöopaatilisteks lähteaineteks (ematinktuurid) ning mida lahjendatakse nt alkoholi või veega. Lahjendusmäär peab olema näidatud (nt D6)
- **provitaamin** – eelvitamiin, vitamiini eelastmena esinev (organismis vitamiiniks muutuv) orgaaniline ühend
- **vitamiini- ja mineraalainepreparaadid** – preparaadid, mis põhinevad rubriigi **2936** vitamiinidel või mineraalainetel, sh mikroelementidel, ja nende segudel. Neid kasutatakse teatavate vaevuste, tõbede või nende sümptomite ennetamiseks või ravimiseks. Sellised preparaadid sisaldavad

märksa suuremas koguses vitamiine ja mineraalaineid, tavaliselt soovitatavast päevanormist (vt tabelit allpool) vähemalt kolm korda rohkem.

- **soovitatav päevanorm** – vitamiini või mineraalaine soovituslik päevane kogus, mida organism vajab hea tervise säilitamiseks

Paljude vitamiinide ja mineraalainete soovitatav päevanorm on esitatud tabelina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1169/2011, millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/496/EMÜ (toidu tootumisalase teabega märgistamise kohta), lisas.

Vitamiinid	Soovitatav päevanorm	Mineraalained	Soovitatav päevanorm
A-vitamiin	800 mikrogrammi	Kaalium	2 grammi
D-vitamiin	5 mikrogrammi	Kloriid	800 milligrammi
E-vitamiin	12 milligrammi	Kaltsium	800 milligrammi
K-vitamiin	75 mikrogrammi	Fosfor	700 milligrammi
C-vitamiin	80 milligrammi	Magneesium	375 milligrammi
Tiamiin	1.1 milligrammi	Raud	14 milligrammi
Riboflaviin	1.4 milligrammi	Tsink	10 milligrammi
Niatsiin	16 milligrammi	Vask	1 milligramm
B ₆ -vitamiin	1.4 milligrammi	Mangaan	2 milligrammi
Foolhape	200 mikrogrammi	Fluoriid	3.5 milligrammi
B ₁₂ -vitamiin	2.5 mikrogrammi	Seleen	55 mikrogrammi
Biotiin	50 mikrogrammi	Kroom	40 mikrogrammi
Pantoteenhape	6 milligrammi	Molübdeen	50 mikrogrammi
		Jood	150 mikrogrammi

Mitmesugused toiduvalmistised

Tooted, mis ei ravi ega enneta haigusi, klassifitseeritakse mujal liigitamata toiduvalmististena rubriiki 2106.

Sellesse rubriiki liigitatakse väga paljud tooted, sh

- taimede või taimeosade ja muude koostisainete, nt taimeekstraktide segud. Niisugustest segudest valmistatakse taimeteesid ja tõmmiseid. Segudel võib olla kindel otstarve, nt võidakse neid kasutada kõhulahtistina, diureetikumina või kõhugaaside leevendajana. Mõned leevendavad väidetavalt vaevusi või edendavad üldist tervist ja heaolu
- ženšenniekstrakti ja muude koostisainete segud, millest valmistatakse ženšenniteed või muid jooke
- toidulisandid, mis põhinevad taimeekstraktidel, puuviljakontsentraatidel, meel või fruktoosil ning millele on lisatud vitamiine – selliste toodete pakendil väidetakse sageli, et need edendavad üldist tervist ja heaolu

Kuigi paljud tooted, näiteks vitamiinid, liigitatakse tavaliselt sellesse rubriiki, tuleb võtta arvesse toote

- tegelikku sisu
- valmistusviisi, kuju või märgistust

Nende tegurite tõttu võib toode kuuluda muudesse rubriikidesse. Näiteks vitamiinid, mis on segatud veega ja muude ainetega ning mida võib kohe tarbida joogi või toonikumina, ei kuulu rubriiki **2106**, vaid hoopis gruppi **22**.

Toonikumid ja vedelad toidulisandid

Gruppi **22** liigitatakse toonikumid ja vedelad toidulisandid, mis on mõeldud kohe tarbimiseks. Nendes valmististes on lisatud vitamiine või rauaühendeid ning need peaksid edendama üldist tervist ja heaolu. Sedalaadi tooted kuuluvad harilikult ühte järgmistest rubriikidest:

- rubriik **2202** – mittealkohoolsed joogid
- rubriik **2205** – aromaatsete ainetega maitsestatud veinid
- rubriik **2206** – kääritatud jookide segud, kääritatud jookide ja mittealkohoolsete jookide segud
- rubriik **2208** – alkohoolsed joogid, sh taimeekstraktide ja/või vitamiinidega rikastatud toniseerivad veinid ning destilleeritud alkoholi baasil vedelad taimsed ravimid – need liigitatakse sellesse rubriiki ka siis, kui neid tuleb võtta väga väikeses kogustes

Provitamiinid ja vitamiinid

Eraldi määratletud orgaanilised ühendid, nagu vitamiinid, klassifitseeritakse gruppi **29**. Ent sellesse gruppi kuuluvad need juhul, kui vastavad kindlatele tingimustele seoses lubatud lisaainetega. Ühendid võivad olla lahustatud vees või muus lahustis, kuid lahust tohib kasutada ainult seetõttu, et seda nõutakse ohutuse tagamiseks või transportimiseks. Stabilisaatoreid, nt paakumisvastaseid aineid võib samuti lisada, ent ainult ühendi säilitamiseks või transpordiks.

Seega, kui näiteks asendamatu mikroelement nagu kroompikolinaat on toidulisandina müüdavates tablettides või kapslites, ei kuulu see **29**. gruppi, kuna lisandid, nt sideaine, kapsel ja abiained, ei ole lisatud üksnes säilitamise või transpordi eesmärgil. Sedalaadi tooted kuuluvad **21**. grupi rubriiki **2106**.

Rubriiki **2936** liigitatakse

- provitamiinid
- vitamiinid
- eeskätt vitamiinidena kasutatavad derivaadid
- provitamiinide, vitamiinide ja nende derivaatide segud

Teatud lisaained, nt antioksidandid, on lubatud juhul, kui lisatud kogus on piisav vaid vitamiinide säilitamiseks või transportimiseks.

Klassifitseerimisel on väga tähtis, et ükski ühendile lisatud aine ei muudaks saadud toodet eriotstarbeliseks, st eriti sobivaks mõne konkreetse tervisehäire korral. Toode peab olema mõeldud üldiseks kasutamiseks. Näiteks, kui vitamiinid on toidulisandina tableti või kapsli kujul, ei liigitata neid rubriiki **2936**. Ravimivormi tõttu – ette on nähtud päevane annus –, peetakse vitamiine sobivaks konkreetseks otstarbeks. Niisugused vitamiinid ei kuulu sellesse rubriiki ka seetõttu, et lisaained ei lihtsusta üksnes säilitamist või transporti, vaid viivad vitamiinid kujule, mis hõlbustab nende tarvitamist.

Taimsed ravimpreparaadid

Taimsed ravimpreparaadid ehk ravimid liigitatakse **30**. gruppi rubriikidesse **3003** ja **3004**. Siia kuuluvad sees- või välispidiseks tarvitamiseks mõeldud preparaadid, millega ravitakse või ennetatakse inimeste või loomade haigusi või tervisehäireid. Sellesse gruppi ei klassifitseerita tooteid, mis edendavad tervist ja heaolu üldiselt.

Kui ravimpreparaat on jaotatud väljamõõdetud annusteks, nagu ampullid, süstlad või kapslid, tuleb see klassifitseerida rubriiki **3004**.

Sellesse rubriiki kuulub ka järgmiste toodete jaemüük:

- taimsed ja homoöpaatilised ravimpreparaadid
- teatud preparaadid, mis sisaldavad vitamiine, mineraalaineid, asendamatuid amino- või rasvhappeid

Nende toodete sildilt, pakendilt või kasutusjuhendist peab tarbija leidma teatud info. Kirjas peavad olema järgmised andmed:

- haigus või mõne aine vaegus (või nende sümptomid), mille korral toode on näidustatud
- toimeainete kontsentratsioon
- annus
- manustamise viis

Need tooted peavad sisaldama vitamiine ja mineraalaineid soovitatavast päevanormist, mida organism vajab üldise tervise ja heaolu säilitamiseks, märksa suuremas koguses.

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-herbal-medicines>

2.4. RIISI KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate riisi ja sellega seotud toodete klassifitseerimisest. See juhend kehtib inimestele toiduks mõeldud ning pakendatult või lahtiselt müüdava kooritud, kroovitud ja keedetud riisi ning ka muude riisist valmistatud toodete kohta.

Riisi klassifitseerimine ja kasutatav terminoloogia

Rubriik **1006** jaguneb neljaks alamrubriigiks:

100610 – koorimata riis

Riis, mille teradel on pärast vilja peksmist säilinud terakest.

100620 – kooritud (pruun) riis

(Pruun) riis, mille teradelt on eemaldatud ainult mittesöödav kaitsekest. Terad on lihvimata ning alles on jäetud seemnekoor ja idu, mis annavad riisile pähklise maitse ja nätskuse. Pruuni riisi pikad terad on harilikult valge riisi teradest kõvemad ja lühikesed terad pole nii kleepuvad. Pruun riis keeb teistest riisiliikidest umbes kaks korda kauem ja selle säilivusaeg on idus leiduva õli tõttu märksa lühem.

Sellesse rubriiki kuuluvad näiteks niisugused tooted nagu pruun riis, *cargo*-riis, *loonzain* ja *riso sbramoto*. Kooritud pruuni riisi (*cargo*-riis) teralt on mehaaniliselt eemaldatud kaitsekest, kuid alles on jäetud seemnekoor. Kooritud riisiterade külge jääb peaaegu alati siiski väikseid kaitsekesta osi.

100630 – poolkroovitud või täielikult kroovitud riis, poleeritud või poleerimata, glaseeritud või glaseerimata

Riis, mille teradelt on eemaldatud seemnekoor (riisitera teine kest, mis pruunil riisil jäetakse alles). Selline riis on poolkroovitud või kroovitud (nimetatakse ka valgendatud riisiks).

Poolkroovitud riisi teradelt on eemaldatud kaitsekest, osa idust ja seemnekoore väliskiht või osa sellest, kuid alles on jäetud seemnekoore sisekihid.

Kroovitud riisi teradelt on eemaldatud terve seemnekoor. Selleks lastakse terad läbi eriliste tüvikoonuste. Kroovitud riis võib olla ka poleeritud ja seejärel glaseeritud. Niisugune töötlus parandab riisi välimust. Tuhmi ja läiketa pinnaga riisiteri poleeritakse nende ilustamiseks spetsiaalsete poleerimisharjade ja -masinatega. Glaseerimine on riisiterade katmine glükoosi ja talgi seguga spetsiaalses trumlis. Sellesse alamrubriiki kuulub ka *camolino* riis ehk poolkroovitud või täielikult kroovitud riis, mille terad on kaetud taimeõlikihiga.

Riis võib olla ka aurutatud. See tähendab, et kaitsekestas olevaid riisiteri on enne muud töötlust (nt kroovimine, seemnekoore eemaldamine jne) leotatud kuumas vees või aurutatud ja seejärel kuivatatud. Riisi struktuuri aurutamine kuigi palju ei muuda ja keedetud riisiks niiviisi töödeldud teravilja ei klassifitseerita. Aurutatud riis, millelt on eemaldatud kaitsekest ja seemnekoor ning mida on poleeritud jne, keeb pehmeks 20 kuni 35 minutiga. Aurutatud riisi terad paistavad harilikult olevat veidi paisunud.

100640 – Purustatud riis

Purustatud riis on töötlemise käigus katki läinud valge riis. Kroovimise käigus eraldatakse töötlemisel terveks jäänud teradest sellised tükid, mille pikkus ei ületa kolme neljandikku terve riisitera keskmisest pikkusest. Katkised terad klassifitseeritakse purustatud riisiks. Purustatud riis on kiud- ja toitainevaene, ent kaloririkas. Seda tüüpi riis on madalama kvaliteediga ning sellest tehakse harilikult imikutoitu, riisiputru, lemmikloomatoitu, riisiveini ja jahu ning kinnispakis toite või konserve.

Rubriiki 1006 ei kuulu

Rubriiki **1006** kuulub ainult keetmata ja töötlemata riis. Siia ei kuulu riisi jahvatamisel saadu, st jahu- ja kruubitööstuse tooted. Need klassifitseeritakse gruppi **11**.

Rubriiki **1006** ei kuulu ka riis, mida on töödeldud viisil, mis on oluliselt muutnud tera struktuuri. Riis, mis on täiesti või poolpehmeks keedetud ja seejärel veetustatud, kuulub rubriiki **1904**. Poolpehmeks keedetud riis keeb päris pehmeks 5 kuni 12 minutiga. Täiesti pehmeks keedetud riisi tuleb vaid vees leotada ja korraks keema lasta. Kohe tarbimiseks kõlbav paisutatud riis liigitatakse samuti rubriiki **1904**.

Klassifitseerimine tera suuruse järgi

Riisi liigitatakse harilikult tera suuruse järgi.

Arvesse võetakse ka tera pikkuse ja laiuse suhet (selle arvutamiseks jagatakse terade keskmine pikkus keskmise laiusega).

Teine võimalus on füüsiliselt võrrelda kolme riisitera laiust ühe tera pikkusega. Kui üks tera on lühem kui ülejäänud kolm laiad, on pikkuse ja laiuse suhe väiksem kui 3. Kui see on sama pikk või pikem, on pikkuse ja laiuse suhe 3 või suurem.

Lühikeseteralise riisi (nimetatakse ka ümarateraliseks) terad on lühikesed, peaaegu ümmargused ja jämedad ning kleepuvad kuumutamisel kokku. Harilikult valmistatakse sellest riisipudingut jms. Terade pikkus on kuni 5,2 mm ning tera pikkuse ja laiuse suhe on väiksem kui 2.

Keskmiseteraline riisi terad on pikemad ja kitsamad ning sellest valmistatakse paellat ja risotot. Terade pikkus on üle 5,2 mm, kuid ei ületa 6,0 mm ning tera pikkuse ja laiuse suhe on väiksem kui 3.

Pikateralise riisi terad on pikad ja peenikesed ega kleepu kuumtöötlemisel kokku. Terade pikkus on üle 6,0 mm.

Kuumtöödeldud riis

Kuumtöödeldud riisitoidud klassifitseeritakse rubriiki **1904**. Mõned näited:

- valmistoidud, mis koosnevad kahest järgmisest eraldi pakendatud koostisosast, mida müüakse komplektina: (a) eelkeedetud riis (150 g) ja (b) karri (200 g), mille koostises on kookospiim (72%), kanaliha (20%), vürtsisegu (7%), sidrunhein (0,5%) ja anšooviseekstrakt (0,5%).
- valmistoidud, mis koosnevad kahest järgmisest eraldi pakendatud koostisosast, mida müüakse komplektina: (a) eelkeedetud riis (150 g) ja (b) karri (200 g), mille koostises on kookospiim (50%), veiseliha (20%), kartul (15%), vürtsisegu (7%), maapähkel (3%), anšooviseekstrakt (3%) ja sibul (2%).
- mikrolaineahjus valmistatav praetud riis roheline karri ja lihaga. Koostisosad on kiirriis, liha (16%), maitseainepakike.

Kui riisipõhine valmistoit sisaldab üle 20% mis tahes liha, kala, koorikloomi või molluskeid (arvutatakse protsent tervest roast), liigitatakse see gruppi **16** vastavast lihast või kalast valmistatud toodete alla.

Riisiliigid ja -sordid

Tänapäeval on saadaval mitut liiki riisi, teada-tuntud valgest või pruunist pikateralisest erilisemateni, nagu näiteks basmatiriis ja kleepuv riis, millest Jaapani köögis valmistatakse sušit. Mõned liigid on loetletud allpool.

Della, Delrose ja Delmont – neil sortidel on nii harilikku pikateralise riisi kui ka basmatiriisi omadusi ning nende aroom sarnaneb basmatiriisi omaga. Kuumtöötlemisel aga paisuvad terad nii pikuti kui ka laiuti, just nagu tavalise pikateralise riisi teradki.

Black Japonica – musta seemnekoorega aromaadne riis. Nagu pruuni riisi, on ka seda vähe töödeldud ja kliikiht on eemaldamata. Keeb pehmeks 45–50 minutiga. Kuumtöödeldud terad on pisut nätsked ning õrnalt magus-vürtsikad.

Pruun pikateraline riis – riis, millelt on eemaldatud vaid söögiks kõlbmatu kaitsekest, ent alles on jätud seemnekoor, milles on ohtralt vitamiine ja mineraalaineid, sh riisikliiõli. Pikad terad on kõvad ja õrnalt pähklise maitsega.

Valge pikateraline riis – sömer riis, mida kasutatakse paljudes Aasia, India ja Hispaania roogades.

Valge keskmiseteraline riis – tuntuma nimega risoto riis või Arborio riis. See on pehmemaks keev keskmise pikkusega teraga riis, mis omandab hästi maitseid ja värve. Tänu pehmusele sobib see hästi magustoitudesse, näiteks kreemjasse riisipudingusse. See sort imab oma kaalust viis korda rohkem vedelikku.

Arborio riis – traditsiooniliselt Itaalias kasvatatav kõrgekaliteediline lühikeseteraline risotoriis. Seda sorti riisi suur tärglisesisaldus annab risotole kreemja tekstuuri.

Eelkeedetud pikateraline valge või pruun riis – sedasorti riisi aurutatakse enne kestade eemaldamist rõhu all. Nii viisi töödeldud terad on kõvemad ning riis ei kee kergesti liiga pehmeks. Tänu sellisele töötlusele säilivad ka vitamiinid ja mineraalained.

Jasmiiniriis ehk Tai aromaadne riis – siledade pikkade ja peenikeste teradega riis. Keedetud riisist eraldub õrna jasmiini lõhna. Seda Tais populaarset sorti hinnatakse magusa lõhna ja pähklise maitse tõttu ning mõnikord kasutatakse seda basmatiriisi odava aseainena.

Kalijira riis – lühikeseteraline aromaadne riis, mida kasvatatakse Bangladeshis. Keeb kiiresti pehmeks ja sellest valmistatakse peamiselt riisipudingut.

Basmatiriis – pika peenikese teraga aromaadne sömer riis. Kuumtöötlemisel paisub ainult pikuti ning tulemuseks on pikad peenikesed terad, mis on väga kuivad ja kerged ega kleepu kokku. Suurimad basmatiriisi kasvatajad ja eksportijad on Pakistan ja India. Peamiselt kasvatatakse seda üleujutatud põldudel Pandžabi piirkonnas. Terad on pikemad kui suuremal osal teistel sortidel. Nagu enamikku pikateralisi riisisorte, saab ka seda tuvastada lõhna järgi. Müüakse valget ja pruuni basmatiriisi. Heakskiidetud sordid on:

- Basmati 370
- Basmati 386 (India)
- Type-3 (Dehradun) (India)
- Taraori Basmati (HBC-19) (India)
- Basmati 217 (India)
- Ranbir Basmati (India)
- Kernel (Basmati) (Pakistan)
- Pusa Basmati
- Super Basmati

Metsik riis – Põhja-Ameerikast pärit kõrreline veetaim, millel on riisitera meenutav mustjas pikk ja peenike seeme, kaks või kolm korda pikem Aasias kasvatatavate pikateraliste riisisortide terast. Botaanilises mõttes ei olegi tegemist riisiga, vaid Põhja-Ameerikas madalas järvevees kasvava kõrrelise taime tuskaroori vesiriisi (*Zizania aquatica*) seemnetega. Pikad peenikesed mustjad seemned muutuvad kuumtöötlemisel lillaks. Nimest hoolimata ei ole metsik riis hariliku riisi (*Oryza sativa*) sugulane.

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-rice>

2.5. RÕIVASTE KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate rõivaste klassifitseerimisest.

Siit leiate levinumate rõivaste detailsed määratlused. Kuigi see võib esmapilgul tunduda keeruline, peaksite kindlaks tegema rõivaste omadused, mis tagab nende õige klassifitseerimise. Sageli võib väiksest detailist või erinevusest sõltuda see, et teie rõivad liigitatakse teise klassifikatsioonikoodi alla, kui esialgu võiks eeldada.

Pluusid ja särkpluusid

Särgid ja särkpluusid klassifitseeritakse rubriiki **6106** (kui need on silmkoelised või heegeldatud) või rubriiki **6206**. Need on rõivad,

- mis on mõeldud ülakeha katmiseks;
- mis on kaelusest täielikult või osaliselt avatavad;
- millel on varrukad;
- millel tavaliselt on krae;
- mis on taskutega või ilma;
- millel pole vööst allpool taskuid.

Kinnis asub tavaliselt ees nagu meeste ja poiste särkidel, kuid parem hõlm käib vasaku hõlma peale. Nende rubriikide särkidel ja särkpluusidel võib olla selline kinnis, kus hõlmad ei käi teineteise peale.

Rubriiki **6106** saab klassifitseerida silmkoelised või heegeldatud pluusid juhul, kui

- tegu on naiste ja tüdrukute kergete rõivastega;
- need on mõeldud ülakeha katmiseks;
- toode on elegantse tegumoega ning pigem avar kui liibuv;
- toode on kraega või ilma;
- toode on varrukatega või ilma;
- tootel on mingit tüüpi kaelus või vähemalt õlapaelad;
- tootel on nõöp- või muu kinnis, välja arvatud juhul, kui pluusil on väga sügav dekoltee (st kaelaväljalõige ulatub kaenalde vahele tõmmatud mõttelisest sirgjoonest allapoole);
- tootel on (aga ei pea olema) dekoratiivsed kaunistused nagu lipsud, žaboo, kaelaseos, pits või tikand.

Suur osa eeltoodust kehtib ka rubriigi **6206** pluuside kohta, kuid rubriigi **6206** pluusid ei pea olema kaelusest avatavad.

Nendesse rubriikidesse ei kuulu rõivad, millel on taskud vöökohast allpool või millel on alaservas soonik või muu pingutusviis.

Kui rõival on vöökohast allpool taskud, klassifitseeritakse see rubriiki **6110** kardiganide alla (kui toode on silmkoeline või heegeldatud) või rubriiki **6104** või **6204** pintsakute alla.

Kui rõival on alaservas soonik või muu pingutusviis või on koes keskmiselt vähem kui kümme silmust lineaarse sentimeetri kohta, võib toote klassifitseerida rubriiki **6102** või **6110**, kui tegu on silmkoelise või heegeldatud esemega, või rubriiki 6202 tuulepluuside alla, kui toode ei ole silmkoeline ega heegeldatud.

Pintsakud, jakid ja bleiserid

Toote saab klassifitseerida jaki või bleiserina rubriigikoodi **6103**, **6104**, **6203** või **6204** alla, kui selle pealispool – välja arvatud varrukad, reväärid ja krae – koosneb kolmest või enamast pikisuunas kokku õmmeldud paneelist (millest kaks on esiküljel). Siinkohal tuleb meeles pidada, et anorakid, tuulejoped, suusajoped jms rõivad klassifitseeritakse mujale, vastavatesse rubriikidesse.

Kampsunid ja pulloverid

Kampsunid ja pulloverid klassifitseeritakse rubriiki **6110**, kui need on

- ülakeha katmiseks mõeldud silmkoelised või heegeldatud rõivad;
- varrukatega või ilma;
- mis tahes kaelusega;
- kraega või ilma;
- taskutega või ilma;
- tavaliselt on alaservas, kaeluses, varrukaotstes või käeaukudes (piki- või põikitriibuline) soonik vms pinguldus.

Need rõivad võivad olla valmistatud mis tahes tekstiilkiust silmkootud või heegeldatud materjalist, sh kergest või peenekoelisest kangast. Neil võib olla mis tahes liiki kaunistusi, sh pits või tikand.

Sellesse rubriiki kuuluvad ka:

- üle pea tõmmatavad rõivad, näiteks sviitrid, mis ei ole kaelusest avatavad ega kinnisega;
- üle pea tõmmatavad rõivad, millel on osaliselt avatav kaelus (nööp- või muu kinnisega);
- vestid ja kardiganid, mis käivad eest täispikkuses lahti;
- rõivad, mis on valmistatud samalaadsest kergest materjalist, mida kasutatakse T-särkide ja sarnaste toodete valmistamiseks ning mis on alaservast pinguldatud (nt pingutusnööri või soonikuga).

Siia rubriiki ei kuulu

- naiste ja tüdrukute pluusid;
- anorakid, tuulejoped, tuulepluusid jms tooted;
- rõivad, mis sarnanevad pulloveriga, kuid on pikemad, ja mis klassifitseeritakse tavaliselt kleidina.

Oluline on meeles pidada, et rull-, polo- või kõrge kaelusega kergetel peenkoes džemperitel ja pulloveridel on oma alamrubriigikoodid (**61102010** ja **61103010**).

Peenkoes – vähemalt 12 silmust sentimeetri kohta mõlemas suunas. Need rõivad on tavaliselt parempidises koes (silesidusega ehk *single jersey*). Need on kerged ja peavad olema keha ligi hoidva tegumoega.

Mantlid, parkad, anorakid, tuulejoped, tuulepluusid jms rõivad

Need klassifitseeritakse rubriigikoodide **6101**, **6102**, **6201** või **6202** alla. Sellesse rubriiki ei kuulu rõivad, mis on valmistatud vildist või lausriidest – need klassifitseeritakse rubriiki **6210**.

Kui need on valmistatud silmkoelisest või heegeldatud kangast, mille ühel küljel on nähtav mittepõorne pealistus, klassifitseeritakse need rubriiki **6113**. Kui need on valmistatud telgedel kootud kangast, mille ühel küljel on nähtav mittepõorne pealistus, klassifitseeritakse need rubriiki **6210**.

Parkad on definitsiooni järgi avaralõikelised välisrõivad, mis on mõeldud kaitseks külma, tuule ja vihma eest ning

- millel on pikad varrukad;
- mille alläär jääb vahemikku reie keskosast kuni põlveni;
- mis on valmistatud raskemast tihedakoelisest kangast;
- millel on kapuuts;
- millel on eest täies pikkuses avatav tõmbluku, trukkide või takjapaelaga kinnis;
- millel on vooder, mis on tavaliselt vateeritud või kunstkarusnahast;
- mis on vöökohast reguleeritav nööri või muul viisil (v.a vööga);
- millel on välistaskud.

Anorakid on sarnased, kuid lühemad – nende pikkus ulatub vöökohast allapoole kuni maksimaalselt poolde reide. Neil peavad olema

- kapuuts;
- eest täies pikkuses avatav tõmbluku, trukkide või takjapaelaga kinnis, mis on sageli kaetud liistuga;
- vooder, mis võib olla vateeritud või polsterdatud;
- pikad varrukad.

Lisaks on anorakkidel tavaliselt vähemalt üks järgmistest omadustest:

- pingutusmehhanism, näiteks pingutusnöör, vöökohas ja/või rõiva alaservas;
- ligihoidvad kummiga või muul viisil pingutatavad varrukaotsad;
- krae;
- taskud.

Anorakkide puhul hõlmab termin „ja samalaadsed tooted“ rõivaid, millel on anoraki omadused, välja arvatud kapuuts või vooder.

Tuulejoped on rõivad, mis on mõeldud kaitseks ilmastiku eest ja ulatuvad puusadeni või veidi allapoole. Need on valmistatud tihedakoelisest kangast ning neil ei ole kapuutsi, kuid on

- pikad varrukad;
- eest täies pikkuses avatav tõmblukuga kinnis;
- vooder, mis ei ole vateeritud ega polsterdatud;
- krae;
- pingutusmehhanism rõiva alumises osas, tavaliselt alaservas.

Tuulepluuse nimetatakse ka blusoonideks. Tavaliselt on neil avar lõige, pikkus vööni või veidi allapoole ning pikad varrukad, mis ulatuvad rõiva alumisest servast madalamale. Need võivad kaitsta ilmastiku eest, kuid ei pruugi. Tuulepluusil on

- kitsas kaelus, kraega või ilma;
- eest täielikult või osaliselt avatav kinnis;
- tavaliselt ligihoidvad kummiga või pingutatavad varrukaotsad;
- pingutusmehhanism rõiva alaservas.

Tuulepluusil võivad olla ka välistaskud, vooder või kapuuts.

Tuulepluuside puhul hõlmab termin „ja samalaadsed tooted“ rõivaid, millel on eespool nimetatud omadused, kuid esineb mõni järgmistest erinevustest:

- ei ole kitsast kaelust;
- ei ole eest avatav, olgu kitsa või muu kaelusega rõivas;
- eest avatud, ilma kinniseta.

Poolmantlid on avarad pikkade varrukatega pealrõivad, mida kantakse kaitseks ilmastiku eest teiste rõivaste peal. Poolmantlid on stiililt esinduslikumad kui parkad ning on tavaliselt valmistatud raskemast riidest, nagu näiteks tviid või villane mantliriie. Poolmantlid võivad olla erineva pikkusega (ulatudes kuni reie keskosani) ning ühe- või kaherealised.

Poolmantlil on tavaliselt

- eest täies pikkuses avatav nõopide, trukkide ja/või tõmblukuga kinnis;
- vooder, mis võib olla eemaldatav, polsterdatud või vateeritud;
- lõhik taga keskel või lõhikud külgedel.

Poolmantlitel võivad olla taskud või krae, kuid neil ei ole kapuutsi ega pingutusmehhanismi keskkohas ega alaservas, kuigi neil võib olla vöö.

Poolmantlite puhul hõlmab termin „ja samalaadsed“ rõivaid, millel on poolmantlitega samad omadused, kuid mis on kapuutsiga.

Mantlid, keebid, joped jms rõivad

Mantlid ja samalaadsed tooted katavad keha vähemalt reie keskosani. Need peavad vastama meeste- ja naisterõivaste standardsetele miinimumsuurustele, mõõdetuna kraeõmblusest (kuklas kandja seitsmenda kaelalüli juures) kuni alumise servani, kui rõivas on laotatud tasasele alusele.

	Mehed	Naised
Small	86 cm	84 cm
Medium	90 cm	86 cm
Large	92 cm	87 cm

Meeste ja poiste särgid

Meeste särgina saab klassifitseerida rõivaesemed, millel käib vasak hõlm parema hõlma peal (kinnisega või kinniseta vaheliti hõlmad) ning millel on pikad või lühikesed varrukad.

NB! Rõivad, millel käib parem hõlm vasaku peal (kinnisega või kinniseta), klassifitseeritakse tavaliselt naisterõivasteks.

Särgid klassifitseeritakse rubriiki **6105**, kui need on silmkoelisest või heegeldatud kangast, või rubriiki **6205**, kui need ei ole silmkoelisest ega heegeldatud kangast. Nendes rubriikidesse kuuluvad ka raskemast materjalist särgid.

Kui särgil on vööaasad ja vöö, tuleb lähtuda rõiva põhiolomusest ja ettenähtud kandmisviisist – mõnel juhul võidakse ese klassifitseerida hoopis jakina rubriiki **6103** või **6203** või silmkoelise kardiganina rubriiki **6110**.

Kui rõival on vööst allpool taskud, võib toote klassifitseerida jaki või kardiganina. Kui rõival on alaservas soonik või muu pingutusviis või on koes keskmiselt vähem kui kümme silmust lineaarse sentimeetri kohta, tuleks kasutada rubriigikoodi **6101**, **6201** või **6110**, olenevalt tootest.

Kui rõival ei ole varrukaid, võib selle klassifitseerida vastavalt rubriiki **6109**, **6110**, **6114** või **6211**.

T-särgid, särgikud ja alussärgid

T-särk on määratletud järgmiselt:

- kerge silmkoeline või heegeldatud rõivas;
- alussärgi tüüpi;
- puuvillast või kunstkiust;
- ei ole karvastatud (uhutud) ega valmistatud karvasest kangast ega froteest;
- taskutega või ilma;
- pikkade või lühikeste keha ligi varrukatega;
- ilma nõõpide ja kinnitusteta;
- ilma kraeta;
- ei ole kaelusest avatav.

Need võivad olla ühe- või mitmevärvilised ning neil võib olla kaunistuseks reklaam, pilt või tekst, mis on peale trükitud, tikitud/kootud vms. Kaunistuseks ei tohi siiski olla pits. Rõiva alumine serv on tavaliselt palistatud ja alaserv ei ole kunagi soonikuga ega muul viisil pingutatud.

Klassifitseerimisel ei tehta vahet meeste ja naiste T-särkidel – kõik klassifitseeritakse rubriiki **6109**. Sellesse rubriiki kuuluvad ka muud särgikud ja alussärgid, kuid ei kuulu meeste ja poiste särgid (rubriigikood **6105**), naiste ja tüdrukute pluusid (rubriigikood **6106**) ega kapuutsiga rõivad.

Särgikud ja alussärgid kuuluvad siia, isegi kui need on

- piduliku tegumoega;
- mõeldud aluskihiks;
- ilma kraeta;
- varrukatega või ilma (sh õlapaeltega tooted).

Kui rõivas on kaelusest eest osaliselt avatav (kinnisega, vaheliti hõlmadega või kinniseta), siis ei kuulu see siia rubriiki ning klassifitseeritakse reeglina rubriiki **6105** või **6106**. Kui tegemist on meeste varrukateta rõivaga,

võib selle klassifitseerida rubriiki **6114**. Sellest rubriigist jäetakse välja ka rõivad, millel on alaservas (vöökohas) soonik, pingutusnõör või muu pingutusmehhanism.

Pikad rõivad, mis ulatuvad vöökohast oluliselt allapoole ning mida saab kanda ilma muude alakeha katvate rõivasteta, tuleb klassifitseerida kleitideks. Selle valiku tegemisel tuleb arvesse võtta konkreetse riideeseme pikkust.

Seelikud ja püksseelikud

Seelikud ja püksseelikud on alakeha katmiseks mõeldud rõivad, mis tavaliselt algavad vöökohast ja võivad ulatuda pahkluni või sellest allapoole ning mida kantakse koos ülakeha katva rõivaga. Need klassifitseeritakse rubriigikoodide **6104** ja **6204** alla.

Kui seelikul on traksid, klassifitseeritakse see siiski tavaliselt seelikuks. Kui rõival on (lisaks traksidele) ees- ja/või tagaküljel ka rinnatükk, klassifitseeritakse ese samuti seelikuks, kui rõivast ei saa kanda eraldi (tuleb kanda koos ülakeha katva rõivaga). Kui selliseid rõivaid saab kanda iseseisvalt, klassifitseeritakse need kleitideks.

Püksseelik on seelik, mis katab jalad eraldi, kuid on tegumoelt siiski seelik ning mille lõige ja laius eristab rõivast selgelt (lühikestest) pükstest.

Sarongid

Kui sarongil on kinnitamiseks eraldi seos, tuleb rõivas klassifitseerida seelikuna rubriigikoodi 6104 või 6204 alla. Kui tegu on nelinurkse kangatükiga, mis on viimistletud (nt ääred on palistatud või rullitud), tuleks see klassifitseerida räti või sallina. Viimistlemata servadega toode klassifitseeritakse kui kangas.

Püksid, traksipüksid ja lühikesed püksid

Püksid, traksipüksid ja lühikesed püksid klassifitseeritakse vastavalt rubriiki **6103**, **6104**, **6203** või **6204**.

Püksid on rõivad,

- millel on kaks eraldi säärt;
- mis katavad põlved ja ulatuvad tavaliselt pahkluni või alla selle.

Kui rõival on traksid, klassifitseeritakse see siiski püksteks, kui rõivas seda põhiolemuselt on. Telgedel kootud riidest tööpüksid (v.a lambavillast või muude loomade villast püksid) võib klassifitseerida töö- ja ametirõivasteks, kui need vastavad etteantud kriteeriumitele.

Traksid ja rinnatükiga tunked (traksipüksid) võivad ulatuda põlvest allapoole või ka ülespoole ning neid võib klassifitseerida ka töö- ja ametirõivana, kui need vastavad kriteeriumitele.

Lühikesed püksid on rõivad, millel on kõik muud pükste omadused, kuid need ei kata põlvi. Lühikesed püksid klassifitseeritakse samasse rubriiki kui püksid, kuid mitte kunagi püksteks. Lisaks ei liigitata neid kunagi töö- või ametirõivasteks.

Kleidid

Kleidid on rõivaesemed, mis on mõeldud kogu keha katmiseks tavaliselt õlgadest ning mille pikkus võib olla kuni pahkluni või alla selle. Rõiva võib klassifitseerida kleidiks, kui seda saab kanda ilma muude rõivasteta (v.a aluspesu). Need klassifitseeritakse rubriigikoodide **6104** ja **6204** alla.

Kui toote ülaosa koosneb traksidest, millel on ees või taga rinnatükk, klassifitseeritakse see kleidiks ainult juhul, kui seda saab kanda ilma muude rõivasteta (v.a aluspesu). Vastasel juhul tuleb toode klassifitseerida seelikuks.

Esemed, mida võiks klassifitseerida mujale, näiteks T-särgid, pluusid või pulloverid, mis on pikad ja ulatuvad vööst tublisti allapoole, tuleb mõnel juhul klassifitseerida kleitideks, kui need ületavad teatud pikkuse. Need on:

Suurus	Rinnaümbermõõt	Maksimaalne pikkus
S	91,5–96,5 cm	80 cm
M	96,6–101,5 cm	80 cm
L	101,6–111,5 cm	81 cm
XL	111,6–117,75 cm	82 cm
XXL	111,76–127 cm	83 cm

Maksimaalpikkust mõõdetakse ölaõmbluse kõrgeimast punktist kuni rõiva alumise ääreni.

Ülikonnad, kostüümid ja komplektid

Ülikond või kostüüm on rõvakomplekt, mis koosneb kahest või kolmest esemest, mille väliskülg on samast kangast (samadest kangastest). Komplektis võib olla:

- pintsak või jakk, mille pealispool koosneb neljast või enamast paneelist (välja arvatud varrukad) ning mis on mõeldud ülakeha katmiseks. Komplektis võib olla ka vest, kui vesti esiosa on valmistatud samast kangast kui komplekti teiste osade väliskülg ning vesti tagakülg on valmistatud pintsaku või jaki voodririidest.
- alakeha kattev rõivas, näiteks püksid, põlvpüksid või lühikesed püksid (kuid mitte supelrõivad), seelik või püksseelik ilma trakside ja rinnatükkideta.

Kui alakeha katmiseks on ette nähtud rohkem kui üks komponent (nt püksseelik ja püksid), loetakse ülikonna/kostüümi osaks meeste püksid või naiste seelik ning ülejäänud osad tuleb klassifitseerida eraldi.

Kui rubriiki **6103**, **6104**, **6203** või **6204** klassifitseeritaval ülikonnal või kostüümil on ääristusi või kaunistusi, mida ei leidu komplekti kõikidel osadel, klassifitseeritakse tooted ülikonnade või kostüümidenä tingimusel, et ääristused või kaunistused on vähetähtsad ja neid leidub rõivastel ainult vähestes kohtades, näiteks krael, varrukaotstes või revääridel ja taskutel.

Järgmised tooted liigitatakse alati ülikonnaks, olenemata sellest, kas need vastavad eelnimetatud tingimustele:

- sabakuuega komplekt (*morning dress*), mis koosneb ühevärvilisest sabakuuest, millel on taga kaks pikka ümaraotsalist siilu, ja triibulisest pükstest.
- frakk (*evening dress*), reeglina mustast kangast pidulik ülikond sabakuuega, mis on eest lühem, lahtiste hõlmadega ning millel on puusa juures väljalõiked ning taga kitsad sabasiilud.
- smokingülikond, mille pintsak on stiililt sarnane tavalisele ülikonnapintsakule, kuid läikivate siidist või kunstiividist revääridega.

Muud kriteeriumid komplektide klassifitseerimisel

Komplektina klassifitseerimiseks peavad komplekti kuuluvad esemed olema valmistatud üleni ühest ja samast kangast. Kasutatav kangas võib olla pleegitamata, värvitud, kootud eri värvi lõngadest või trükimustriga. Rõivaid ei loeta komplektiks, kui komplektiks mõeldud esemed on valmistatud erinevast kangast, isegi kui erinev on ainult kangaste värv.

Lisaks, kui mõne (komplektiks mõeldud) eseme külge on õmmeldud teistsugusest riidest soonik, ei klassifitseerita neid esemeid komplektina.

Pakendamiseviise on erinevaid ning iga komponent võib olla eraldi pakendis, kuid tollile esitamisel tuleb komplekt esitada jaemüügiks valmis kujul ühe ühikuna. Jaemüügi pakendite hulka kuuluvad märgistuseta kilekotid, jaemüügiks mõeldud märgistatud kilekotid või karbid (igas üks komplekt). Siia alla ei kuulu kleeplindiga omavahel kokku kleebitud kilekotid.

Enamikul juhtudel võib komplekt sisaldada ainult ühte eset, mis katab keha ülaosa. Komplekti osaks ei või olla rõivas, mis katab nii üla- kui alakeha, näiteks rõivas, mis langeb õlgadest kuni reie keskosast madalamale. Siiski on teatud erandid, mille puhul komplektis on kaks ülakeha katvat rõivast, millest üks on pullover ja mis koos moodustavad nn *twins* komplekti. Lisaks peab komplektis olema alakeha kattev rõivaese. Vest võib olla teine ülakeha kattev rõivas komplektis, mis klassifitseerub gruppi **61** või **62**. Kuid komplekti ei tohi kuuluda rubriikidesse **6107**, **6108**, **6109**, **6207** ja **6208** klassifitseeritud rõivad.

Aksessuaarid (rõivamanused)

Kõrvaklapid

(Kõrvade soojendamiseks mõeldud) kõrvaklappe ei loeta rõivaks ning need klassifitseeritakse rubriigikoodi **6117** või **6217** alla koos muude rõivamanustega (valmistooted).

Sõrmkindad, labakindad ja sõrmedeta kindad

Mitme riide kombinatsioonist valmistatud kindad klassifitseeritakse tavaliselt selle riide järgi, mis katab peopesa (sh sõrmede alumine pool ja sõrmevahed), vastavalt kas rubriiki **6116** või **6216**. Kui kogu peopesa ei ole ühest riidest, tuleks toode klassifitseerida kogu kinda peamise materjali järgi. Erandiks on mõned spordikindad. Kui nende põhiomadused määrab mujal kui peopesal olev materjal (nt väravavahikindad, mida kasutatakse jäähokis ja mille seljariie kaitseb käsi), tuleks need klassifitseerida vastava materjali järgi.

Mõned muud kindad klassifitseeritakse mujale:

- karusnaha või kunstkarusnahaga vooderdatud kindad või karus- või kunstkarusnahast pealispinnaga kindad (v.a. karus- või kunstkarusnahast äärisega kindad), klassifitseeritakse rubriigikoodi **4303** või **4304** alla;
- väikelaste sõrmkindad ja sõrmedeta kindad klassifitseeritakse rubriiki **6111** või **6209**;
- hõõrdepinnaga kindad (massaažiks, tualett-tarbeks) klassifitseeritakse rubriiki **6302**;
- käsnkõrvitsast pesukindad klassifitseeritakse rubriiki **4602**;
- paberist, tselluloosvatist või tsellulooskiudkangast sõrmkindad, labakindad ja sõrmedeta kindad klassifitseeritakse rubriiki **4818**.

Säärised

Tooted, mis ei kata jalalaba, klassifitseeritakse rubriiki **6406**.

Erirõivad

Öörõivad

Meeste ja poiste pidžaamad klassifitseeritakse vastavalt alamrubriiki **61072100** kuni **61072900** või **62072100** kuni **62072900**.

Naiste ja tüdrukute pidžaamad klassifitseeritakse vastavalt alamrubriiki **61083100** kuni **61083900** või **62082100** kuni **62082900**.

Üldiselt peavad rõivad selleks, et neid saaks liigitada pidžaamadeks, olema selgelt identifitseeritavad kui üksnes või peamiselt öörõivad.

Pidžaamad koosnevad kahest rõivaesemest, millest üks on ette nähtud ülakehale (tavaliselt jaki moodi või üle pea tõmmatav rõivas) ning teine alakehale (tavaliselt lihtsa lõikega pikad või lühikesed püksid). Pidžaama osad peavad olema samas või kokkusobivas suuruses ning nende lõige, materjal (riie), värvid, kaunistused ja viimistlusaste peavad omavahel sobima nii, et oleks selgelt aru saada, et esemed on ette nähtud komplektina kandmiseks. Need peavad olema öösel kandmiseks sobivast riidest ja avara lõikega ning neil ei tohi olla ebamugavast põhjustavaid detaile nagu suured või paksud nõöbid või liigselt pealeõmmeldud kaunistusi.

Pidžaamapüksid, mida müüakse ilma ülemise osata, ja hiinapäraseid satiinpidžaamad ei ole klassifitseeritavad öörõivastena. Silmkoeliste rõivaste komplekte, mis koosnevad lühikesest pükstest ja T-särgi laadsest ülaosast, ei klassifitseerita pidžaamana. Samas võib pidžaamana klassifitseerida rõivakomplekte, mis koosnevad väga lühikesest öösärgist ja kokkusobivatest püksikutest (nn *baby doll* komplekt).

Öösärk on määratletud kui rõivas,

- mille pikkus võib olla vahemikus ülespoole põlve kuni pahkluni;
- mis on valmistatud kas kergest või raskest kangast. Kergest kangast rõivad võivad olla rohkelt kaunistatud pitspaelte, kaunistuskantide, kroogete, lipsude või tikanditega. Raskemast kangast valmistatud öösärgid on tavaliselt lihtsama moega, kuid võivad olla uhutud ja/või trükitud kangast ning neil võib olla mingi kaunistus.

Rõivast ei saa klassifitseerida öösärgiks, kui rõival on

- vooder;
- selliste (näiteks metallist) kaunistusdetailidega kinnitusnöörid või -lindid, mis muudavad rõivad voodis kandmiseks ebasobivaks;
- lindid, paelad või nöörid, mis seotakse kuklale sõlme;
- liiga tihke kummipael rõiva ülaosas või liiga kitsa lõikega vöökoht, mistõttu oleks rõivaga ebamugav magada.

Öösärgina ei saa klassifitseerida kergeid avara ja pika lõikega T-särgi moodi rõivaid ja rõivaid, millel on mis tahes omadused, mis muudavad need ebamugavaks või voodis kandmiseks sobimatuks (olenemata sellest, kas need näevad välja nagu öösärgid või mitte), isegi kui need on kaunistatud ööteemaliste motiividega.

Üheosaline öörõivas, mis katab nii üla- kui alakeha ning millel on sääred (jalad eraldi), kuulub grupis kaugemate rubriigikoodide alla – koodid **610791** kuni **610799** või **620791** kuni **620799** meeste ja poiste rõivastele ja koodid **610891** kuni **610899** või **620891** kuni **620899** naiste ja tüdrukute rõivastele.

Töö- ja ametirõivad

Töö- ja ametirõivad – esemed, mida kantakse üksnes või peamiselt kaitseks (kokkupuute eest, tervise kaitseks) ning mis on valmistatud tugevast või mittekokkutõmbuvast kangast – klassifitseeritakse tavaliselt gruppi **62**.

Tavaliselt ei ole seda liiki rõivastel kaunistusi, välja arvatud ehk rõivaste sihtotstarvet tähistavad märgid või tähised. Need rõivad on tavaliselt valmistatud puuvilla-, süntees- või tehiskiust või nende segust ning neil on vastupidavuse suurendamiseks turvaõmblused või topeltõmblused; neil on enamasti kinniseks trukid, tõmblukud, takjaribad või paeltega vms ristseos või sõlmseos.

Taskud on tavaliselt peale õmmeldud ning liisttaskud on tavaliselt valmistatud rõivaga samast kangast.

Töö- ja ametirõivasteks võib pidada ainult rõivaid, mille kaubanduslik suurus on 158 (pikkusele 158 cm) või rohkem. Töö- ja ametirõivasteks ei loeta vormirõivaid ja ametirüüsid (näiteks kohtunike või vaimulike ametirüüd).

Tüüpilisi töö- ja ametirõivaid, nagu tunked või kombinesoonid, kasutavad mehaanikud, tehasetöölised, müürsepad, talupidajad jne. Samuti on töö- ja ametirõivasteks kitlid ja põlled, mida kannavad arstid, õed, koristajad, juuksurid, pagarid ja lihunikud.

Väikelaste rõivad ja rõivamanused

Väikelaste rõivad klassifitseeritakse rubriikidesse **6111** ja **6209**. Need peavad olema mõeldud lastele pikkusega kuni 86 cm (kaubanduslik suurus 86). See kehtib isegi juhul, kui mõni omadus, näiteks nagu kinnitusviis, nõuaks suuremas (kui 86) suuruses identsete rõivaste klassifitseerimist poiste või tüdrukute rõivasteks.

Imikutarbed – selgelt vastsündinutele mõeldud rõivad – tuleks alati klassifitseerida nendesse rubriikidesse, olenemata esemete mõõtmetest. Näiteks ristimiskleidid ja -rüüd, keebid, kombinesoonid või papud (välistallata jalanõud).

Komisjoni määruse (EÜ) nr 651/2007 kohaselt ei kuulu rubriikidesse **6111** ja **6209** magamiskotid, millel on varrukad või käeaugud ja mis on mõeldud lastele või täiskasvanutele (st kasutajale pikkusega üle 86 cm) – need klassifitseeritakse muude rõivastena rubriigikoodi **6114** või **6211** all olenevalt tootest.

On olemas konkreetsed ja üksikasjalikud mõõdud, millega määratakse kindlaks paljude rõivatüüpide maksimaalsed suurused, et need vastaksid kaubanduslikule suurusle 86 cm.

Spordidressid

Spordidressid määratletakse nende väljanägemise ja riide tüübi alusel ning määrav on see, et need on selgelt ette nähtud kandmiseks üksnes või peamiselt sportimisel. Need klassifitseeritakse vastavalt kas rubriigi **6112** või **6211** kaubakoodide alla. Tuleb siiski meeles pidada, et silmkoeliste ja telgedel kootud riidest spordidressidele kehtivad erinevad kriteeriumid.

Spordidressid koosnevad kahest rõivast:

- rõivas, mis katab ülakeha kuni vöökohani või sellest veidi allapoole. Rõival on pikad varrukad ja varrukaotstes on soonik, kummipael, tõmblukk või muu pingutusmehhanism. Rõiva alumine serv on tavaliselt samalaadse pingutusmehhanismiga (mh pingutusnöör). Rõivas võib olla kinnisega või ilma, sh võib olla eest täielikult või osaliselt avatav. Kui esiküljel on täispikk kinnis, peab see olema tõmblukk-, truck- või takjakinnis. Kui kinnis ei ole täispikk, võib see teatud juhul olla nõõpidega kinnis. Ülaosal võib olla kapuuts, krae või taskud.
- rõivas – püksid –, mis on kas kehajoont järgiva või avara lõikega, taskutega või taskuteta ning kummipaelaga, nõõriga või muul viisil pingutatava vöökohaga. Vöökoht ei tohi olla muul moel avatav, seega ei tohi olla pükstel nõõpe ega muid kinniseid. Püksid ulatuvad reeglina pahkluni ning sääreotstes võib olla soonik või kumm, tõmblukk või muu kinnituselement. Neil võivad olla tallakummid, kuid ei pruugi.

Silmkoekangast spordidressid ei tohi olla vooderdatud, kuid kanga sisepind võib olla karvastatud (uhutud).

Telgedel kootud riidest spordidressid võivad olla voodriga. Ühest ja samast riidest välisküljega spordidressi osad tuleb klassifitseerida ühe koodi alla rubriigis **6211**. Rõivakomplektid, näiteks *shell suit* (voodriga nailondressid), mille osad on erinevast (kas või ainult eri värvi) riidest, tuleb klassifitseerida eraldi ülemise ja alumise osana rubriigi **6211** alla.

Suusakostüümid

Suusakostüümid – rõivad või rõivakomplektid, mis välimuse ja kasutatud kanga tõttu on selgelt ette nähtud kandmiseks peamiselt murdmaa- või mäesuusatamisel – klassifitseeritakse vastavalt kas rubriiki **6112** või **6211**.

Siia kuuluvad:

- suusakombinesoon – üheosaline rõivas, mis katab nii üla- kui alakeha. Lisaks varrukatele ja kraele võivad rõival olla taskud või tallakummid.
- suusakomplekt – kahest või kolmest osast koosnev jaemüügiks pakendatud rõivakomplekt. Komplektis on üks ese, nagu anorak, tuulejope, tuulepluus vms, mis on tõmblukk-kinnisega, ning lisaks näiteks vest ja püksid, põlvpüksid või rinnatükiga traksipüksid.

Suusakomplekt võib koosneda ka eespool kirjeldatud kombinesoonist komplektis vateeritud vestiga (käisteta jakiga).

Kõik suusakomplekti osad peavad olema sama tekstuuri, stiili ja koostisega ning samas või kokkusobivas suuruses. Need võivad siiski olla eri värvi.

Ujumisrõivad

Ujumisrõivad on rõivad, mis oma üldilme, lõike ja riide tüübi tõttu on ette nähtud kandmiseks üksnes või peamiselt ujumiseks. Tavaliselt on need valmistatud keemilistest kiududest ja klassifitseeritakse vastavalt rubriiki **6112** või **6211**.

Ujumispükstel peab olema sees vooder (külgeõmmeldud sisemised püksid) või vooderduus vähemalt kubemeosas ning need peavad olema pingul värvliga, st pingutusnööri või kummipaelaga vms.

Ujumispükstel võivad olla taskud, tingimusel et

- välistaskutel on tihke kinnis tasku täielikuks sulgemiseks (näiteks tõmblukk- või takjakinnis);
- sisetaskud on kinnitatud värvli külge ja neil on klapiga kinnis, mis peab tagama taskuava täieliku sulgumise.

Ujumispükstel ei või olla esikinnist ja need ei või olla värvlist avatavad (isegi kui see on suletav mingi kinnisega).

Kui kõik need tingimused ei ole täidetud, tuleb rõivad klassifitseerida lühikeste pükstena rubriiki **6103**, **6104**, **6203** või **6204**.

Aasia rõivad ja turbanid

Sari on riietusese, mis mähitakse ümber keha õlgadest pahkluni. Sari katab osaliselt ülakeha ning kogu alakeha. Sari on valmistatud telgedel kootud kangast ja klassifitseeritakse rubriiki **6211**, kui need vastavad allpool esitatud kriteeriumitele. Sari kantakse koos lühikese pluusiga (*choli*), mis katab õlad ja rinna, ning alusseelikuga.

Sari on riskülikukujuline kangatükk, mille pikkus on u. 4,5 kuni 5,5 m ja laius 122 cm. Sarisid valmistatakse kergest kangast (siid, puuvillane riie või keemilistest kiududest riie), kuid mitte villasest kangast. Saril on kaks ultusäärt, mis on pikiservades. Rõivana klassifitseerimiseks peab vähemalt üks kangatüki lühem serv olema viimistletud, st palistatud, narmastatud, viimistletud pilutikandiga või muul tariifistiku XI jaotise märkuses 7 nimetatud viisil.

Sarid, millel on kaks ultust ja kaks viimistlemata serva, klassifitseeritakse kangaks meetrikaubana, kuigi need kangatükid võivad olla sarina kantavad.

Sari võib olla mis tahes värvi, kaunistamata või mis tahes kaunistuste või muustriga, sh tikandid, käsitsi trükitud mustrid ja kuld- või hõbeniidist kaunistused.

Rahvusvaheliselt kaubeldakse peamiselt saridega, mille valmistamismeetodid ja väljanägemine on järgmised:

- siidist sarid, mis on kootud käsitelgedel ja millel on kanga ühes pikiservas kontrastne äär. Mõnel juhul on ka üle õla kantavas servas kontrastne äär ja sõlmedega narmad, samas kui ülejäänud kaks serva võivad olla kaunistatud, kuid sageli vähemal määral. Neid tooteid valmistatakse tavaliselt käsitööna ja imporditakse peamiselt Indiast.
- masinkootud kunsti siidist sarid. Need on tihti kaunistatud eri värvi lõngadega (tikandi jäljendamiseks) ning nende servad võivad olla narmastatud või pilutikandiga kaunistatud.
- masinkootud pidevkiust, polüestrist ja žoržetist sarid. Tavaliselt on need üleni muustrilised, piki kangast mõõtu lõigatud ja mõlemast otsast palistatud. Neid imporditakse peamiselt Hongkongist ja Jaapanist.

Mõnikord on sari standardpikkusest umbes ühe meetri võrra pikem. Selle lisatüki saab kandja eemaldada ja kasutada seda eespool kirjeldatud pluusi (*choli*) valmistamiseks.

Sari ja lisatüki eralduskoht on märgistatud kas pilutatud joone abil (kanga kogulaiuses) või mustri muutmist kasutades. Sellised kombineeritud tooted klassifitseeritakse sariks tingimusel, et vähemalt üks lühematest otstest on viimistletud tariifistiku XI jaotise märkuse 7 kohaselt. Muudel juhtudel tuleb need klassifitseerida kangana meetrikaubana.

Muud tooted (näiteks õlasallid), mida imporditakse sarnasel kujul, klassifitseeritakse valmistoodetena (näiteks suurrätikutena rubriigikoodi **6214** all) või tükikaupadena vastavalt järgmistele kriteeriumidele.

Choli on lühike ülaosa, mis ei ulatu vööni. Tavaliselt klassifitseeritakse see muu rõivana rubriiki **6114** või **6211**.

Kurta salwar või **shalwar kameez** ei ole tavaliselt klassifitseeritud ülikonnaks või kostüümiks. **Kameez** on rõivas, mis on ette nähtud keha katmiseks õlgadest põlvedeni, kuigi mõnel juhul võib rõivas olla veidi lühem. Tavaliselt klassifitseeritakse see kleidina rubriigikoodi **6104** või **6204** alla. **Shalwar** on alakeha katmiseks mõeldud rõivas, mis tavaliselt klassifitseeritakse pükstena rubriiki **6104** või **6204**.

Dupatta on pearätt või -sall, mida sageli kantakse koos eelkirjeldatud komplektiga. Seda võib klassifitseerida nn kleidiosa aksessuaarina, kui see on valmistatud samast riidest ning on värvilt ja stiililt sama. Kui toode imporditakse eraldi, tuleb see klassifitseerida vastavalt kas rubriigikoodi **6117** või **6214** alla.

Lehengha või **ghagra** komplekte võib klassifitseerida kostüümina, kui need vastavad kriteeriumitele. Lisateave: vt muud kriteeriumid komplektide klassifitseerimisel. Kui komplekt ei vasta etteantud nõuetele, klassifitseeritakse rõivad eraldi. See riietus koosneb ülaosast, milleks on tavaliselt jakk (klassifitseeritakse rubriigikoodi **6104** või **6204** alla), ja seelikust (klassifitseeritakse rubriigikoodi **6104** või **6204** alla).

Turbaneid ei klassifitseerita rõivana, vaid kui muud tekstiilist valmistoodet rubriigikoodi **6307** all.

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-footwear>

2.6. JALATSITE KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate jalatsite klassifitseerimisest.

Jalatseid klassifitseeritakse Euroopa Liidu kombineeritud nomenklatuuri (KN) alusel järgmiste omaduste põhjal:

- materjal, millest on valmistatud jalatsi pealne ja välistald (see võib olla mistahes materjal, v.a asbest)
- jalatsi tüüp ja otstarve
- muud omadused, nt kas jalats katab pahkluu, suurus, kontsa kõrgus, kas jalats on mõeldud meestele või naistele

Jalatsite osad

Pealne

Pealne on kinga, saapa, tuhvli või muu jalatsi välimine osa, mis on kinnitatud talla külge. Pealse osaks ei loeta jalatsi keelt ega kraepolstrit.

Kui pealne koosneb mitmest materjalist, tuleb kindlaks teha, milline materjal moodustab suurima osa pealse välispinnast. Arvesse ei võeta aksessuaare ega tugevdusi, nt:

- pahkluu toetused
- randid
- ornamendid
- pandlad, ehispaelad, paelaaugu toetused ja muud samalaadsed lisandid

Välistald

Välistald on kinga, saapa, tuhvli või muu jalatsi osa, mis puutub jalas olles kokku maapinnaga. Välistalla osaks ei loeta eraldi jalatsi külge kinnitatud kontsa.

Kui välistald koosneb mitmest materjalist, tuleb kindlaks teha, millisest materjalist on tehtud suurim maapinnaga kokkupuutuva osa. Arvesse ei võeta aksessuaare ega lisandeid, nt:

- naastud
- tallakõrgendused
- naelad
- kaitsmed ja muud samalaadsed lisandid

Tugevdused on nahast või plastist lapid, mis on kinnitatud jalatsipealse välispinnale ja muudavad selle vastupidavamaks. Need võivad, kuid ei pruugi olla talla külge kinnitatud. Tugevdusega on tegu juhul, kui kinnitatud osa katab materjali, millest võib valmistada jalatsipealseid, mitte üksnes voodrimaterjali. Kui kinnitatud osa katab ainult väikest osa voodrimaterjalist, pole tegu tugevdusega, vaid pealse osaga.

Jalatseid klassifitseerides tuleb täpsuse huvides mõnikord teha sisselõige pealismaterjali, et näha, mis on selle all, ning teha kindlaks, millised osad on tugevdused ja millised moodustavad jalatsi pealse.

Muud kasulikud mõisted

Jalatseid klassifitseerides on kasulik teada saapa või kinga muude osiste nimetusi. Mõned näited:

- **krae** – saapa või kinga pealse serv
- **öös** – paelaaugu ääris, harilikult metallist või plastist
- **öösitugevdusriba** – kinga või saapa osa, millel paiknevad öösid
- **kaitsekant** – peenike riba, sageli kummist, mis on mõnikord kinnitatud kinga või saapa ääre ümber
- **kannakapp** – saapa või kinga kannaosaga peale tugevduseks kinnitatud lapike
- **kannatoestus** – saapa või kinga pealsele kannaosaga peale krae alla kinnitatud materjalilapp
- **ninats** – lapp, mis tugevdab jalatsipealse varbaosa pealispinda

- **keel** – pööva külge kinnitatud pealsematerjalist klapp, mis katab jalalaba keskosa. Keel paikneb harilikult kahe öösitugevdusriba vahel ja all.
- **pööv** – ninatsi taga olev jalatsi eestükk ehk ninapealne. Jalatsi ninaosa loetakse pöövaks juhul, kui ninats puudub.

Jalatsite tüübid

Jalatseid klassifitseerides tuleb kindlaks teha jalanõu tüüp ja otstarve.

Pealseks nimetatakse jalatsi seda osa, mis katab jalalaba pealt ja külgedelt.

Grupi **64** levinumad jalatsitüübid on järgmised:

- **puu kingad** – pealne on harilikult ühes tükis ja kinnitatud talla külge poltidega. Puu kingad on mõnikord valmistatud ühes tükis, eraldi külge kinnitatud välistallata; sel juhul klassifitseeritakse need materjali järgi, millest need on tehtud, ning selles grupis neid ei käsitleta
- **espadrillid** – tekstiil kingad taimsest materjalist põimitud tallaga, mis on maksimaalselt 2,5 cm paksune. Kotsata
- **plätud** – varbavahesandaalid, mille ribadest või rihmadest pealsed on kinnitatud talla külge tihvtkinnitusega
- **matkasaapad** – neid ei klassifitseerita spordijalatsite alla
- **India sandaalid** – välistald ja pealne on nahast. Pealne koosneb rihmadest, mis ristuvad põia keskosa peal ja jooksevad ümber suure varba
- **mokassiinid (Põhja-Ameerika indiaanlaste jalatsid)** – jalatsid, mille tald ja pealne (või osa pealsest) on samast materjalist – harilikult pehmest nahast. Seetõttu on raske kindlaks teha, kus lõpeb tald ja algab pealne.
- **neopreenist jalatsid** – sellest materjalist valmistatakse harilikult sukeldumis- ja veesportiülikondi. Kui jalatsi neopreenist pealne on mõlemalt poolt tekstiilmaterjaliga kaetud või lamineeritud, on tegu tekstiiljalatsiga. Kui pealsel tekstiilkate puudub või on kaetud ainult üks pool, klassifitseeritakse jalats kummijalatsite alla.
- **turvajalatsid** – metallist ninatsiga jalatsid
- **sandaalid** – jalatsi ninapealne ehk pööv koosneb paeltest või materjalist, millesse on lõigatud vähemalt üks ava
- **kingad** – sellesse kategooriasse kuuluvad jalatsid, sh spordijalatsid, mida selles juhendis mujal ei kirjeldata
- **tuhvlid** – siia alla käivad ka muud toajalatsid, näiteks balleti- ja peotantsu kingad. Kui välistald on plastist või kummist (ligikaudu 1 cm paksune) ja kaetud väga õhukese hapra tekstiilikihiga, on tegu plastist või kummist välistallaga tuhvlitega. Mõnikord on plastist või kummist välistald või osa tallast kaetud paksema ja vastupidavamata tekstiilmaterjaliga, mis on libisemise vältimiseks kaetud polüvinüülkloriidist (PVC) täppidega. Niisugused tuhvlid klassifitseeritakse selle materjali järgi, mis maapinnaga kõige rohkem kokku puutub. Kui tuhvlitel on plastist või kummist tald, mis on kaetud tekstiilmaterjaliga, võib tuhvlid klassifitseerida rubriiki **6405** ainult siis, kui tekstiilmaterjali vastupidavuses ollakse veendunud.

Levinud materjalid, millest jalatseid valmistatakse

Siin käsitletavat jalatsid võivad olla valmistatud mistahes materjalist, v.a rubriiki **6812** kuuluvast asbestist. Levinumad materjalid, millest jalatseid valmistatakse, on näiteks

- kumm
- plastid
- nahk, komposiitnahk ja karusnahk
- tekstiil – sh vilt ja lausriie
- punumismaterjalid
- puit
- kork

Kummi ja plastide alla klassifitseeritakse ka kootud riie ja muud tekstiilmaterjalid, mille nähtav pealiskiht on kummist või plastist.

Plastlehed

Need on mistahes lamedad lehed, mis koosnevad gruppi **39** kuuluvatest plastidest. Lehtedele saab soovitud kuju anda liimides, õmmeldes, keevitades või vormimistehnikaid kasutades (vaakumvormimine).

Poorsest plastist lehed

Seda tüüpi plastis on läbivalt palju poore – avatud või suletud poore või mõlemaid. Sellest materjalist toodetakse tihti rubriigi **6402** jalatseid. Sageli kasutatakse niisugust plasti naha asemel ning seda nimetatakse nahaimitatsiooniks, kunstnahaks, PU-nahaks (polüuretaannahk), vinüülnahaks või PVC-nahaks (polüvinüülkloriidnahk).

Tekstiil

See on mistahes telgedel kootud, silmkoeline, heegeldatud või muul viisil tekstiilkiududest valmistatud materjal. Tekstiilkiud on ka alla 5 mm laiused plastrivad.

Kunstõled ja muud punumismaterjalid

Need klassifitseeritakse tekstiilikks, kui need on valmistatud järgmistest materjalidest:

- rubriiki **5308** klassifitseeritud materjalid – lõng muudest taimsetest tekstiilkiududest; paberlõng
- rubriiki **5404** klassifitseeritud materjalid – sünteesmonofilament joontihedusega 67 detsiteksi või rohkem ning mille ristlõike mistahes läbimõõt ei ületa 1 mm; sünteesstekstiilmaterjalidest ribad jms (näiteks tehisõled) laiusega kuni 5 mm.

Harilikult rubriiki **5404** klassifitseeritud materjalidest valmistatud jalatsid klassifitseeritakse rubriiki **6404**. Ent kui kiudude või ribade laius on suurem kui 1 mm (sünteesmonofilament) või suurem kui 5 mm (sünteesstekstiilmaterjalidest ribad jms), liigitatakse materjal „muuks materjaliks“ ning sellest valmistatud jalatsid klassifitseeritakse rubriiki **6405**.

Neopreen on sünteetiline poorne kummi. Materjalis on läbivalt palju poore – avatud või suletud poore või mõlemaid. Harilikult on vähemalt üks pool kaetud silmkoelise tekstiilmaterjaliga. Neopreenist valmistatakse sageli veesportijalatseid.

Nahk, komposiitnahk ja lakknahk

Jalatseid valmistatakse järgmiste loomade nahast:

- lehmad ja muud veislased
- kitsed ja kitsetalled
- lambad ja lambatalled – villata
- sead
- roomajad, nt maod ja krokodillid

Loomad, kelle nahka kasutatakse, ei tohi olla ohustatud liikide nimekirjas. Kontrolli seda [siit](#) (inglisekeelne).

Lakknahk on värnitsa, laki või õhukese sünteetilise kõrgläikiva kilega kaetud nahk. Selle pind on läikiv, peegeljas. Värnits või lakk võib olla värviline või värvitu ning see võib olla valmistatud järgmiste ainete baasil:

- taimeõli, mis kuivades kõveneb – harilikult kasutatakse linaõli
- tselluloosi derivaadid, nt nitrotselluloos
- sünteesmaterjalid (sh termoplastid) – harilikult kasutatakse polüuretaanplaste

Kui nahk on kaetud eelvormitud plastlehega, on see harilikult tehtud polüuretaanist või polüvinüülkloriidist (PVC).

Lakknaha pind ei pruugi olla sile. Nahasse võib olla pressitud muster, näiteks krokodillinaha imiteerimiseks, ning see võib olla kortsutatud, krobelineks töödeldud või muul moel reljeefseks viimistletud. Ent naha pind peab olema peegeljas.

Materjal klassifitseeritakse lakknahaks, kui selle kattekiht ei ole paksem kui 0,15 mm.

Sellesse materjaligruppi kuulub ka metalset läiget andva värvi või värvilise lakiga kaetud nahk. Seda tüüpi värvide ja lakkide koostises on pigmendid (nt vilgukivi, ränidioksiid jms helbed) sideaines, nt kuivades kõvastuvas taimeõlis või plastides. Sel viisil töödeldud nahka nimetatakse metallitatud naha imitatsiooniks.

Lamineeritud lakknahk on nahk, mis on kaetud eelvormitud plastlehega, mille paksus on suurem kui 0,15 mm, ent väiksem kui pool valmismaterjali kogupaksusest. Lamineeritud lakknaha pind on läikiv nagu lakknahal ja mõnikord nimetatakse seda pealostatud lakknahaks.

Sellesse materjaligruppi kuulub ka metallipulbri või -lehega – näiteks hõbeda, kulla või alumiiniumiga – kaetud nahk.

Kui nahk on kaetud eelvormitud plastlehega, mille paksus on suurem kui 0,15 mm ja suurem kui pool valmismaterjali kogupaksusest, kuulub see gruppi **39**.

Jalatsite osad ja aksessuaarid

Jalatsite osad klassifitseeritakse rubriiki **6406**. Need võivad olla valmistatud mistahes materjalist, v.a gruppi **68** rubriiki **6812** klassifitseeritavast asbestist.

Rubriiki **6406** kuuluvad järgmised jalatsite osad:

- **jalatsipealse osad**, nt ninats ja pööv, mis ei ole kinnitatud välistalla külge. Need võivad olla õmmeldud, liimitud või mõnel muul moel kinnitatud sise- või vahetalla külge.
- **nahatükk**, mis on lõigatud enam-vähem jalatsi pealse kujuliseks
- **tugevdus** – kõvast materjalist (nt plastist) tükk, mis pannakse kinga või saapa sisse kann- või ninaosa pealse ja voodri vahele. See teeb jalatsi nimetatud osad tugevamaks ja jäigemaks.
- **sise- ja vahetald; välistald**, mille külge pole kinnitatud muid jalatsiosi. Kui välistalla külge on kinnitatud mõni muu jalatsiosa, käsitletakse seda kui valmisjalatsit ja klassifitseeritakse materjali järgi, millest välistald ja jalatsiosa on tehtud.
- võlvitugi ja eemaldatav sisetald
- konts – mistahes tüüpi ja mistahes materjalist. Konts võib olla talla külge kinnitatud liimi, poltide või kruvidega. Siia kuuluvad ka kontsa osad, näiteks kontsaplekid.
- naelad ja muud seesugused spordijalatsite detailid.

Kaks või rohkem üksteise külge kinnitatud jalatsiosa klassifitseeritakse samuti rubriiki **6406**, kui need ei moodusta valmisjalatsit. Pole tähtis, kas osad on kinnitatud sisetalla külge või ei.

Manused, mida saab kanda jalatsite sees, klassifitseeritakse samuti jalatsite osadena rubriiki **6406**. Nende alla kuuluvad:

- eemaldatavad sisetallad
- sukkepükstekaitsmed
- eemaldatavad kannapehmendused

Furniture, nagu näiteks öösid, tõmblukud, trukid ja pandlad ei klassifitseerita jalatsite osadeks, isegi kui neid jalatsite tootmisel kasutatakse. Need klassifitseeritakse muudesse sobivatesse rubriikidesse – näiteks tõmblukud gruppi **96** rubriiki **9607**.

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-footwear>

2.7. NAHA KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate nahkesemete klassifitseerimisest.

Nahkesemed klassifitseeritakse kombineeritud nomenklatuuris järgneva alusel:

- koostis;
- tüüp ja otstarve;
- muud tunnused (nt kas tooted valmivad käsitööna).

Nahaliigid ja muud kasutatavad materjalid

Siia gruppi kuuluvad tooted on valmistatud nahast, komposiitnahast ja mõnel juhul teatud muudest materjalidest, näiteks tekstiilist või lehtplastist.

Allpool toodud kirjeldused aitavad eri liiki materjale ära tunda.

Lehtplast

Lehtplast on mis tahes lame materjal, mis on valmistatud gruppi **39** kuuluvast plastist. See võib olla töödeldud liimimise, õmblemise, keevitamise või vormimise (vaakumvormimise) teel.

Tekstiilmaterjal

Tekstiilmaterjal on telgedel kootud või silmkoeline tekstiilkiust lame materjal. Tekstiilkiudude hulka võivad kuuluda ka alla 5 mm laiusega plastrid.

Vahtplast

Vahtplast on tiheda poorse struktuuriga. Poorid võivad olla avatud, suletud või nii avatud kui ka suletud. Vahtplasti kasutatakse sageli rubriiki **4202** kuuluvate kohvrite jm kottide valmistamisel. Seda kasutatakse sageli naha asemel ja materjali nimetusteks on nt kunstnahk, sünteetiline nahk, PU, vinüül, PVC.

Neopreen

Neopreen on vahtkummi, millel on tihe poorne struktuur. Poorid võivad olla avatud, suletud või nii avatud kui ka suletud. Tavaliselt on materjal vähemalt ühel küljel kaetud silmkoekangaga.

Nahk, komposiitnahk ja lakknahk

Nahk on erinevate loomade nahk, sh näiteks

- lehma- ja teiste veislaste nahk;
- kitse- ja kitsetallenahk;
- lamba- ja lambatallenahk ilma villata;
- seanahk;
- roomaja-, nt mao, krokodilli või sisalikunahk.

Naha jaoks kasutatavad loomad ei tohi olla ohustatud liikide nimestikus. Selle kohta saab teavet kaubandusteabe portaalist (vt CITES-i konventsioon).

Lakknahk on nahk, mis on kaetud lakiga või eelvormitud plastiga. Sellel on peeglitaoline läikiv pind. Kasutatav lakk võib olla pigmenteeritud või pigmenteerimata ning olla valmistatud

- taimeõli baasil – õli kuivab ja kõveneb; tavaliselt kasutatakse linaseemneõli;
- tselluloosi derivaatide baasil (nt nitrotselluloos);
- sünteetiliste toodete (sh termoplast) baasil – tavaliselt kasutatakse polüuretaanplasti.

Kui naha katmiseks kasutatakse eelvormitud lehtplasti, on see tavaliselt valmistatud polüuretaanist või polüvinüülkloriidist (PVC).

Lakknaha pind ei ole tingimata sile. See võib olla kohrutatud (näiteks krokodillinaha jäljendamiseks), kortsutatud, krobestatud või muu tekstuuriga. Kuid nahk peab siiski olema peeglitaolise läikiva viimistlusega.

Lakknahana klassifitseerimiseks ei tohi viimistlus- või kattekihi paksus ületada 0,15 mm.

Siia liigitub ka nahk, mis on kaetud pigmenteeritud värvi või lakiga, et anda nahale metalne läige. Need värvid ja lakid koosnevad pigmentidest (nt vilk, ränidioksiid vms pulber) ja sideainest, nt taimeõli (mis kuivab ja kõveneb) või plast. Sel viisil töödeldud nahk on nn metalne nahk.

Lamineeritud lakknahk on nahk, mis on kaetud eelvormitud lehtplastiga, mille paksus on suurem kui 0,15 mm, kuid väiksem kui pool valmismaterjali kogupaksusest. Sellel on samasugune peegeldav-läikiv viimistlus kui lakknahal.

Kui nahk on kaetud eelvormitud lehtplastiga, mis on paksem kui 0,15 millimeetrit ja rohkem kui pool valmismaterjali kogupaksusest, liigitub see gruppi **39**.

Sadulsepatooted jm varustus loomadele

Sadulsepatooted ja muu varustus loomadele klassifitseeritakse rubriiki **4201**. Need võivad olla valmistatud mis tahes materjalist, sealhulgas nahast, komposiitnahast, karusnahast või tekstiilist. Mõned sellesse rubriiki klassifitseeritud kaubad on loetletud allpool.

Hobuste varustus

- sadulad ja valjastus ratsutamiseks või veoloomadele. Valjastusvarustuse hulka kuuluvad ratsmed (korded, külgratsmed, libisevad ratsmed), valjad, sadulavööd, martingalid, päitsed, rinnarihmad, jalu-serihmad, kordetamis- jm treenimissedelgad jms;
- põlvekaitsmed;
- silmaklapid (blinkerid) ja närimist (künahaukamist) takistavad kaelarihmad;
- jalakaitsmed, sh esijalakaitsmed, tagajalakaitsmed, transpordikaitsmed, kalossid;
- valtrapid ja sadulapehmedused;
- sadulakotid;
- sadulakatted;
- spetsiifilise kujuga hobusetekid (kui need ei ole kujult spetsiifilised, klassifitseeritakse need rubriiki 6301);
- kabjassussid (kasutatakse meditsiinilistel põhjustel, lumes, transpordil, võistlustel, igapäevasel ratsutamisel);
- nahast sedelgavööd;
- laubapehmedus – kaitseb hobuse pead, tootel on augud kõrvade jaoks;
- kaelatekid ja sabakaitsmed;
- jalutusnöörid;
- putukate eest kaitsvad vahendid, nagu loorid, maskid, ninavõrgud, kaela- ja kehakatted.

Varustus teistele loomadele

- tsirkuseloomade kaunistatud päitsed ja rihtmud (kuid mitte nt sulgedega kaunistatud);
- suukorvid;
- kaelarihmud ja jalutusrihmud;
- traksid koertele ja kassidele;
- joped koertele.

Lastele ja täiskasvanutele mõeldud traksid liigituvad mujale, rubriikidesse **3926**, **4205** või **6307**.

Pagas, kotid, kohvid jms

Pagasiesemed, nagu kotid, kohvid jms, klassifitseeritakse rubriiki **4202**. Sellesse rubriiki kuuluvad **ainult**

- konkreetselt nimetatud esemed;
- samalaadsed tooted.

Sellesse rubriiki klassifitseeritud tooted võivad olla valmistatud nahast või mitmesugustest muudest materjalidest, nagu on määratletud vastavas alamrubriigis. Need võivad olla jäigad või pehmed.

Rubriiki **4202** liigituvad tooted on loetletud allpool.

Reisikohvid, käsikohvid, kosmeetikakohvid, diplomaadikohvid, portfelliid, ranitsad jms tooted

Nende esemete välispind võib olla valmistatud mis tahes materjalist. Samalaadseteks toodeteks on

- kübarakarbid;
- kaameravarustuse kotid;
- padrunikotid;
- jahi- ja matkanugade tüped, v.a mõökade, tääkide, pistodade jms relvade tüped – need klassifitseeritakse rubriiki **9307**;

- kaasaskantavad tööriistakastid ja -kohvrid, mis on vastava kujuga või seest konstrueeritud teatud tööriistade hoidmiseks – kui need ei ole spetsiaalse kuju või sisemusega, klassifitseeritakse need üldiselt rubriiki **3926** või **7326**.

Mõned asjade mahutamiseks mõeldud tooted **ei ole** samalaadsed selles rubriigis loetletud esemetega ja seega klassifitseeritakse need mujale. Nende hulka kuuluvad näiteks raamatukaaned, fotoraamid, tubakatoosid, maiustuste karbid ja klaasist või keraamilised plaskud. Need klassifitseeritakse rubriiki 4205, kui need on valmistatud nahast või komposiitnahast või kaetud naha või komposiitnahaga.

Käekottid, ridikülid ja tavaliselt taskus või käekotis kantavad esemed

Käekottidel võib olla õlarihm. Tavaliselt taskus või käekotis kantavate esemete hulka kuuluvad:

- prillitoosid;
- rahataskud ja rahakotid;
- võtmetaskud;
- sigareti-, sigari- ja piibukarbid;
- tubakakotid;
- mobiiltelefonide ümbrised (**ilma** klambrite ja rihmadeta).

Käekottidel ja muudel esemetel peab olema välispind, mis on valmistatud järgnevast või peamiselt kaetud järgnevaga:

- nahk, komposiitnahk või lakknahk;
- lehtplast;
- tekstiilmaterjalid;
- kõvakummi (vulkaniseeritud kiud);
- papp.

Need võivad olla peamiselt kaetud ka paberiga. Prillitoosid on erand – need võivad olla mis tahes materjalist.

Reisikotid, tualett-tarvete kotid, kosmeetikakotid, seljakotid ja spordikotid

Nende toodete välispinna materjaliks on

- nahk, komposiitnahk või lakknahk;
- lehtplast;
- tekstiilmaterjal.

Muud kotid ja karbid

Siia kuuluvad mitmesugused esemed:

- kirjakomplektid, pinalid, sullepea- ja pliiatsikarbid, õmblusnõelakarbid ja kudumisvarraste karbid;
- kokku rullitavad taskud tööriistadele või ehetele;
- kinga- ja harjakarbid;
- ehtekarbid – tavaliselt tekstiilmaterjaliga vooderdatud;
- tõmblukuga rõivakotid;
- ostukotid (kuid mitte ühekordselt kasutatavad kilekotid);
- reisikotid;
- sülearvutikotid ja kaasaskantavate CD/DVD-mängijate vutlarid – tavaliselt rihmaga;
- CD-vutlarid – tavaliselt rihmaga;
- mobiiltelefonide ümbrised **koos** klambri või rihmaga;
- dekoratiivsed säilituskastid;
- dokumendihoidjad;
- muusikariistade kotid-kohvrid.

Nimetatud esemetel – välja arvatud muusikariistade kotid, mis võivad olla valmistatud mis tahes materjalist – peab olema välispind, mis on valmistatud järgnevast või peamiselt kaetud järgnevaga:

- nahk, komposiitnahk või lakknahk;
- lehtplast;
- tekstiilmaterjal.

Need võivad olla peamiselt kaetud ka paberiga.

Rõivad ja rõivamanused

Nahast või komposiitnahast valmistatud rõivad ja rõivamanused klassifitseeritakse rubriiki **4203**. Sellesse rubriiki ei kuulu aga päris- või tehiskarusnahast tooted. Need klassifitseeritakse rubriiki **4303** või **4304**.

Rubriiki **4203** liigituvad järgmised tooted:

- **rõivad** – näiteks kleidid, seelikud, püksid, pintsakud, mantlid, vestid, aluspesu (sh rinnahoidjad ja aluspüksid), joped, põlled, lühikesed püksid ja kaitseriietus;
- **sõrmkindad, labakindad ja sõrmedeta kindad** – sealhulgas kindad, mis on spetsiaalselt ette nähtud spordiks, ning töökohal kasutatavad kaitsekindad; tuleb silmas pidada, et naiste- ja lastekindad klassifitseeritakse alamrubriiki **42032990** (Muud);
- **vööd ja õlarihmad** – õlarihma kantakse risti üle rinna; siia kuuluvad ka nahkribad, mis on mõõtu lõigatud ja ühest otsast terava kujuga (vöötoorikud);
- **muud rõivamanused** – sh kaelasidemed, randmerihmad, käise- jm kaitsmed.

Mitmesugused nahast või komposiitnahast tooted

Mitmesugused nahast või komposiitnahast tooted klassifitseeritakse rubriiki **4205**. Nendeks on:

- pagasilipikud;
- teritamisrihmad;
- saapapaelad;
- pakikärude käepidemed;
- nurgatugevdused – nt kohvritele, reisikirstudele;
- täidiseta põrandapadjad (ümbrised) – kuid mitte täidisega põrandapadjad, mis klassifitseeritakse rubriiki **9404**;
- üldkasutatavad rihmad;
- valjastuse pehmedused – kuid mitte valtrapid, mis klassifitseeritakse rubriiki **4201**;
- raamatute lugemiskaaned;
- kirjutusalused;
- nahast või kitsenahast veepudelid jm mahutid;
- traksid osad;
- nahaga kaetud ämbrid, klambrid-pandlad jms tooted;
- vihmavarjude, päikesevarjude või jalutuskeppide ümbrised, tutid jms;
- mõõga käepideme kinnitus-/ehisnöörid;
- seemisnahk – kuid ainult juhul, kui see on lõigatud erikujulisteks tükkideks või kui sellel on sakilised servad; muul juhul klassifitseeritakse seemisnahk rubriiki **4114**;
- kitsenahaga kaetud küünepoleerijad;
- muud mõõtu lõigatud naha- või komposiitnahatükid;
- nahast märkmikud/mapid.

Sooltest või muust loomsest materjalist valmistatud tooted

Loomasooltest ja muudest loomsetest materjalidest valmistatud tooted klassifitseeritakse rubriiki **4206**. Siia kuuluvad järgmistest materjalidest valmistatud tooted:

- **kätgut** – saadakse puhastatud ja kuivatatud loomasoolte (eelkõige lambasoolte) ribade keerutamisel. Kätgutit kasutatakse peamiselt tennisereketite ja muude reketite, kalapüügivahendite ja masinaosade valmistamisel. **NB!** Sellesse rubriiki ei kuulu steriilne kätgut (haavaõmblusmaterjal), mis on klassifitseeritud gruppi **30** rubriiki **3006**. Siia ei kuulu ka sooled, millest valmistatakse pillikeeli – need klassifitseeritakse gruppi **92** rubriiki **9209**.
- **kullavaltsimisnahk** – valmistatud lamba või muude mäletsejaliste pimesoolest; sellesse rubriiki kuuluvad kullavaltsimisnahast esemed ning ka sellest nahast lõigatud ruudu-, ristküliku- või muukujulised tükid;
- **põied** – näiteks tubakakotid;
- **kõõlused** – näiteks neist valmistatud masinarihmad või nöörid rihmülekannetes;
- **nn tehissooled** – saadakse poolitatud looduslike (looma-) soolte kokku liimimise teel.

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-leather>

2.8. PLASTESEMETE KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate plastesemete klassifitseerimisest.

Lisaks annab juhend lühikese ülevaate polümeeri keemiast ja peamistest tootmisprotsessidest ning praktilisi nõuandeid konkreetsete valmis- või töödeldud toodete klassifitseerimiseks.

Kui impordite polümeeri algkujul, on oluline teada polümeeri keemilist koostist ja seda, milline on peamine monomeer polümeeris.

Töödeldud ja valmistoodete kohta on kasulik teada kasutatud polümeeri täpset koostist ning tootmismeetodit. Pidage meeles, et kui kauba peamine omadus on selle koosnemine plastist (näiteks plastpudeli või plastvooliku korral), klassifitseeritakse see kaubagrupi **39**. Kui aga toode on nimetatud mujal kombineeritud nomenklatuuris (näiteks plastist mänguaasi), tuleb see klassifitseerida vastavasse rubriiki.

Polümeerid algkujul

Mõiste *algkuju* on määratletud järgmiselt:

vedelikud ja pastad, k.a dispersioonid (st emulsioonid ja suspensioonid) ning lahused;

kandilised või ebakorrapärase kujuga plokid, tükid, pulbrid (k.a presspulbrid), graanulid, helbed jms puistevormid.

Polümeerid on monomeeridest koosnevad kõrgmolekulaarsed ühendid. Polümeeri koostisosi nimetatakse monomeerseteks ühikuteks. Monomeer on (tavaliselt süsinikku sisaldav) molekul või ühend, mis on võimeline liituma iseenda molekulidega või teiste sarnaste molekulide või ühenditega, moodustades nii polümeere, sünteetilisi vaike või elastomeere.

On palju eri sorti polümeere, millel on eri omadused ja tunnused ning mida kasutatakse eri eesmärkidel. Näiteks ehitustööstuses on levinud polüvinüülkloriidi (PVC) kasutamine pakettakende raamides. Polüpropüleen ja polüetüleentereftalaati (PET) kasutatakse palju pudelite valmistamisel.

Et polümeeri algkujul õigesti klassifitseerida, tuleb kindlaks teha domineeriv monomeer:

- etüleeni polümeerid (rubriik **3901**);
- propüleeni polümeerid (rubriik **3902**);
- stüreeni polümeerid (rubriik **3903**);
- vinüülkloriidi või muude halogeenitud olefiinide polümeerid (rubriik **3904**);
- vinüülatsetaadi või teiste vinüülestrite polümeerid ning muud vinüülpolümeerid (rubriik **3905**);
- akrüülpolümeerid (rubriik **3906**);
- polüatsetaalid, muud polüestrid ja epoksüvaigud; polükarbonaadid, alküüdvaigud, polüallüülestrid ja muud polüestrid (rubriik **3907**);
- polüamiidid (rubriik **3908**);
- aminovaigud, fenoolvaigud ja polüuretaanid (rubriik **3909**);
- silikoonid (rubriik **3910**);
- naftavaigud, kumaroon-indeenvaigud, polüterpeenid, polüsulfiidid, polüsulfoonid (rubriik **3911**).

Kopolümeeri moodustatakse kahe või enama eri monomeeri samaaegse polümerisatsiooni teel. Need sisaldavad vähemalt kaht tüüpi monomeerseid ühikuid või korduvühikuid. Näiteks kopolümeer polü(etüleenkovinüülkloriid) tekib etüleeni ja vinüülkloriidi polümerisatsioonil.

Tariifsel klassifitseerimisel tähistab *kopolümeer* kõiki polümeere, milles ükski monomeer ei moodusta 95% või enam kogu polümeeri massist.

Sõltumata tootmisviisist klassifitseeritakse kopolümeerid (k.a kopolükondensaadid, kopolüliitumissaadused, plokk-kopolümeerid ja pook-kopolümeerid) peamist komonomeeri hõlmava rubriigikoodi alla. Kui ükski komonomeer ei ole ülekaalus, tuleb kaup klassifitseerida selle rubriigikoodi alla, mis on komonomeeridele vastavate koodide järjestuses kõige suurema numbriga.

Keemiliselt modifitseeritud polümeerid, millel on keemilise reaktsiooniga muudetud ainult peamise polümeeriahela külghelaid, klassifitseeritakse modifitseerimata polümeeri rubriigikoodi alla.

Töödeldud või valmistooted

Plastist valmis- või töödeldud toodete klassifitseerimist lihtsustab see, kui toodete kohta on võimalikult palju teavet, muuhulgas:

- toote funktsioon või otstarve;
- polümeer, millest toode on valmistatud;
- tootmismeetod.

Kauba õige klassifitseerimise aluseks on kauba funktsioon või otstarve. Kauba õigeks klassifitseerimiseks võib lisaks vaja minna teavet koostise ja tootmismeetodi kohta, kuigi mitte alati. Siiski on väga hea, kui kogu see teave on olemas, sest see kiirendab teie jaoks klassifitseerimisprotsessi.

Tootmismeetodid

Algkujul polümeeride töötlemisel kasutatakse kolme eri protsessi, mille tulemusel valmivad lõpptooted.

Injektsioonvormimise abil valmistatakse plastist õõnesvorme – näiteks pudeleid, mahuteid, mänguasju ja bensiinikanistreid.

Survevalu kasutatakse konkreetse kuju andmiseks vormi abil – nii valmistatakse näiteks nuppe ja käepidemeid pottidele, triikraudadele, pliitidele; ning elektriseadmeid, nagu pistikud, pistikupesad ja lambiliitmikud.

Ekstrusioonil surutakse materjal vormi andmiseks läbi metallstantsi – tulemuseks on näiteks kile, lehed, latid, profiilvormid, torud.

Valmis- või töödeldud toodete eriliigid

Kui **jäätmed, lõikmed ja puru** (rubriik **3915**) on muudetud algkujule, tuleb need sellisena klassifitseerida, kasutades sobivat rubriigikoodi vahemikus **3901–3914**.

Torude, voolikute ja lohvide (rubriik **3917**) klassifitseerimisel tuleb meeles pidada, et määratlus hõlmab kõiki pool- või valmisõõnestooteid, mida kasutatakse gaaside või vedelike teisaldamiseks, k.a aiavoolikud, perforeritud torud ja kilesukad. Kui aga kauba sisemine ristlõige ei ole ümar, ovaalne, ristkülikukujuline või mis tahes muu korrapärase hulknurga kujuga, tuleks see klassifitseerida profiilvormina.

Plastist **seina- või laekatted** (rubriik **3918**) peavad olema lausega üle 54 sentimeetri ja koosnema plastist, mis on püsivalt kinnitatud mistahes materjalist alusele (v.a paber). Plastikiht peab olema gofreeritud, värvitud, trükitud või struktureeritud. Selle eesmärk on eristada neid mõnedest tapeetidest.

Plastist ehitusdetailide (rubriik **3925**) alla liigitatakse väga spetsiifilised tooted.

Selle rubriigikoodi alla kuuluvad:

- reservuaarid, tsisternid (k.a septikud), paagid jms mahutid mahuga üle 300 liitri;
- põrandates, seintes või vaheseintes, lagedes või katustes kasutatavad konstruktsioonelemendid;
- rennid ja rennide liitmikud;
- ukсед, nende piidad ja lävepakud, aknaraamid;
- rõdud, balustraadid, tarad, väravad jms tõkked;
- aknaluugid, rulood (k.a ribakardinad) jms tooted ning nende osad;
- suuremõtmelised kokkupandavad riulid alaliseks paigaldamiseks nt kauplustesse, töökodadesse ja ladudesse;
- ehitusornamendid, näiteks kannelüürid, võlvid ja friisid;
- uste, akende, treppide, seinte või muude hooneosade sisse või peale püsivalt paigaldamiseks mõeldud liitmikud ja kinnitusdetailid, näiteks nupud, käepidemed, konksud, kronsteinid, rätikuhoidjad, lülitite raamid jm kaitsekatted.

Mõnel juhul on plasttoodetele tugevdamiseks lisatud tekstiili. Kui toode on vahtplastist, mis on tekstiiliga kaetud ainult ühel küljel, tuleb toode klassifitseerida vastava rubriigikoodi alla grupis **39**. Kui plast on mõlemalt poolt kaetud, tuleb toode klassifitseerida tekstiilina, kasutades vastavat rubriigikoodi grupis **59**.

Plastide ja polümeeride levinud lühendid

Lühend	Nimetus
ABS	akrüülnitriil-butadieen-stüreen
BDS	butadieeni ja stüreeni plokk-kopolümeer
CA	tselluloosatsetaat
CB	tselluloosbutüraat
CE	tselluloos / tsellofaan
EVA	etüleen-vinüülatsetaat
GPPS	tavaline (üldotstarbeline) polüstüreen
GRP	klaaskiuga sarrustatud polüester
HDPE	kõrgtihe polüetüleen
HIPS	löögikindel polüstüreen (tugevdatud polüstüreen)
LDPE	madaltihe polüetüleen
LLDPE	lineaarne madaltihe polüetüleen
MF	melamiin-formaldehüüd
OPP	orienteeritud polüpropüleen
PA	polüamiid (nailon)
PA 6	nailon 6
PA 6 6	nailon 6 6
PA 4 6	nailon 4 6
PA 6 10	nailon 6 10
PA 11	nailon 11
PA 12	nailon 12
PBT	polübutüleentereftalaat
PC	polükarbonaat
PE	polüetüleen
PET	polüetüleentereftalaat

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-plastics>

2.9. PUIDU KLASSIFITSEERIMINE

Juhend annab ülevaate puidu ja puittoodete klassifitseerimisest.

Puit ja puittooted klassifitseeritakse kombineeritud nomenklatuuris olenevalt sellest,

- mil määral neid on töödeldud;
- mis on nende olemus ja otstarve;
- millisest puidust nad on valmistatud.

Mõned tooted (aga mitte kõik) peavad vastama etteantud suurusnõuetele, et neid saaks konkreetse rubriigi kaubakoodi alla klassifitseerida.

Nii puidutöötlusmeetodite kui ka puidust toodete kirjeldamiseks kasutatakse sageli eritermineid. Puitu ja puittooteid saab klassifitseerida vastavalt sellele, kas tegu on okas-, leht- või troopilise puiduga või neist valmistatud toodetega.

Puidust põrandakatete põhiterminid

Järgnevalt on loetletud ja defineeritud puidust põrandakatetega seotud mõisteid, mida kasutatakse käesolevas juhendis (ja tariifistikus).

- **Kalasaba** – ühesugustest tükkidest laotud parkett; tükkide otsad on lõigatud täisnurga all, tükid asetatakse üksteise suhtes risti ning seinä või äärelüüsi suhtes 45° nurga all.
- **Lauad** – pikad puidust lauad laiusega vähemalt 10 cm.
- **Laudis** – see on saadaval mitmesuguses laiuses, kas sulundiga laudadena või tavaliste kandiliste laudadena pötkseotises.
- **Liimpuit** – liimkihtpuitu (lamineeritud puitu) ei tohi segi ajada lamineeritud plasti või paberiga. Tänapäeval valmistatakse laminaatpõrandat ka nii, et puidu fotokujutis trükitakse plastile või paberile, mis omakorda kantakse kõrgtihedusega puitkiudplaadile vms alusele. Seda tüüpi laminaat ei vanane ajaga nagu puit ning tavaliselt ei saa seda lihvida ega renoveerida nagu täispuitu.
- **Lintmuster** – parkett, mis on laotud sama laiusega, kuid varieeruva pikkusega lippidest.
- **Lippi** – kitsamad ja lühemad kui lauad; ühe plaadi kohta on kuni kolm lippi.
- **Mitmekihilised põrandakatted** – puidust põrandakatted, mille pealiskihi paksus enne paigaldamist on vähemalt 2,5 mm.
- **Parketipaneel** – parketitükkidest eelmonteeritud paigaldusvalmis element.
- **Parkett** – puidust põrandakate, mille pealiskihi paksus enne paigaldamist on vähemalt 2,5 mm.
- **Prantsuse kalasaba** – parkett laotakse sama suurusega tükkidest, mille otsad on lõigatud 45 ja 60° nurga all; tükid paigutatakse noolekujuliselt täisnurga all või 120° nurga all, moodustades paralleelsed read.
- **Prantsuse stiilis põrand** – varieeruva pikkuse ja laiusega tükkidest laotud põrand, kus tükid on paralleelsetes ridades.
- **Puitkilpparkett** – väikesed puiduribad või -plokid, mis on u 7,6 cm laiad ja 23 cm pikad, laotakse kalasaba-, põim- või muusse mustrisse.
- **Puitlaminaat** – koosneb õhukestest puidukihtidest, mis on liimitud eraldi alusele.
- **Põimmuster** – pulgad, plokid või ribad reastatakse üksteise kõrvale, et tekiks ruut, mille üks külg on sama pikk kui üks pulk, plokk või riba; saadud ruutudest laotakse muster.
- **Spoon** – üks õhuke puidukiht, mis on liimitud eraldi alusele. Spoonpõrand paigaldatakse tavaliselt „ujuvalt“, mis tähendab, et see ei ole kinnitatud aluspõranda külge. Spoonpõrand paigaldatakse vahtmaterjalist või korgist aluskihi peale ning aluspind peab olema lame ja tasane.
- **Tehispuit** – kokku pressitud lehtpuidu kihid, välimuselt meenutab täispuitu. Seda saab pärast paigaldamist lihvida ja renoveerida.
- **Tellisemuster** – sama pikkuse ja laiusega tükkidest (nn tellistest) koosnev parkett, kus lühemate külgede ühenduskoht on eelmise rea tüki suhtes keskel.

- **Täispuidust liistparkett** – ühesugused ristkülikukujulised tavaliselt tammepuidust plokid (nn tellised), mis laotakse kalasaba-, tellise-, redeli- või põimmustris.
- **Täispuidust parkett** – varieeruva tooniga lehtpuitplaadid laotakse dekoratiivmustrisse. Seda tüüpi põrandal lastakse tavaliselt aklimatiseeruda hoones, kuhu see paigaldatakse, sest puidu niiskusesisaldus võib varieeruda. See põhjustab puidu paisumist ja kokku tõmbumist, mistõttu vajab puit stabiliseerumiseks aega.

Küttepuit, puiduhake, puidujäätmed ja puusüsi

Küttepuit klassifitseeritakse alamrubriiki **440111** (okaspuit) või **440112** (lehtpuit). Küttepuidu mõõtmed ei ole piiratud, kuid tavaliselt on tegu palgijuppide, pakkude või halgudega. Küttepuiduks võivad olla ka:

- oksad,
- haokubud,
- laasitud tüved (kepid),
- viinamarjaväädid,
- puude kännud ja juured.

Küttepuiduks **ei klassifitseeru** palgid, mida kasutatakse tselluloosi tootmiseks või tikkude valmistamiseks. Seda seetõttu, et need palgid on (erinevalt küttepuidust) hoolikalt sorteeritud, võivad olla kooritud ning reeglina ei ole neil pragusid, lõhesid, kõverusi, sõlme- või harukohti. Seda tüüpi palgid klassifitseeritakse rubriiki **4403**.

Puiduhake ja -pilpad klassifitseeritakse alamrubriikidesse **440121** ja **440122**. Nimetatud alamrubriikidesse **ei klassifitseerita** järgmist tüüpi puitu:

- hakkepuit, mida kasutatakse punumiseks või sõelade, kastide, karpide jms valmistamiseks, klassifitseeritakse rubriiki **4404**;
- puitlaastud, mida kasutatakse äädika tootmiseks või vedelike selitamiseks, klassifitseeritakse samuti rubriiki **4404**;
- puitvill ja puidujahu klassifitseeritakse rubriiki **4405**.

Saepuru, puidujäätmed ja -jäädid klassifitseeritakse alamrubriiki **440131** (puidugraanulid) ja **440139** (muu). Need koosnevad puidust, mida ei saa kasutada tarbepuiduna. Sealhulgas:

- saeveskite jäädid ja praak,
- tootmisjäädid,
- purunenud lauad,
- vanad kastid,
- puukoor ja laastud,
- tislari- ja puusepatöö jäätmed ja jäädid,
- värvaine eraldamiseks või parkimiseks kasutatud puit (puukoor).

Puidujäätmeid ja -jääke kasutatakse eelkõige paberi, puitlaastplaatide ja puitkiudplaatide ning kütuse tootmiseks. Kõik puidujäätmed ja -jäädid, mis on mõeldud kasutamiseks kütusena – sõltumata sellest, kas need on juba kasutusvalmis kujul (nt halgude, brikettide või graanulitena) – klassifitseeritakse **alati** puidujäätmetena alamrubriiki **440131** ja mitte kunagi küttepuiduna.

Paberipuiduks mõeldud ümarpuitu ja neljaks lõhutud puitu **ei liigitata** puidujäätmeteks või -jääkideks. Need klassifitseeritakse hoopis rubriiki **4403**.

Puusüsi, mis saadakse puidu söestamisel (kokkupuutel õhuga), klassifitseeritakse rubriiki **4402**. Sellesse rubriiki kuulub ka kookospähklikoorte, muude koorte ja pähklite põletamisel saadud puusüsi. Puusüsi võib olla erineval kujul:

- klotsid
- piklikud tükid
- graanulid

- pulber
- brikett
- tabletid
- pallid

Tõrvaga paagutatud puusüsi klassifitseeritakse samuti rubriiki **4402**.

Töötlemata puit ja jämedalt kanditud puit

Töötlemata puit (toorpuu) on langetatud puust valmistatud, reeglina laasitud metsamaterjal. Puidult võib olla eemaldatud välimine ja sisekoor ning väljaulatuvad osad, et hõlbustada transporti ja vältida pehkimist. Töötlemata puit klassifitseeritakse rubriiki **4403**, sealhulgas näiteks:

- aiapostid – ainult algkujul;
- saematerjaliks mõeldud puit;
- sideliinide jms postid;
- teritamata otstega, poolitamata vaiad;
- aiateibad, tulbad, postid, tugipostid;
- ümarad tugipostid kaevandustes;
- paberipuiduks kasutatavad palgid, mis võivad olla (kuid ei pea olema) pikuti neljaks lõigatud;
- ümmargused palgid spoonilehtede jms valmistamiseks;
- palgid tuletikkude, puidust tarvikute jms tootmiseks;
- teatud puude kannud-juured ja konkreetsetes kasvustaadiumis puit, näiteks spooni või piipude valmistamiseks kasutatav materjal.

Jämedalt tahatud puitu, mida kasutatakse jalutuskeppide, vihmavarjude, tööriistade käepidemete jms valmistamiseks, **ei klassifitseerita** mitte rubriiki **4403**, vaid rubriiki **4404**.

Toorpuu, mida on töödeldud värvi, peitsi, kreosoodi vm säilitusainega, klassifitseeritakse alamrubriiki **440311** (okaspuu) või **440312** (lehtpuu). Puitu süstitakse või immutatakse selleks, et seda säilitada, muuta see vastupidavamaks või tulekindlaks ja kaitsta kokkutõmbumise eest. See võib tähendada, et puitu leotatakse pikka aega kuumas vedelikus katmata vaatides ja seejärel jäetakse vedeliku sisse jahtuma. Teise võimalusena saab puitu töödelda autoklaavis, vaakumis või rõhu all. Immutuseks kasutatakse kreosooti, dinitrofenooli ja dinitrokresooli.

Okaspuust poste töödeldakse sageli sel viisil ning alamrubriiki **440311** saab need klassifitseerida siis, kui nende pikkus on vähemalt 6 m ja maksimaalselt 18 m. Nende ümbermõõt kannupoolses otsas peab olema vähemalt 45 cm, kuid mitte rohkem kui 90 cm.

Jämedalt kanditud puit on puutüvi või tüve osa, mille kumerad pinnad on kirve, tahumiskirve või sae abil lamedaks muudetud, nii et puidu ristlõige on enam-vähem ristküliku- või ruudukujuline. Jämedalt kanditud puit klassifitseeritakse rubriiki **4403**.

Rubriiki **4403** kuulub lisaks:

- osaliselt servatud puit – see on puit, mida on töödeldud ainult kahel vastasküljel ja mis on mõeldud saeveskis tükeldamiseks (katusepuiduks);
- teatud liiki puit (nt tiikpuu), mis on lõhutud kiilu kasutades või tahatud prussideks piki süüd.

Raud- ja trammiteede liipriteks lõigatud puitu (liipripakud) **ei klassifitseerita** rubriigikoodi **4403** alla. Seda tüüpi puit klassifitseeritakse rubriiki **4406**. Ka laudadeks, taladeks jne lõigatud puitu **ei klassifitseerita** rubriiki **4403**, vaid rubriiki **4407** või **4418**.

Kergelt töödeldud puidu, puitvilla ja puidujahu klassifitseerimine

Kergelt töödeldud puit on puit, mida on töödeldud veidi rohkem kui toorpuu (töötlemata puitu). See klassifitseeritakse rubriigikoodi **4404** alla. Siia kuuluvad:

- **vitsapuit** – pajust, sarapuust, kasest vms puust lõhestatud vitsad, mis on koorimata või jämedalt kooritud. Vitsapuidust valmistatakse nt tünnivitsu ja põimtarasid. Vitsapuit on tavaliselt kimpudes või rullis;
- **lõhestatud teibad** – puude tüved või oksad, mis on lõhestatud pikuti. Neid kasutatakse tavaliselt toestamiseks aianduses ja põllumajanduses, tarana, ning mõnel juhul lae- või katuseliistudena;
- **teravaotsalised vaiad, tulbad ja aiateibad** on ümarad või poolitatud teibad, mis on teritatud otstega ning võivad (kuid ei pruugi) olla kooritud või säilitusainega immutatud. Neid ei saeta pikisuunas. Sellesse kategooriasse kuuluvad aiapostid;
- **puidust kepid** on sobiva pikkuse ja paksusega puittoorikud, millest saab hõlpsalt valmistada tooteid nagu jalutuskepid, piitsad, varred golfikeppidele, tööriistadele, vihmavarjudele, luudadele jne;
- **hakkepuitu** toodetakse tavaliselt mõnest pehmemast puidust ning seda kasutatakse puitlaastplaatide valmistamiseks;
- **laastud** – tavaliselt pöögi- või sarapuulaastud, mis näevad välja nagu keerdus puiduhake. Neid kasutatakse peamiselt äädika tootmisel või vedelike selitamisel. Rubriiki **4404** klassifitseeritud puidulaastude ja rubriiki **4401** klassifitseeritud puidujäätmetest hakke erinevus seisneb selles, et rubriiki **4404** kuuluvad laastud on ühtlase paksuse, laiuse ja pikkusega ning ühtlaselt keerdus.

Harjakorpuste ning saapa- ja kingaliistude **toorikud ei kuulu** rubriiki **4404**. Need klassifitseeritakse hoopis rubriiki **4417**.

Puitvill koosneb peentest puiduribadest, mis on krussis või keerdus, nii et tekib tokerjas mass. Ribad on korrapärase suuruse ja paksusega ning küllaltki pikad. Puitvilla valmistatakse okaspuust ja seda müüakse pressitud pallidena. Puitvill klassifitseeritakse rubriigikoodi **4405** alla.

Puidujahu on pulber, mis saadakse saepuru, laastude või muude puidujäätmete jahvatamisel. Puidujahu saamiseks võib sõeluda ka saepuru, mille massist kuni 8% jääb sõelale, mille silmasuurus on 0,63 mm. Puidujahu klassifitseeritakse rubriiki **4405** ja seda kasutatakse peamiselt puitlaastplaatide ja linoleumi tootmisel.

Liiprid ja saetud või lõhestatud puit

Raudteede ja trammiteede liiprid (liipripakud) on hõõveldamata puit, mida tavaliselt kasutatakse raudtee- ja trammirööbaste toestamiseks. Liiprid klassifitseeritakse rubriigikoodi **4406** alla. Sellesse rubriiki kuuluvad ka pöörmeprussid, mis on liipritest pikemad, laiemad ja paksemad.

Liiprite ja pöörmeprusside servad võivad olla jämedalt faasitud ning neil võivad olla augud või pesad rööbaste või rööpaaluste kinnitamiseks. Liiprite ja pöörmeprusside otstes võivad tugevduseks olla klambrid, naelad, poldid või terasribad, et vältida puidu lõhenemist.

Kreosoodi või muude säilitusainetega immutatud liiprid ja pöörmeprussid klassifitseeritakse alamrubriiki **440691** (okaspuuit) või **440692** (lehtpuuit). Klassifitseerimisel tähendab „immutatud“ **üksnes** seda, et puitu on pikaajalise säilitamise eesmärgil töödeldud kreosoodi või muude säilitusainetega. See **ei hõlma** liipreid ja pöörmeprusse, mida on töödeldud fungitsiidi või insektitsiidiga, et kaitsta neid seente või parasiitide eest transpordi või ladustamise ajal. Sel juhul loetakse need impregneerimata toodeteks ja klassifitseeritakse alamrubriiki **440611** (okaspuuit) või **440612** (lehtpuuit).

Saetud või lõhestatud puit on lihtsalt ettevalmistatud puit, mis on piki kiudu saetud või lõhestatud, spoonhõõveldatud või -kooritud. See võib olla mis tahes pikkusega, kuid peab olema paksem kui 6 mm. See võib (kuid ei pruugi) olla hõõveldatud, lihvitud või sõrmjätkatud. Saetud või lõhestatud puit klassifitseeritakse rubriiki **4407**. Mõned näited seda liiki puidust:

- eri mõõtu saematerjal
- talad
- plangud
- pulgad
- lauad
- liistud

Siia kuuluvad ka spoonhõõveldatud ja spoonkooritud (treispoon) lehed.

Klassifitseerimisel tuleb silmas pidada, et termin „hööveldatud“ **ei hõlma** siin sellist töödeldud puitu, mida on hööveldatud, et eemaldada ebatasasused või suuremad saagimisjäljed. Sel viisil töödeldud puit tuleb klassifitseerida rubriigi „Hööveldatud“ alamrubriiki „Muud“.

Puitlaudade komplekte, mis on mõeldud pakkimis- või transpordikastide valmistamiseks (komplektis võivad, kuid ei pruugi olla lisatarvikud, nagu nurga- või jalatugevdused), **ei klassifitseerita** alamrubriiki **4407**, vaid rubriiki **4415**.

Spoon vineerimiseks ja vineeri valmistamiseks, puitpaneelid ja -lauad

Spoonilehed, mida kasutatakse **vineerimiseks** ja **vineeri** või samalaadse kihtpuitmaterjali valmistamiseks, klassifitseeritakse rubriiki **4408**. Selle rubriigikoodi alla klassifitseerimiseks ei tohi spoonilehe paksus olla suurem kui 6 mm. Spoonilehed võivad olla servjätkatud, liimilindiga jätkatud, kokku õmmeldud või servapidi kokku liimitud, et toota vineeri jm kihtpuitmaterjali jaoks suuremaid plaate. Lisaks võivad spoonilehed olla

- hööveldatud
- lihvitud
- pikijätkatud
- sõrmjätkatud, sh siksakiliselt

Vineerimiseks mõeldud lehti saab valmistada ka kihtpuiduplokkide koorimise teel – see on alternatiiv traditsioonilisele vineerilehtede valmistamisele.

Vineerilehtede klassifitseerimine ei muutu, kui defekt on kaetud paberi, plasti või puiduga.

Puitpaneelid ja -lauad ning muu puit, mis on pidevprofiiliga ühel või mitmel küljel või serval kas kokkupaneku hõlbustamiseks või piirjoonte loomiseks, klassifitseeritakse rubriiki **4409**. Pidevprofiiliga puit võib olla täissulundiga (keele ja soonega), poolsulundiga (sooneta), faasitud, V-profiiliga, freesitud, ümarprofiiliga vms. See võib olla hööveldatud, lihvitud või sõrmjätkatud ning hõlmab järgmist:

- puit ja ümarpuit tihvtide-punnide jaoks;
- ümarliistud ja profileeritud liistud, sh põrandaliistud ja muud profiillauad;
- pidevprofiiliga parketilipid ja -liistud.

Vormitud puitu, mis on saadud vormi paigutamise abil teisele vormitud või vormimata puidutükile, **ei klassifitseerita** rubriiki **4409**. Seda tüüpi puit klassifitseeritakse rubriiki **4418** või **4421**.

Rubriiki **4409 ei klassifitseerita** ka liiste ja lippe, mida pole täiendavalt töödeldud peale hööveldamise, lihvimise või pikijätkamise. Need klassifitseeritakse hoopis koodide **4407** ja **4408** alla.

Rubriigikoodi **4409** alla ei klassifitseerita järgmisi kaupu:

- vineerist või spoonitud liistud ja lipid – klassifitseeritakse rubriiki **4412**;
- vineerist või spoonitud puidust parketilipid – klassifitseeritakse rubriiki **4412**;
- hööveldatud või muul viisil töödeldud laudade komplektid (taaralauad) – klassifitseeritakse rubriiki **4415**;
- puit, mille otstes on tapipesad, tapikeeled, kalasabatapid vms seotised. Samuti paneelideks ühendatud puit, nt puusepa- ja tislertooted ning parketiplaadid. Kõik need tooted klassifitseeritakse rubriigikoodi **4418** alla;
- paneelid, mis koosnevad jämedalt saetud puidust liistudest, mis on transpordiks või hilisemaks töötlemiseks liimiga ühendatud. Need klassifitseeritakse rubriiki **4421**;
- pronksitud või metallikihiga puit. Tavaliselt klassifitseeritakse rubriigikoodi **4421** alla.

Puitlaastplaadid, orienteeritud kihtidega plaadid (OSB) jms plaadid, puitkiudplaadid

Puitlaastplaadid, orienteeritud kihtidega (OSB) jms plaadid, näiteks vahvelplaadid, klassifitseeritakse rubriiki **4410**.

Puitlaastplaat on lame toode, mida valmistatakse pressimise või ekstrusiooni teel erinevates suurustes. See klassifitseeritakse alamrubriiki **441011**. Puitlaastplaadid toodetakse tavaliselt

- ümarpuidu töötlemisel tekkinud laastudest või pilbastest;
- puidujääkidest;
- puidu või muu sarnase materjali (nt suhkruroo, bambuse, viljakõrte või lina) tükkidest.

Puitlaastplaatide valmistamiseks materjal paagutatakse vaigu või muu orgaanilise sideainega.

Puitlaastplaat on tavaliselt lihvitud ning võib olla immutatud ühe või mitme ainega, et tagada veekindlus, kaitse mädanemise, putukate või kemikaalide eest, tulekindlus või tuletõke jne. Ekstrudeeritud puitlaastplaadil võivad olla pikisuunas õõned (õõnespaneel).

Spoonitud puitlaastplaate (õõntega või ilma) **ei klassifitseerita** rubriiki **4410**, vaid rubriiki **4412**.

OSB-plaat on vahvelplaadi edasiarendus. OSB-plaati eristab vahvelplaadist see, et puiduribad on orienteeritud ehk kindla, mitte suvalise paigutusega. Mõlemad on valmistatud kiududest, helvestest või „vahvlitest“, mis on lõigatud väikese diameetriga ümarpuitpalkidest ning liimitud kuumuse ja surve all välitingimustesse sobiva sideainega. OSB-plaadid klassifitseeritakse rubriigikoodi **441012** alla.

Vahvelplaat on struktuurplaat, mis on valmistatud suurtest õhukesest puidust või muust taimsest materjalist plaatidest (nn vahvlitest). Vahvlid meenutavad välimuselt spoonilehti. Need kaetakse veekindla liimiga ning pressitakse kuumuse ja surve all kokku. Vahvelplaat klassifitseeritakse alamrubriiki **441090**.

Rubriiki **4410** kuuluvad veel:

- puitlaastplaadid jms puitplaadid, mis on kaetud plasti, värvi, paberi, tekstiili või metalliga;
- puitlaastplaadid ja mitmest puitlaastplaadist koosnevad lamineeritud plaadid, mis on ühelt või mõlemalt poolt kaetud puitkiudplaadiga;
- lamineeritud kilbid, mis koosnevad (suvalises järjestuses) mitmest puitlaastplaadist ja mitmest puitkiudplaadist.

Puidust kärpaneelid, mille mõlemal küljel on puitlaastplaat, **ei kuulu** rubriiki **4410**. Need tuleb klassifitseerida rubriiki **4418**.

Puitkiudplaat on valmistatud puidust ja muust taimsest materjalist, mille hulka võib olla segatud vaiku või muud orgaanilist sideainet. Puitkiudplaati saab vormida – plaadid võivad olla näiteks kumerad, gofreeritud või perforeeritud – ning lõigata või vormida erikujuliseks (lisaks ruudu- või ristkülikukujule). Puitkiudplaadid võivad olla

- pinnatud;
- töödeldud servadega;
- pealistatud või kaetud tekstiili, plasti, värvi, paberi või metalliga.

Klassifitseerimisel **ei loeta** lihvimist mehaaniliseks töötlemiseks.

Puitkiudplaadid klassifitseeritakse rubriiki **4411**. Puitkiudplaadid võivad olla suure, keskmise või väikese tihedusega.

Kuivtehnoloogiaga toodetud puitkiudplaadid on eelkõige **keskmise tihedusega puitkiudplaadid (MDF)**: tootmisprotsessis lisatakse kuivatatud puidukiududele termoreaktiivseid vaike, et tagada hea nakkuvus pressimisel. Tihedus on tavaliselt 0,45...1 g/cm³. Töötlemata plaatidel on kaks siledat pinda. Keskmise tihedusega puitkiudplaati tihedusega üle 0,8 g/cm³ nimetatakse mõnikord ka **kõrgtihedusega puitkiudplaadiks (HDF)**.

MDF klassifitseeritakse paksuse alusel alamrubriikidesse **441112** kuni **441114**.

Samasse rubriiki kuulub ka **märgtehnoloogiaga** toodetud puitkiudplaat (kõva, keskmise kõvadusega või pehme) – alamrubriigid **441192** kuni **441194** sõltuvalt tihedusest.

Töötlemata kõva puitkiudplaat on ühe sileda ja ühe kareda poolega, kuid sel võib olla ka kaks siledat poolt, kui on tehtud teatud pinnatöötlus.

Rubriiki **4411** kuuluvad ka uksekilbid, mis on valmistatud puitkiudplaadist tihedusega üle 0,8 g/cm³ ning mis on profileeritud sarnaseks klassikalise tahveluksega.

Vineer, spoonitud plaadid ja presspuit

Vineer, spoonitud plaadid jms kihtpuittooted klassifitseeritakse rubriiki **4412**. Need tooted võivad olla töödeldud teatud vormi (nt kumerad, gofreeritud või perforeritud) ning lõigatud või vormitud erikujuliseks (lisaks ruudu- või ristkülikukujule). Need tooted võivad olla:

- pinnatud;
- töödeldud servadega;
- pealstatud või kaetud tekstiili, plasti, värvi, paberi või metalliga.

Okaspuust valmistatud vineeri välimisel kihil on sageli defekte või õõnsusi, mida on tootmisprotsessi käigus parandatud puidukihi või sünteetiliste täiteainetega. Viimaseid ei loeta lisamaterjaliks ning need ei mõjuta vineeri klassifitseerimist rubriiki **4412**.

Vineer võib olla lihvimata või lihvitud. „Lihvimata“ hõlmab ka kohtlihvimist – see on protsess, mille käigus tasandatakse välimisel kihil korkimisest, lappimisest või täiteainest põhjustatud ebatasasused.

Rubriiki **4412** klassifitseeritakse järgmised tooted:

- tislériplaat
- lamelltislériplaat
- laiaribiline tislériplaat

Siia kuuluvad ka:

- vineer või spoonitud plaadid, mida kasutatakse põrandaplaatidena ja mida mõnikord nimetatakse parkettpõrandaks – neil on paneeli pinnale kinnitatud õhuke puiduspoon, mistõttu plaadid näevad välja nagu parketilippidest põrandaplaadid;
- kihtpuitpaneelid uste jaoks (nn uksetoorikud), millel on tislériplaadist südamik. Südamiku nähtavad servad võivad olla pealstatud (kaetud puidust tugevdusribadega) ning servad võivad olla ka spoonitud. Nimetatud paneele võib olla veel muul viisil töödeldud, näiteks lisatud hinged või muud sulused ja kinnitusdetailid.

Presspuit klassifitseeritakse rubriiki **4413**. Presspuitu müüakse plokkide, tahvlite, ribade ja profiilvormidena. Kõige sagedamini valmistatakse presspuitu pöögist, valgepöögist, robiiniast ja paplist.

Pressimine võib toimuda immutamise ajal – üliõhukesed puidulehed (tavaliselt pöögist) liimitakse termoreaktiivse plastiga kõrgel temperatuuril suure surve all, nii et puit saab samal ajal sügavalt immutatud, kokku pressitud ja sidestatud.

Raamid, tööriistad ja kööginõud

Puidust **raamid** maalidele, fotodele, peeglitele jms toodetele klassifitseeritakse rubriiki 4414. Raamid võivad olla mis tahes kuju või suurusega ning lõigatud (puitplaadist) ühes tükis või kokku pandud ümar- või ehisliistudest. Raamid võivad olla valmistatud ka inkrusteeritud puidust või marketriitehnikas ning neile võib olla lisatud tagapaneel, raamijalg või värvitu klaas.

Puidust **tööriistad**, tööriistade korpused ja käepidemed, luua- ja harjavarred ja -pead, saapa- ja kingaliistud ning jalatsite vormihoidjad klassifitseeritakse kõik rubriiki **4417**. Sellesse rubriiki kuuluvad ka pintslivarred, vahupintslivarred jne.

Järgnevalt loetletud puittooteid **ei klassifitseerita** rubriigikoodi **4417** alla:

- puit, mis on ainult jämedalt tahutud või hõõveldatud tööriistakäepidemete valmistamiseks – see klassifitseeritakse rubriiki **4404**;
- puit, mis on ainult plokkideks või muudeks tükkideks saetud ning millest saab valmistada rubriiki **4417** kuuluvaid tooteid, kuid mis pole veel toorikuteks töödeldud – klassifitseeritakse rubriiki **4407**;
- puidust käepidemed söögiriistadele (noad, kahvlid, lusikad) – klassifitseeritakse rubriiki **4421**.

Puidust **kööginõud** ja lauanõud klassifitseeritakse rubriiki **4419** ja need hõlmavad ainult funktsionaalseid esemeid, näiteks:

- lusikad
- kahvlid
- salatilusikad
- vaagnad, kausid ja serveerimisnõud
- tainarullid
- võinoad
- uhmrinuiad
- kandikud
- lõikelauad
- nõudekuivatusrestid

Siia ei kuulu dekoratiivesemed ja mööbel. Samuti **ei klassifitseerita** rubriiki **4412** laua- ja kööginõude puidust osi, kui need laua- ja kööginõud ei ole üleni puidust. Need tuleb klassifitseerida rubriiki **4421**.

Kastid, vaadid, korvid ja puitkaunistused

Puidust **pakkekastid, karbid, salved, trumlid** jms mahutid klassifitseeritakse rubriiki 4415. Need esemed võivad olla lihtsalt kokku naelutatud või ühendatud kalasaba- või muu seotisega. Tooted võivad olla varustatud hingede, käepidemete, kinnitusdetailide, jalgade või nurgatükkidega ning neil võib olla metallist, paberist vms vooderdus. Juba kasutatud mahutid, mida saab uuesti kasutada, klassifitseeritakse samuti rubriiki **4415**.

Rubriigikoodi **4415** alla klassifitseeritakse ka järgmised kaubad:

- **kaablitrumlid** – suured tühjad trumlid, mida kasutatakse elektri-, telefoni- jms kaablite hoidmiseks ja transpordiks, üldjuhul läbimõõduga üle ühe meetri;
- **platvorm-kaubaalused** – teisaldatavad platvormid, millele võib laadida kaupu, sh platvormid, postplatvormid, külgseintega platvormid, külgraamiga platvormid ja otsaraamiga platvormid;
- **kaubaalused** – topeltraamiga kaubaalused (kahe raami vahel on kandurid) või ühekordse raamiga kaubaalused, mis sobivad kahveltõstukiga või käsi(kahvel)tõstukiga teisaldamiseks;
- **külgedega kaubaalused** – neil on vähemalt kolm vertikaalset külgseina, mis on fikseeritud, eemaldatavad või kokkupandavad, ning need sobivad virnastamiseks sama tüüpi alustega või topeltraamiga alustega.

Kokkupanemata puitlaudade komplektid, mis on ette nähtud pakkekastide jm mahutite valmistamiseks, klassifitseeritakse alamrubriiki **441510**. Need lauad võivad olla saetud, spoonhõõveldatud või -kooritud ning võivad olla komplekteeritud üheks saadetiseks. Põhjad, küljed, kaaned ja kinnitused võivad olla sarjana.

Puitlaudade mittetäielikud komplektid, mis on ette nähtud pakkekastide, salvete ja muude mahutite valmistamiseks, **ei kuulu** rubriiki **4415**. Need klassifitseeritakse hoopis rubriiki **4421**.

Puidust **vaadid, pütid, tõrred, tünnid jm püttsepatooted ja nende osad (sh tünnilauad)** klassifitseeritakse rubriiki **4416**. Siia kuuluvad vaadid ja pütid, mis on keskelt laiema ja kahest otsast suletud. Tõrred ja tünnid on tavaliselt ühest otsast suletud ja neil võib olla eemaldatav kaas.

Tünnilauad (vaadi-, püti- jms lauad) on hõõveldatud painutatud lauad, mis on ühest või mõlemast otsast rihvatud või faasitud. Neil on kokkupanemise hõlbustamiseks sooned. Tünnilauad võivad olla

- saetud ainult ühelt põhiküljelt ja edasise töötluseta;
- silindriliselt saetud vähemalt ühelt põhiküljelt ja edasise töötluseta.

Uued vaadid või tünnid, mida imporditakse viski tootmiseks, valmistatakse mõnikord kasutamiseks ette nii, et igasse vaati lisatakse kümmekond liitrit magusa šerri segu. Seejärel jäetakse vaadid mitmeks kuuks seisma ja veeretatakse aeg-ajalt uuele küljele. Šerrisegu jäägid eemaldatakse enne tarnimist.

Dekoratiivpuit ja dekoratiivesemed klassifitseeritakse rubriiki **4420**. Nendeks on:

- puitmarketrii ja intarsia;

- laekad ja karbid ehetele, söögiriistadele jms;
- nuuskubakatoosid; väikesed taskus, käekotis vm kantavad karbid; kirja- või õmblustarvete karbid; tubakapurgid ja maiustuste karbid;
- kujukesed jm dekoratiivesemed;
- puidust mööbel, mis ei kuulu gruppi **94**, näiteks kübara- ja riidenagid, riidepuud, tuhatoosid, dokumendisahklid, sullepea- ja tindipotialused;

Marketrii ja intarsiaga paneelid klassifitseeritakse alamrubriiki **442090**. Marketrii koosneb tavaliselt lisaks õhukestele puidutükkidele ka muudest materjalidest (nt metall, pärlmutter, elevantiluu), mis on kaunistusena liimitud puust alusplaadi külge.

Tisleri- ja puusepatooted ning mitmesugused puitesemed

Tisleri- ja puusepatooted klassifitseeritakse rubriiki **4418**. Siia kuuluvad puidust kärgpaneelid, koostepõrandaplaadid, katusesindlid ja katusealaastud.

Tisleritooted – ehitusdetailid, nagu ukse, aknad, trepid ning ukse- ja aknaraamid. **Puusepatooted** – puittooted, nagu talad, sarikad ja kandepostid, mida kasutatakse tugiraamistiku või tellingute ehitamiseks, võlvtarindite toeks jne. Siia alla kuuluvad ka betoonitöödeks monteeritud raketised ja liimpuit.

Katusesindel on pikuti saetud puit, mis on ühest otsast jämedam (soonega põkk) ja teisest otsast õhem (punn). **Katusealaast** on lõhutud puit, millel on näha puidu loomulik tekstuur.

Täispuidust sisekihiga kihtpuitpaneelid klassifitseeritakse alamrubriiki **441821** või **441829** tingimusel, et neid on edasi töödeldud nii, et need on selgelt ette nähtud kasutamiseks ainult ustena ning nende piitade ja lävedena. Näiteks võivad neil olla lõigatud süvendid käepidemete, lukkude ja hingede jaoks. Töötlemata kilpe (täispuidust uksetoorikud) **ei klassifitseerita** sellesse alamrubriiki isegi juhul, kui nende servad on spoonitud. Need klassifitseeritakse hoopis rubriiki **4412**.

Koostepõrandaplaadid klassifitseeritakse alamrubriiki **441873** või **441879**. Need plaadid koosnevad kilpidest, liistudest, lippidest vms moodustatud pealiskihist (nn kulumiskiht), mis on ühendatud sobivast materjalist (nt puit, puitlaastplaat, paber, plast või kork) alusele. Mosaiikpõrandaplaadid on kokku ühendatavad plaadid, millest iga plaat koosneb mitmest ruudu- või ristkülikukujulisest elemendist. Mosaiigi üheks elemendiks võivad olla väikesed aktsentruudud (*cabochon*). Mosaiigitükid on asetatud kindla mustri järgi (nt maleruudu-, põim- või kalasabamustris).

Raketis klassifitseeritakse alamrubriiki **441840**. Raketisi kasutatakse erinevates betoonitöödes, näiteks vundamendi, seinte, põrandate, sammaste, tugipostide ja tunnelite ehitamisel. Tavaliselt tehakse raketis vaigurohketest laudadest ja taladest. Kui raketises kasutatakse vineerplaate, siis need **ei käi** selle alamrubriigi koodi alla isegi siis, kui need on ühelt või mõlemalt küljelt viimistletud mingi kattekihiga ja selgelt mõeldud betoonitööde raketisena kasutamiseks. Need klassifitseeritakse hoopis rubriiki **4412**.

Puidust kärgpaneelid klassifitseeritakse samuti alamrubriiki **441890**.

Mitmesugused puitesemed klassifitseeritakse rubriiki **4421** ja nende hulka kuuluvad:

- treitud või muul viisil valmistatud puittooted;
- loomade eluasemed, näiteks küülikupuurid, kanakuudid, tarud ja koerakuudid;
- künad, teatridekoratsioonid, tiseripingid, redelid, treppredelid, pukid, aiandusetiketid, hambaorgid, aiapaneelid, rulood, riidepuud, aerud, kirstud jne;
- mittekomplektsed laudadest tooted, mis on üksnes puidust pakkekastide osad, näiteks kaaned;
- puidust riulid, mis on kokku pandud või kokku panemata, tingimusel, et neid ei ole võimalik lugeda mööbluks;
- sõrestikust koosnev piirdeaed, mis on ristuvates kohtades naelutatud ja mis tõmmatakse pikaks (nn lõõtssüsteemiga tara);
- teatud toitade serveerimiseks kasutatavad vardad ja teravaotsalised pulgad;
- söögiriistade (noad, kahvlid, lusikad) puidust käepidemed;
- puiduribad, mis on ühest servast hammaste või soontega raamatliite jaoks;

- rulood, mis imporditakse komplektina, kus on tavaliselt puidust ruloo (mille ühes otsas on metallkork ja vedru ning teises otsas metallkork), kaks kronsteini, puidust liist ning kettmehhanism;
- puitkiudplaadist prill-lauad, millel ei ole näha puusüüd ja mis on tavaliselt kaetud akrüülvärviga.

Puidust põrandakatted

Ei ole sellist kaubakoodi, mis hõlmaks kõiki puidust põrandakatteid. Klassifitseerimise aluseks on see, millest toode on valmistatud ning mõnel juhul tootmismeetod ja puidu tüüp (täispuit, puitkiud, troopiline puit, laminaat- või spoonparkett jne).

Spoonhööveldatud ja spoonkooritud (treispoon) puit ning parketilipid ja -liistud klassifitseeritakse rubriiki **4407**. Seda tüüpi puit ei ole täielikult viimistletud ning sel pole parkettpõranda lõplikku välimust. Seda on hööveldatud, lihvitud või pikijätkatud, kuid rohkem ei ole seda töödeldud.

Ühel või mitmel küljel või serval oleva pidevprofiiliga (nt sulundatud) puit klassifitseeritakse rubriiki **4409**.

MDF-plaadist sisekihiga põrandakate, mis on sulundatud (klikk-süsteemiga) ning mille pealiskihiks on puitimitatsioon ehk trükitud fotokujutis, mis on kaetud melamiinvaigust kattekihiga (lakiga) ning millel on immutatud paberist aluskiht, klassifitseeritakse rubriiki **4411**.

Vineerist või spoonitud puidust parketilipid, mis võivad (aga ei pruugi) olla pidevprofiiliga ühel või mitmel küljel või serval, klassifitseeritakse rubriiki **4412**. Sellesse rubriiki kuuluvad ka vineerpaneelid või spoonitud paneelid, mida kasutatakse põrandaplaatidena ja mille pinnale on kinnitatud õhuke puiduspoon, et imiteerida parketilippidest põrandakatet. Need võivad (aga ei pruugi) olla pidevprofiiliga ühel või mitmel küljel või serval.

Paneelideks või plaatideks ühendatud parketilipid klassifitseeritakse rubriiki **4418**.

Ühendamata parketilipid ja -liistud (kitsad lauaribad, mis on pidevprofiiliga ühel või mitmel küljel või serval) klassifitseeritakse rubriiki **4409**.

Puidust kärgpaneelid ja ühendatud parketipaneelid või -plaadid (k.a need, mis koosnevad ühe või mitme puidukihi peale ühendatud parketilippidest) klassifitseeritakse rubriiki **4418**.

Puidust põrandakatete omadused

Täispuitu ja spoonitud puitu saab lihvida ning neile on omane loomulik vananemine. Kvaliteediklassi määramisel arvestatakse nähtavate oksakohtade arvu, tooni varieeruvust ja muid puidul leiduvaid märke. Kõrgema klassi puit, millel on vähesed või väikesed oksakohad ja variatsioonid, on kallim ja ebaühtlase välimusega puidust vähem rustikaalne.

Paljud täispuidust põrandad on tehases viimistletud ehk juba enne tarnimist lihvitud ja lakitud.

Spoonitud põrandad viimistletakse alati tehases. Tegemist on leht- ja okaspuidukihtide kombinatsiooniga, seega on need põrandad üldiselt stabiilsemad kui täispuidust põrandad ning paneelide vahele ei teki nii kergesti vahesid.

Puitpõrandate paneelid ja lauad sulundatakse – sulundikeele ja -soonega ühendus takistab tuuletõmmet. Tänu sellele on sulundatud lauad tugevamad ning neid on servatud (profileerimata) laudade või lippidega võrreldes hõlpsam paigaldada.

Varem levinud lehtpuidu (tamm, jalakas) asemel kasutatakse järjest enam odavamast okaspuitu, nagu mänd.

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/classifying-wood>

2.10. ARVUTITE JA TARKVARA KLASSIFITSEERIMINE

Kirjeldus

Euroopa kaupade klassifikaatori (CN) grupis **84** ja **85** käsitletavat arvutid, arvutiosad ja tarkvara võib klassifitseerida

- nende funktsiooni järgi;
- nende kujunduse, konstruktsiooni ja jõudluse järgi;
- selle järgi, kas neil on rohkem kui üks funktsioon, kaasa arvatud arvutitega mitteseotud funktsioonid;
- selle järgi, kas nad on terviksüsteemist osa või eraldi seadmed.

See juhend aitab teil klassifitseerida arvuteid ja tarkvara.

Arvutikomplektide klassifitseerimine

Rubriiki **8471** „Automaatsed andmetöötlusseadmed“ – arvutid – klassifitseeruvad masinad, mis peavad suutma teostada kõiki järgmisi operatsioone:

- säilitama tööprogrammi või tööprogramme ja vähemalt programmi täitmiseks vajalikku info;
- olema vabalt programmeeritavad kasutaja nõudmiste järgi;
- sooritama kasutaja määratud aritmeetikatehteid;
- täitma ilma inimese sekkumiseta töötlusprogrammi, olles võimelised töösükli käigus vastu võetud loogiliste otsustustega modifitseerima töötlusprotsessi.

Grupi **84** juures olev märkus 5a määratleb rubriigi **8471** tähenduses mõistet „automaatsed andmetöötlusseadmed“. Põhimõtteliselt peavad arvutitena klassifitseeritavad kaubad olema suutelised kasutama standardset operatsioonitarkvara ning täitma funktsioone nagu tekstitöötlus ja tabelarvutus. Neis peab olema kõvaketas.

Arvuti võib olla mitmest eraldi seadmest, näiteks klaviatuurist, monitorist, keskseadmest jne koosnev süsteem. Seadet käsitletakse mõningate eranditega arvutisüsteemi osana, kui see vastab kõigile järgmistele tingimustele:

- on üksnes või peamiselt arvutisüsteemis kasutatavat tüüpi;
- on ühendatav kesktöötlusseadmega (protsessoriga) kas vahetult või ühe või mitme muu ploki kaudu;
- on suuteline vastu võtma ja edastama andmeid selles süsteemis kasutataval kujul (koodi või signaalina).

Klaviatuurid, X-Y-koordinaat-sisendseadmed nagu juhtkangid ja hiireseadmed ning ketassalvestusseadmed peavad vastama vaid kahele viimasele tingimusele, et klassifitseerida neid rubriiki **8471**.

Lauaarvuti- ja tornsüsteemid

Tavalistel lauaarvuti- ja tornsüsteemidel peab olema vähemalt

- kesktöötlusseade – põhiseade või süsteemikast;
- sisendseade – näiteks klahvistik;
- väljundseade – näiteks monitor.

Need võivad sisaldada ka teisi seadmeid nagu printerid ja skannerid. Süsteemi osana käsitletakse ka sisse ehitatud lisasid, näiteks võrgu- ja telekaarte. Lauaarvuti- ja tornsüsteemid klassifitseeritakse kaubakoodi **84714900** alla.

Serverid

Võrgufailiserverid, millel on nii klahvistik kui ka monitor, klassifitseeritakse nagu lauaarvutisüsteemidki kaubakoodi **84714900** alla.

Võrgufailiserverid, millel pole ei klaviatuuri ega monitori, klassifitseeritakse eraldi seadmetena. Põhiseade klassifitseeritakse kaubakoodi **84715000** alla. Kui monitor on olemas (D-sub 15-pin ainult, mitte video), siis

klassifitseeritakse see eraldi kaubakoodi **85285210** alla, samal ajal kui klahvistik klassifitseeritakse eraldi kaubakoodi **84716060** alla.

Printeri servereid ja tulemüürisüsteeme ei käsitleta arvutiserveritena, vaid andmesidevahenditena. Need klassifitseeritakse alamrubriiki **851762** alla.

Väikesed kaasaskantavad arvutid

Nende hulka kuuluvad sülearvutid ja elektronmärgmikud, millel on sülearvutiga sarnane võimekus. Need klassifitseeritakse kaubakoodi **84713000** alla, nad peavad kaaluma vähem kui 10 kg ning neil peab olema vähemalt

- kesktöötlusseade,
- klahvistik,
- kuvar,
- programmide laadimise võimalus.

Kaasaskantava arvuti õigesti klassifitseerimiseks vaadake palun ka järgmisi kirjeldusi.

Pihuarvutid

Elektronmärgmikud, millel tavaliselt ei ole klahvistikku. Neil on tavaliselt varem kindlaks määratud funktsioonid nagu päevik või aadressraamat. Nad klassifitseeritakse kaubakoodi **85437090** alla.

Muud kaasaskantavad arvutid

Kaasaskantavad arvutid, mis ei vasta ülaltoodud nõuetele, võivad sisaldada puutetundlikku ekraani, tööstuslikke arvuteid. Maksimaalset kaalu ei ole, kuid ühes korpuses peab olema vähemalt

- kesktöötlusseade,
- sisendseade,
- väljundseade.

Puutetundlikku ekraani käsitletakse tavaliselt nii sisend- kui ka väljundseadmena.

Seda tüüpi kaasaskantavad arvutid klassifitseeritakse kaubakoodi **84714100** alla.

Eraldiasuvate arvutiseadmete klassifitseerimine – kuvarid, ekraanid ja projektorid

Väljundseadmed nagu näiteks kuvarid, ekraanid ja arvutipjektorid klassifitseeritakse eraldi seadmeteks, kui nad ei moodusta osa terviksüsteemist nagu lauarvuti. Kaubakood, kuhu need klassifitseeritakse, sõltub peamiselt

- nende tüübist, näiteks katoodkiiretoruekraan (CRT) või vedelkristallekraan (LCD);
- nende otstarbest – kas ainult väljundiks või kaht pidi kasutamiseks.

Pange tähele, et kui arvuti kuvarid ja projektorid on eraldi seadmed, siis ei klassifitseerita neid kunagi rubriiki **8471**.

Plasma-, LCD-kuvar ja muud lameekraaniga kuvarid

Tuleb otsustada, kas LCD-kuvar, mis ei ole ühendatud ühegi teise seadmega, klassifitseeritakse alamrubriiki **852852** või kui muu kuvar kaubakoodi **85285900** alla.

Alamrubriik **852852** hõlmab kuvareid, mis on suutelised otse ühenduma rubriiki **8471** kuuluva ja sellega mõeldud kasutamiseks automaatse andmetöötlusseadmega, kuid mis ei ole CRT-kuvar.

Kaubakood **85285900** hõlmab muid eespool mainimata kuvareid.

Selleks, et otsustada, millist kaubakoodi kasutada, on vaja hinnata monitori funktsioone ja jõudlust. Selles hinnangus võib arvesse võtta selliseid tunnuseid nagu kuvasuhe, eraldusvõime, ekraani suurus jne.

Alljärgnevat Euroopa Komisjoni rakendusmäärustes on monitorid klassifitseeritud alamrubriiki **852852** ja **852859**.

Määrus nr 111/2014

Määrus nr 112/2014

Määrus nr 114/2014

Määrus nr 310/2014

Kaubakoodi **85285900** alla klassifitseeritakse kuvarid, mis ei ole võimelised otse arvutist signaali vastu võtma või ei saa üldse arvutist signaali vastu võtta.

Euroopa Komisjoni rakendusmääruses 459/2014 klassifitseeritakse mitmesugused tooted kaubakoodi **85285900** alla kui monitorid. Kaubakoodi **85285900** alla klassifitseeritakse USB-liidest sisaldavad tooted, mis on mõeldud vaid näiteks meediumifailide edastamiseks või heli või video taasesitamiseks USB-mälupulgalt jne. Selliseid tooted on ära toodud määruse lisas I, II ja IV.

Teleri tuunerit sisaldavad LCD- või valgusdiod(LED)kuvarid klassifitseeritakse kui telerite vastuvõtuseadmed vastavalt kaubakoodi **85287240** või **85287280** alla.

Katoodkiiretoruga (CRT) kuvarid klassifitseeritakse kaubakoodi **85284200** või **85284900** alla.

Projektorid

Kaubakoodi **85286200** alla klassifitseeritakse seadmed, mida saab ainult otse ühendada ja mis on mõeldud kasutamiseks rubriiki **8471** kuuluva automaatse andmetöötlusseadmega.

Mitmeotstarbelised projektorid võivad kuvada signaale arvutist ja ka teistest seadmetest, näiteks:

- video- ja DVD-salvestid;
- teleri tuunerid;
- videokaamerad.

Seda tüüpi mitmeotstarbelised projektorid on sageli tuntud kui videoprojektorid. Lameekraaniga projektorid, mis kasutavad selliseid tehnoloogiaid nagu LCD-töötlemine ja digitaalne valguse töötlemine (DLP), ning muud tüüpi (nt CRT) projektorid klassifitseeritakse alamrubriiki **852869**:

- mustvalge seade – **85286920**;
- muud – **85286980**.

LED-videosein

Need on moodulpaneelid, mis on mõeldud vaatamiseks välitingimustes, näiteks staadionil, meelelahutuskohtades jne. Seadmed sisaldavad plaatidest valmistatud mooduleid, iga plaat sisaldab punast, rohelist ja sinist LED-i, paneel on varustatud videoprotsessoriga ja signaaliprotsessoriga, mis võimaldab kuvada pilte ja videoid. Sellised kaubad klassifitseeritakse kaubakoodi **85285299** alla. Kuid LED-plaadid klassifitseeritakse kaubakoodi **85299092** alla olenemata sellest, kas nad on või ei ole ühendatud ilma videoprotsessorita ja seetõttu ei suuda kuvada videoallikat otse ekraanile.

LCD-videosein

Need LCD-moodulid on ette nähtud paigutamiseks mitmele ekraanile, kuni näiteks 5 x 5 m, mõeldud siseruumides kasutamiseks, näiteks videositlus, avalik teave, liikumatu või liikuva pildiga reklaam jne. Integreeritud arvuti on mõeldud video töötlemiseks ja võrgu juhtimiseks. LCD-moodulid klassifitseeritakse kaubakoodi **85285291** alla.

Muud tüüpi ekraanid

Elektroonilised tahvlid klassifitseeritakse kaubakoodi **84716070** alla.

Mitteelektrilised projektsiooniekraanid klassifitseeritakse gruppi **90** kaubakoodi **90106000** alla.

Printerite ja skannerite klassifitseerimine

Printerid ja skannerid klassifitseeritakse eraldi seadmeteks, kui nad ei ole osa terviklikust arvutisüsteemist. Kui printerid (sh multifunktsionaalsed seadmed) on eraldi seadmed, ei klassifitseerita neid kunagi rubriiki **8471**.

Arvuti printerid

Kõik printeritüübid (laser-, tindiprinter, termosirdeprinter, lintprinter jne) klassifitseeritakse kaubakoodi **84433210** alla, kui nad on mõeldud arvuti väljundseadmeteks. Muud tüüpi printerid klassifitseeritakse kaubakoodi **84433900** alla.

Skannerid

Lame- ja filmiskannerid klassifitseeritakse kaubakoodi **84716070** alla.

Printer ja skanner ühes seadmes

Mitmeotstarbelised masinad, milles on ühendatud laserprinter, skanner, koopiamasin ja mõnikord ka faks, klassifitseeritakse alamrubriiki **844331**, **844332** või **844339**.

Tindikassetid

Trükipeaga tindikassetid klassifitseeritakse kaubakoodi **84439910** alla.

Trükipeata tindikassetid klassifitseeritakse grupi **39** kaubakoodi **39233010** alla juhul, kui need on tühjad, grupi **32** rubriiki **3215** juhul, kui need on täidetud. Need kassetid, millel on tinditaseme määramiseks kiip, klassifitseeritakse samuti rubriiki **3215**.

Klahvistike, hiireseadmete ja muude arvuti sisendseadmete klassifitseerimine

Arvuti sisendseadmed, näiteks klahvistikud, klassifitseeritakse eraldi seadmetena, kui need ei ole osa terviklikust arvutisüsteemist.

Arvuti klahvistikud

Arvuti klahvistikud klassifitseeritakse kaubakoodi **84716060** alla.

X-Y-koordinaat-sisendseadmed

Sisendseadmed (nt hiireseadmed, juhtkuulid, graafilised tahvlid ja valguspliiatsid) klassifitseeritakse kaubakoodi **84716070** alla. Selle kaubakoodi alla kuuluvad nii tavalised juhtmega seadmed kui ka juhtmeta seadmed.

Elektroonilised tahvlid on samuti sisendseadmed ja need klassifitseeritakse kaubakoodi **84716070** alla.

Arvuti jaoturite, adapterite ja muude võrguseadmete klassifitseerimine

Võrguseadmed sisaldavad masinaid hääle, kujutiste või muude andmete vastuvõtmiseks, teisendamiseks, edastamiseks ja taasesitamiseks. Nende hulka kuuluvad lülitus- ja suunamisseadmed. Kui võrguseadmed on eraldi seadmed, siis ei klassifitseerita neid kunagi rubriiki **8471**.

Kõik alljärgnevad seadmed klassifitseeritakse alamrubriiki **851762**.

- Modemid, sealhulgas välised modemid ja integraalteenuste digitaalvõrgu (ISDN) adapterid.
- Välised kohtvõrgu (LAN) seadmed, sealhulgas adapterid, sillad ja jaoturid.
- Lairibavõrgu (WAN) seadmed, sealhulgas lüüsid ja ISDN-kaardid.
- Võrgukaardid etherneti, lubaringvõrgu ja muu võrgutehnoloogia jaoks.

Selle kaubakoodi alla klassifitseeritakse ka fikseeritud traadita pääsuseadmed (Wi-Fi), näiteks saatja või vastuvõtja seadmed, mis võimaldavad traadita juurdepääsu püsivõrkudele. Need seadmed võivad olla ka trükkplaadid või terved seadmed, mis on samas korpuses.

Globaalne traadita mobiilsidesüsteem (GSM) ja üldise raadiopakettandmeside (GPRS) moodulid

Saatjad või vastuvõtjad, mis võimaldavad mobiilsidevõrkude kaudu juhtmevaba kaugjuurdepääsu PDA-seadmele (elektronmärkmik). Need kaubad klassifitseeritakse samuti alamrubriiki **851762**.

Pistikühendustega kaablid

Pistikühendustega koaksiaalkaablid klassifitseeritakse kaubakoodi **85442000** alla.

Modemite ja pistikupesade ühendamiseks kasutatavad kaablid klassifitseeritakse kaubakoodi **85444210** alla.

Kuni 1000-voldise pingega kasutatavad andmekaablid ja toitekaablid kaubakoodi **85444290** alla.

Arvuti heli-, pildi- ja graafikaseadmete klassifitseerimine

Veebikaamerad ja muud mittesalvestavad digikaamerad klassifitseeritakse kui telekaamerad alamrubriiki **85258** alla. Need on mõeldud kujutiste moodustamiseks, nende edastamiseks teistele seadmetele kaabli või raadio kaudu.

Muud digikaamerad

Kaamerad, mis salvestavad kujutisi mälukaardile või moodulile, kettale, lindile või muule mäluseadmele.

Videovõimekusega liikumatu pildi digikaamerad klassifitseeritakse alamrubriiki **85258** alla, kui need vastavad järgmistele kriteeriumitele.

- Need on võimelised maksimaalse salvestusmahu kasutamisel salvestama 23 kaadrit sekundis kvaliteediga vähemalt 800 x 600 pikslit, vähemalt 30 minutit videot järjest.
- Mõned kaamerad salvestavad videot rohkem kui 30 minutit järjest, kuid ülesvõtted salvestatakse eraldi failidesse, mille kestus on alla 30 minuti. Kui kaamera 30 minuti pärast automaatselt välja ei lülitu, ei mõjuta ülesvõtete jäädvustamine vähem kui 30 minutit kestvates eraldi failides kaamera pideva videosalvestusvõime kestust.

Videokaamerad (digitaalsed videokaamerad) klassifitseeritakse alamrubriiki **85258** alla, kui faile saab automaatselt andmetöötlusseadmest või muust välisest seadmest üle kanda USB-liidese või DV-in-liidese abil.

Kui veebikaamerad, digikaamerad ja digitaalsed videokaamerad on eraldi seadmed, ei klassifitseerita neid kunagi rubriiki **8471**.

Kaameraid käsitlevad järgnevad Euroopa Komisjoni rakendusmäärused:

- määrus nr 876/2014;
- määrus nr 1231/2007 (3.–5. punkt);
- määrus nr 1249/2011.

Kõlarid

Kõlarid võivad olla passiivsed või aktiivsed seadmed. Aktiivsetel seadmetel on sees võimendi. Ajamite arvust (igas kastis sisalduvatest valjuhääldi koonustest või ribadest) sõltub kaubakood, kuhu kõlarid klassifitseeritakse.

Kõlarid, millel on igas kastis ainult üks valjuhääldi, klassifitseeritakse kaubakoodi **85182100** alla.

Kõlarid, kus igas kastis on rohkem kui üks valjuhääldi, klassifitseeritakse kaubakoodi **85182200** alla.

Kui kõlar ja mikrofoni on eraldi seadmed, siis ei klassifitseerita neid kunagi rubriiki **8471**.

MP3-mängijad

MP3-mängijad klassifitseeritakse kui helisalvestus- või taasesitusseadmed. Kaubakood, mille järgi need klassifitseeritakse, sõltub sellest, kas neil on või ei ole sisse ehitatud raadio- või videoseade.

Raadiota MP3-mängijad klassifitseeritakse kaubakoodi **85198100** alla. Sisse ehitatud raadioga seadmed klassifitseeritakse kaubakoodi **85271300** alla. Kui nendega saab videot salvestada või mängida, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85219000** alla, olenemata sellest, kas neil on raadio või mitte.

Graafikakaardid

Need võivad olla elementaarsed 2D graafika adapterid, 2D- või 3D-kaardid või 3D-graafika kiirendid, mis töötavad olemasoleva graafikakaardi kaudu või hõive- või töötlemiskaardi kaudu. Need kaubad klassifitseeritakse kaubakoodi **84718000** alla.

Helikaardid

Helikaardid klassifitseeritakse kaubakoodi **84718000** alla.

Teleri tuunerikaardid

Televisiooni PCI-tuunerikaardi komplektid klassifitseeritakse kaubakoodi **85287111** alla. Ühes korpuses sisalduvad tooted ei ole enam elektroonikaplokis ning nad klassifitseeritakse kaubakoodi **85287119** alla.

Muude eraldi arvutiseadmete klassifitseerimine

Muud arvutiosad klassifitseeritakse eraldi seadmetena, kui need ei ole osa terviklikust arvutisüsteemist.

Põhiseadmed

Põhiseadmed või süsteemikastid peaksid sisaldama vähemalt kesktöölusset (CPU) ja põhimälu. Need klassifitseeritakse kaubakoodi **84715000** alla.

Välised kettaseadmed

Kesksalvestusseade (nt võrkudele mõeldud sõltumatute ketaste liiasmassiiv (RAID)) võib olla magnetketas, lint või optiline kettaseade. Need klassifitseeritakse kaubakoodi **84717020** alla.

Kettaseadmeta RAID-kontrollerid klassifitseeritakse kaubakoodi **84717098** alla.

Ühes arvutis kasutamiseks mõeldud välised kettaseadmed klassifitseeritakse ketta tüübi järgi nii:

- optilised kettaseadmed (CD-, DVD- ja MO-kettaseadmed (magnetoptilised)) klassifitseeritakse kaubakoodi **84717030** alla sõltumata sellest, kas nad on kirjutuskaitsega või nii loetavad kui kirjutatavad. (CD-kettaseadmed saavad signaale alla laadida CD-ROM-idelt, audio-CD-delt ja foto-CD-delt ning neil on kõrvaklappide, helitugevuse või stardi- või stoppnupu pesa);
- kõvakettaseadmed (k.a teisaldatavad kettaseadmed ja mikrokettaseadmed) klassifitseeritakse kaubakoodi **84717050** alla;
- disketiseadmed (k.a super-disketiseadmed) klassifitseeritakse kaubakoodi **84717070** alla;
- lindiseadmed klassifitseeritakse kaubakoodi **84717080** alla;
- mälupulgad (*pen drives*) ehk kaasaskantavad USB-mäluseadmed klassifitseeritakse kaubakoodi **85235110** alla.

CD- ja DVD-paljundusseadmed

Autonoomsed masinad CD- või DVD-ketaste hulgi- ja paljunduseks klassifitseeritakse kaubakoodi **85219000** alla.

Kaardilugejad

Kaubakoodi **84719000** alla klassifitseeritakse järgmist tüüpi kaardilugejad:

- magnetkaardilugejad;
- kiipkaardilugejad (kiipkaardil on sisse ehitatud üks või mitu elektronkiipi (mikroprotsessor, muutmälu ehk RAM või püsिमälu ehk ROM), mis võib sisaldada kontakte, magnetriba või sisse ehitatud antenni, kuid ei sisalda muid aktiivseid või passiivseid ahela elemente);
- mälukaardilugejad, mh Compact Flash, Smart Media, Secure Digital (SD), multimeediumkaart (MMC), mälupulk, XD pildikaart ja PC-kaart.

Gloabalse positsioneerimisüsteemi (GPS) moodulid

Nende seadmetega saab kaabli või traadita ühenduse abil kasutada asukoha määramise funktsiooni personaal- ja sülearvutis. Sellised kaubad klassifitseeritakse kaubakoodi **85269120** alla juhul, kui need on kompleksed, või kaubakoodi **85269180** alla, kui need on GPS-i lisa- või abiseadmed.

Välised USB-jaoturid

Need klassifitseeritakse alamrubriiki **851762**.

Pordilukud

Pordilukud on USB-liidesed, mis võimaldavad suhtlemist arvutiga (Bluetoothi või WiFi kaudu). Pordilukud klassifitseeritakse alamrubriiki **851762**.

Kaubakoodi **84718000** alla klassifitseeritakse riistvara krüpteerimisseadmed, mis on USB-liidese abil ühendatud arvutiga tarkvara desaktiveerimiseks või arvuti andmete kaitsmiseks.

Krüpteerimise turvaseadmed

Need on ligipääsu koodi generaatorid, mis võimaldavad kasutajatel eemalt võrku sisse logida. Neid ei saa arvutiga otse ühendada. Krüpteerimise turvaseadmed klassifitseeritakse kaubakoodi **85437090** alla.

Sisemiste komponendid ja osade klassifitseerimine

Paljud arvuti osad ja tarvikud klassifitseeritakse rubriiki **8473**. Mõningaid nimetusi käsitletakse siiski terviklike seadmetena, mitte osadena, ja klassifitseeritakse muude rubriikide alla.

Osad

Järgmised nimetused klassifitseeritakse rubriiki **8473** kui osad, mitte kui terviklikud seadmed.

Keskseadmed (CPU-d) koosnevad vähemalt kahest elektronkiibist. Need võivad olla komplektis teatud muude komponentidega, tavaliselt jahuti ja mõnikord ventilaatoriga. Mõned sisaldavad protsessorit. Need seadmed klassifitseeritakse kaubakoodi **84733020** alla.

Keskseadme jahutid klassifitseeritakse kaubakoodi **84733080** alla.

Emaplaate, mis on osaliselt varustatud keskseadme ja muutmäluga (RAM), käsitletakse elektrooniliste osadena ning klassifitseeritakse kaubakoodi **84733020** alla.

Arvuti korpused (toiteploki või ilma) klassifitseeritakse kaubakoodi **84733080** alla.

Minimaalseadmed (*barebone units*) koosnevad tavaliselt arvutikastist, emaplaadist ja toiteploki. Need klassifitseeritakse kaubakoodi **84733080** alla.

Mälumoodulid, mis on ette nähtud kasutamiseks üksnes või peamiselt rubriigi **8471** arvutite ja arvutiseadmetega, klassifitseeritakse rubriiki **8473**. Mälumoodulid, mis on mõeldud kasutamiseks üksnes või peamiselt koos erinevate rubriikide seadmetega, klassifitseeritakse selle seadme osana. Mälumoodulid, mis on ette nähtud kasutamiseks koos erinevate seadmetega, klassifitseeritakse rubriiki **8548**.

Muutmälu (DRAM) ja metalloksiid-pooljuht (MOS) tehnoloogiaga moodulid (nt üherealine mälumoodul (SIMM) ja kaherealine mälumoodul (DIMM)) klassifitseeritakse kaubakoodi **84733020** alla.

Muud standardsed mälumoodulid (sh säilmälu tüüpi näiteks staatilised muutmälu (SRAM) moodulid) klassifitseeritakse kaubakoodi **84733020** alla.

Komplektsed seadmed

Järgmised kaubad klassifitseeritakse erinevate kaubakoodide alla kui komplektsed seadmed, mitte kui osad.

Toiteploki (PSU), mis on spetsiaalselt valmistatud ja sobivad kasutamiseks arvutites (näiteks baassüsteemid või printerid) klassifitseeritakse rubriigi **850440** alla.

Personaalarvuti **protsessori ventilaator koos jahutusseadmetega** klassifitseeritakse kaubakoodi **84145915** alla.

Emaplaate, millel on protsessor ja muutmälu, käsitletakse komplektse põhiseadmena ja klassifitseeritakse kaubakoodi **84715000** alla.

Sisemised kettaseadmed klassifitseeritakse kettaseadme tüübi järgi järgmiselt:

- optilised kettaseadmed nagu CD, DVD ja MO klassifitseeritakse kaubakoodi **84717030** alla olenemata sellest, kas need on kirjutuskaitsega või mitte;
- kõvakettaseadmed (sh eemaldatavad kettaseadmed) klassifitseeritakse kaubakoodi **84717050** alla;
- pooljuhtandmekandjate kaardilugejad klassifitseeritakse kaubakoodi **84717098** alla;
- disketiseadmed (sealhulgas super-flopi) klassifitseeritakse kaubakoodi **84717070** alla;
- lindiseadmed klassifitseeritakse kaubakoodi **84717080** alla.

Muud laiendkaardid klassifitseeritakse samuti kui komplektsed seadmed, mitte kui osad. Kaubakoodi **84719000** alla klassifitseeritakse järgmist tüüpi laiendkaardid:

- sisend- või väljundkaardid,
- seeria- ja paralleelporti kaardid,
- USB-kaardid ja adapterid,
- SCSI- (väikearvutisüsteemi liides) ja IDE- (integreeritud programmeerimiskeskond) juhtkaardid.

Muud tüüpi arvuti laiendkaardid klassifitseeritakse samuti selle kaubakoodi alla.

Mälumoodulid, mis on ette nähtud kasutamiseks koos muude masinatega kui rubriigi **8471** arvutite ja arvutiseadmetega, klassifitseeritakse alamrubriiki **854800**.

Seadmed, millel on konkreetne funktsioon, kuid mis ei ole arvutid

Arvuti osa on arvuti lahutamatu osa. Erinevad arvutiosad klassifitseeritakse eraldi seadmeteks, kui nad ei ole osa arvutisüsteemist.

Arvuti lisaseade annab arvutile lisafunktsiooni, kuid ei ole selle lahutamatu osa. See on vahetatav osa või seadis, mis on mõeldud masina kohandamiseks, et

- teha konkreetset toimingut,
- osutada konkreetset teenust,
- suurendada selle tegevusulatust.

Arvutiosade klassifitseerimine

XVI jaotise 2. märkuses sätestatakse (arvuti) osade klassifitseerimise õiguslik alus.

Paljud sisse ehitatud arvutiosad klassifitseeritakse rubriiki **8473**.

Sellesse rubriiki klassifitseeritakse osad arvuti lahutamatud osad, mis kuuluvad konkreetsetelt grupi **84** või **85** rubriiki. Näiteks: koaksiaalkaablit käsitletakse konkreetsetelt rubriigi **8544** all, seetõttu klassifitseeritakse see sellesse rubriiki ning mitte kui rubriiki kuuluv **8473** arvuti osa. Teatavate rubriikide kohta see reegel siiski ei kehti, sest need on määratud osade rubriigid. Need on loetletud **XVI** jaotise märkuses 2a ja on:

- **8409**
- **8431**
- **8448**
- **8466**
- **8473**
- **8487**
- **8503**
- **8522**
- **8529**
- **8538**
- **8548**

Mõned osad sobivad kasutamiseks üksnes või peamiselt teatud tüüpi seadmega või mitme seadmega, mis klassifitseeruvad samasse rubriiki, kuid mida ei käsitleta otseselt üheski grupi **84** või **85** rubriigis. Need klassifitseeritakse kas ühte eespool loetletud rubriiki või samasse rubriiki seadme või seadmetega, millele nad sobivad.

Osad, mis on võrdselt sobivad kasutamiseks üksnes või peamiselt rubriiki **8517** ning rubriiki **8525–8528** klassifitseeruvate kaupadega, klassifitseeritakse alati rubriiki **8517**. See reegel on sätestatud **XVI** jaotise märkuses 2b.

Kõik muud osad, mis sobivad kasutamiseks mitme erinevasse rubriiki klassifitseeruva seadmega, klassifitseeritakse vastavalt vajadusele ühte järgmistest rubriikidest:

- **8409**
- **8431**
- **8448**
- **8466**
- **8473**
- **8503**
- **8522**
- **8529**
- **8538**

Kui ükski ülaltoodud rubriikidest ei sobi, siis klassifitseeritakse need rubriiki **8487** või **8548**. See reegel on sätestatud **XVI** jaotise märkuses 2b.

Arvuti lisaseadmete klassifitseerimine

Paljud arvuti lisaseadmed klassifitseeritakse rubriiki **8473**, mis käsitleb konkreetselt seadmete osasid ja lisaseadmeid, ka arvuteid. Arvuti lisaseadmeid käsitlevad vaid mõned gruppide **84** ja **85** rubriigid. Kui nimetus või nimetused, mille jaoks need lisaseadmed on ette nähtud, klassifitseeritakse rubriiki, mis ei hõlma lisaseadmeid, siis klassifitseeritakse lisaseadmed funktsiooni või koosseisu järgi mujale.

Tarkvara klassifitseerimine

Tarkvara klassifitseerimine sõltub andmekandjast, millele see on salvestatud, ning tarkvara olemusest. Andmekandjad on:

- CD-, DVD-, laserplaat (laserdisc), miniketas ja muud laserloetavad kettad. Ehkki tootmis- ja salvestus- või kirjutamisprotsessides on erinevusi, on need kõik ehitatud nii, et neid oleks võimalik lugeda mingisuguse varem salvestatud lasersüsteemiga;
- diskett;
- magnetlint;
- magnetribakaardid;
- mälukaardid;
- videomängu konsooli kassetid.

Tollitariifide klassifikatsiooni tõttu kuuluvad tarkvara kategooriate alla:

- programmid ja andmed,
- helisalvestised,
- arvutimängud,
- filmid, pildid ja pildifailid,
- videokonsoolide mängud.

Programmid ja andmed

Nende hulka kuuluvad tekstitöötlusprogrammid, tabeliprogrammid, kompaktkirjastamisprogrammid, maalimis- või joonistamisprogrammid, teekonna planeerijad, entsüklopeediad, ettevõtete või telefonikataloogid, tootekataloogid, seadmedraiverid, süsteemi muut- ja varukettad. Programmid ja andmed klassifitseeritakse selle andmekandja järgi, millele need on salvestatud. Kui need on salvestatud

- CD-le, laserdisk-, minikettale- või muudele laserloetavatele ketastele, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85234920** alla;
- DVD-le, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85234910** alla;
- magnetlindile või-plaadile, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85232919** alla.

Helisalvestised

Nende hulka kuuluvad muusikakettad, keelekursused, loodushäälte salvestised, rääkivad raamatud jne. Helisalvestised klassifitseeritakse selle andmekandja järgi, millele nad on salvestatud. Kui nad on salvestatud

- minikettale, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85232919** alla,
- muud tüüpi laser-loetavale kettale (CD-, SACD- või DVD-kettale), siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85234910** või **85234920** alla.

Arvutimängud

Nende hulka kuuluvad lennusimulaatorid, *shoot 'em ups*'id, spordimängud, võidusõidumängud, strateegiamängud jne, mida mängitakse **ainult** arvutis. Arvutimängud klassifitseeritakse selle andmekandja järgi, millele need on salvestatud. Kui need on salvestatud:

- CD-le, laserdisk-, minikettale või muudele laserloetavatele ketastele, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85234920** alla;
- magnetplaadile, siis klassifitseeritakse nad kaubakoodi **85232919** alla.

Filmid, pildid ja pildifailid

Nende hulka kuuluvad filmid, videod, foto-CD-d, lõikepildikogud, fotokogud ja karaoke-plaadid. Filmid, pildid ja pildifailid klassifitseeritakse selle andmekandja järgi, millele need on salvestatud. Kui need on salvestatud

- DVD-le, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85234910** alla;
- muud tüüpi laser-loetavale kettale, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85234920** alla;
- magnetplaadile, siis klassifitseeritakse need kaubakoodi **85232919** alla.

Videokonsoolide mängud

Need klassifitseeritakse selle andmekandja järgi, millele nad on salvestatud. Kui need on salvestatud

- DVD-le, siis klassifitseeritakse nad kaubakoodi **85234910** alla;
- muud tüüpi laser-loetavale kettale, siis klassifitseeritakse nad kaubakoodi **85234920** alla;
- kassetile, siis klassifitseeritakse need grupis **95** koos mängukonsoolidega kaubakoodi **95045000** alla.

Tarkvara mälukaartid ja magnetribakaardid

Mälukaartidele salvestatud tarkvara (nt Compact Flash, Smart Media, Secure Digital (SD), multimeediumkaart (MMC), Memory Stick, XD-pildikaart, PC-kaart või PCMCIA-kaart) klassifitseeritakse kaubakoodi **85235200** alla.

Magnetribale salvestatud tarkvara klassifitseeritakse kaubakoodi **85232100** alla.

Tühjade andmekandjate klassifitseerimine

Tühjad andmekandjad on

- CD-, DVD-, minikettad ja muud laserloetavad kettad,
- välmälukaartid,
- magnetlindid ja -kettad,
- välised kõvakettad,
- mikrokettaseadmed,
- magnetplaat, magnetplaadi toorikud ja superflopikettad.

CD-, DVD-, miniketas- ja muud laserloetavad kettad

Tühjad (salvestamata) andmekandjad klassifitseeritakse alamrubriiki **852341**. Ketaste võimsuse järgi klassifitseeritakse need kaubakoodi **85234110**, **85434130** või **85234190** alla.

Tühjad minikettad. Neil kasutatakse salvestamiseks ja kustutamiseks magnetoptilist tehnoloogiat. Neil on magnetkiht ja nad on jäigad magnetkettad. Tühjad minikettad klassifitseeritakse kaubakoodi **85232915** alla.

- Muud tühjad magnetoptilised kettad klassifitseeritakse kaubakoodi **85232915** alla.
- DVD-R-kettad. Nende ketaste tehnoloogia peaks olema CD-R-ketta moodi selle poolest, et neil kasutatakse lasertehnoloogiat nii lugemiseks kui ka kirjutamiseks. DVD-R-kettad klassifitseeritakse alamrubriiki **852341**.

DVD+RW-kettad. Neil kasutatakse salvestamiseks ja kustutamiseks faasimuutmälu tehnoloogiat ning nad klassifitseeritakse alamrubriiki **852341**.

Välmälukaartid

Need kaardid sisaldavad vähemalt kaht mäluvalgale sisse ehitatud mikrokiipi. Need on eri tüüpi välmälukaartid, muuhulgas Compact Flash, Smart Media, Secure Digital (SD), multimeediumkaart (MMC), Memory Stick, XD-pildikaart, PC-kaart ja PCMCIA-kaart. Salvestusteta välmälukaartid klassifitseeritakse kaubakoodi **85235110** alla. Salvestatuna klassifitseeritakse need kaubakoodi **85235190** alla.

Magnetlindid ja kettad

Nende hulka kuuluvad kompaktkassetid, VHS ja mini-DV ning need klassifitseeritakse kaubakoodi **85232915** alla.

Välised kõvakettad – ainult ketas, mitte kogu kettaseade

Sellist tüüpi kettale on tavaliselt varem laaditud mõni tarkvara, seega klassifitseeritakse see kui salvestatud tarkvara kaubakoodi **85238010** alla.

Microdrive-kettad

Need on miniatuursed kõvakettaseadmed, mida saab kasutada PC-kaardi või muu sarnase pesa jaoks. Need klassifitseeritakse kaubakoodi **84717050** alla.

Magnetplaadid

Nende hulka kuuluvad tavalised standardsed disketid, disketi toorikud ja super-flopikettad, näiteks LS120-tüüpi. Need klassifitseeritakse kaubakoodi **85232915** alla.

Allikas: <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/classifying-computers-software>

2.11. COVID-19 SEOTUD KAUPADE JA TOODETE KLASSIFITSEERIMINE

	Toote nimetused	KAUPADE / TOODETE KIRJELDUSED	KN koodid
1.	Meditsiiniseadmed	Madalama taseme ravi ja intensiivravi respiraatorid	ex 90192010
		Meditsiinilised hingamisaparaadid (kunstliku hingamise aparaadid)	ex 90192020 ex 90192090
		Hapnikuvoolu jaoturid / Voolujaoturid	ex 901920
		Hapnikuravitelgid ja muud hapnikuravi seadmed	ex 90192090
		Kehavälise vereringeaparaadi membraan vere rikastamiseks hapnikuga	ex 90192090
2.	Monitorid	Statsionaarsed ja kaasaskantavad patsiendi jälgimissüsteemi monitorid	ex 85285291
			ex 85285299
			ex 85285900
3.	Pumbad	- Peristaltilised toitmispumbad	ex 90189050
		- Infusioonpumbad	ex 90189084
		- Vaakumpumbad	ex 84138100
		Aspitatsioonisondid	ex 90189050
4.	Torud	Endotrahheaalsed torud ehk intubatsioonitorud	ex 90189060
			ex 90192090
		Steriilsed torud	ex 39172110 kuni ex 39173900
5.	Kiivrid	Püsiva positiivrõhu ja mitteinvasiivse ventilatsiooni maskid (CPAP-/NIV-maskid)	ex 90192090
6.	NIV näomaskid	Mitteinvasiivse ventilatsiooni näomask/nina-suumask või ninamask	ex 90192090
7.	Imemissüsteemid / - masinad	Meditsiinilised imurid	ex 90192090
		Elektrilised meditsiinilised imurid	ex 90184990 ex 90189084 ex 85437090
8.	Õhuniisutajad	Õhuniisutajad	ex 8415
			ex 85098000
			ex 84798997
			ex 90192090
9.	Larüngoskoobid	Larüngoskoobid	ex 90189020
10.	Meditsiinitarbed	- Intubatsioonikomplektid	ex 901890 ex 90181910
		- Laparoskoopilised käärid	
		Nõeltega või ilma nõelteta süstlad	901831
		Torukujulised metallnõelad ja õmbluste nõelad	ex 901832
		Nõelad, kateetrid, kanüülid	ex 901839
		Vaskulaarse juurdepääsu komplektid	ex 90189084
11.	Jälgimisseadmed – Patsiendi jälgimise seadmed – Elektrilised diagnostikaseadmed	- Intensiivravi kesksed jälgimisseadmed	ex 901890
		- Pulssoksümeetrid	
		- Patsiendi jälgimise seadmed	ex 90181910
		- Elektrilised diagnostikaseadmed	ex 90181990
12.	Kaasaskantav ultraheliskanner	Kaasaskantav ultraheliskanner	ex 90181200
13.	Elektrokardiograafid	Elektrokardiograafid	ex 90181100
14.	Kompuutertomograafid / Skannerid	- Kompuutertomograafid	ex 902212
			ex 90221400

	Toote nimetused	KAUPADE / TOODETE KIRJELDUSED	KN koodid
15.	Maskid	- Kirurgilised ja ühekordseks kasutamiseks lausriidest näomaskid ning vahetatavate filtritega ja mehaaniliste osadeta tekstiilnäomaskid. See hõlmab ka tahkete osakeste eest kaitsevat N95 respiraatorit.	ex 63079010 ex 63079093 ex 63079095
		Kirurgilised maskid	ex 48189010 ex 48189090
		Bioloogiliste mõjurite eest kaitsvad mehaaniliste osade või vahetatavate filtritega maskid ja silmi või nägu kaitsva visiiriga maskid.	ex 90200010
16.	Kindad	Plastkindad	ex 39262000
		Meditsiinilised/kirurgilised kummikindad	40151200
		Muud kummikindad	ex 40151900
		Silmkoelised või heegeldatud impregneeritud plasti või kummiga kindad.	ex 611610
		Tekstiilkindad, v.a silmkoelised või heegeldatud kindad	ex 62160000
17.	Näokaitsed	- Ühekordsed või korduvkasutatavad näovisiirid	ex 39262000
		- Plastist näokaitsed (katavad rohkem kui silma ümbrust)	ex 39269060
18.	Prillid / kaitseprillid	- Kaitseprillid	ex 90049010 ex 90049090
19.	Kaitseülkonnad	Vulkaniseeritud kummist rõivad ja rõivamanused (sh kindad) igaks otstarbeks	ex 40159000
		Kaitserõivad	ex 39262000
	- Veekindlad kitlid – eri tüüpi – eri suuruses	Rõivad ja rõivamanused	ex 48185000
		Silmkoelisest või heegeldatud kangast rõivad (rubriikide 5903, 5906 ja 5907 kangad)	ex 61130010 ex 61130090
		Muud silmkoelised või heegeldatud rõivad	ex 6114
	- Vildist või lausriidest kirurgilised või meditsiinilised impregneeritud, immutatud, pealstatud, kaetud või lamineeritud kaitseriided (kangad rubriikidest 5602 või 5603).	Vildist või lausriidest kirurgilised või meditsiinilised immutatud, pealstatud, kaetud või lamineeritud kaitseriided (kangad rubriikidest 5602 või 5603). Siia kuuluvad ka lausriidest kahekihilised rõivad.	ex 621010
		Kummeeritud või kootud kangast impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud kangast muud tekstiilkaitserõivad (kangad rubriikidest 5903, 5906 või 5907).	ex 621020 ex 621030 ex 621040 ex 621050
			ex 621132 ex 621133 ex 621139 ex 621142 ex 621143 ex 621149
	- Muud kaitseriided	Muu kaitseriides (nt kitlid, ülikonnad, põlled, kombinesoonid) kandja kaitsmiseks potentsiaalselt nakkusohtliku materjali eest (v.a silmkoelisest või heegeldatud kangast rõivad)	
20.	Jalatsikatted/ülerõivad	Jalatsikatted/ülerõivad	ex 39269097 ex 40169997 ex 48189010 ex 63079098
21.	Mütsid	Nokkmütsid	ex 65050030
		Mütsid ja muud peakatted, igasugusest materjalist juuksevärgud	ex 65050090
		Voodriga, voodrita, kaunistustega või kaunistusteta muud peakatted	ex 6506
22.	Termomeetrid	Vahetu lugemiga vedeliktäitega termomeetrid.	ex 90251120
		Siia kuuluvad standardsed elavhõbetermomeetrid.	ex 90251180
		Digitaalsed või infrapuna otsmikutermeetrid	ex 90251900
23.	Kätepesu seep	Tualettseep ja orgaanilised pindaktiivsed tooted ning valmistised	ex 34011100 ex 34011900
		Seep ja orgaanilised pindaktiivsed tooted ning valmistised	ex 34012010
		Muul kujul seep	ex 34012090

	Toote nimetused	KAUPADE / TOODETE KIRJELDUSED	KN koodid
		Orgaanilised kationaktiivsed ained (v.a seep)	ex 34024100
		Vedeliku või kreemina jaemüügipakendis orgaanilised pindaktiivsed tooted ja valmistised naha pesemiseks, mis sisaldavad või ei sisalda seepi.	ex 34013000
24.	Käte desinfitseerimisvahendi dosaator seinale	Käte desinfitseerimisvahendi dosaator seinale	ex 84798997
25.	Alkoholi vesilahus liitrites	2207 10: denatureerimata, sisaldab etüülalkoholi vähemalt 80% mahust	ex 22071000
		2207 20: denatureeritud, ükskõik kui kange	ex 22072000
		2208 90: denatureerimata, sisaldab etüülalkoholi alla 80% mahust	ex 22089091 ex 22089099
26.	3% vesinikperoksiid liitrites	Vesinikperoksiid, ureaga tahkestatud või tahkestamata	ex 28470000
		Vesinikperoksiid lahtiselt	
	Vesinikperoksiid, mida on lisatud pindade puhastamise desinfitseerimisvahendi tesse	Käte desinfitseerimisvahend Muud desinfitseerimisvahendid	ex 380894
27.	Haiglakärud	Puuetega inimeste liikumisvahendid (ratastoolid)	ex 87139000
		Kanderaamid ja kanderaamiga käru patsientide transportimiseks haiglates, kliinikutes	ex 94029000
28.	RNA-ekstraktorid	RNA-ekstraktorid	ex 902789
29.	COVID-19 / Koroonaviiruse testikomplektid / Diagnostilise testi instrumendid	- Koroonaviiruse testikomplektid - Immunoloogilistel reaktsioonidel põhinevad diagnostilised reaktiivid	ex 38221900
		Polümeraasi ahelreaktsiooni (PCR) nukleiinhappetestil põhinevad diagnostilised reaktiivid.	ex 38221900
		Kliiniliste laborite in vitro diagnostikaseadmed	ex 90278990
		Proovivõtukomplektid	ex 901890 ex 902789
		Tampooni ja viiruse säilituslahuse komplekt: komplektis on katsuti, mis sisaldab viiruseproovi säilitamiseks vajalikku söödet, ning puuvillasest või sünteetilisest materjalist otsaga tampoon, millega võetakse proov	ex 38210000
30.	Tampoonid	Vatt, marli, sidumismaterjalid, vatitikud jms tooted	ex 30059010 ex 30059099
31.	Välihaiglate rajamise varustus	Haiglavoodid	ex 94029000
		Telgid	ex 63062200 ex 63062900
		Plastist telgid	ex 39269097
32.	Ravimid/vaktsiinid		
	Ravimid	- Vesinikperoksiid ravimina - Paratsetamool, - Hüdroksüklorokviin, - Lopinaviir/Ritonaviir, - Remdesiviir	ex 30039000 ex 30049000
		- Totsilizumab (segamata, segatud või väljamõõdetud doosidena)	ex 30021300 ex 30021400 ex 30021500
	Vaktsiinid	COVID-19 vaktsiinid	30024110
33.	Meditiinilised, kirurgilised ja laboratoorsed sterilisaatorid	Meditiinilised, kirurgilised ja laboratoorsed sterilisaatorid	ex 84192000
34.	Propaan-1-ool (propüülalkohol) ja propaan-2-ool (isopropüülalkohol)	Propaan-1-ool (propüülalkohol) ja propaan-2-ool (isopropüülalkohol)	ex 29051200

	Toote nimetused	KAUPADE / TOODETE KIRJELDUSED	KN koodid
35.	Eetrid, eeteralkoholid, eeterfenoolid, eeteralkoholfenoolid, alkoholperoksiidid, eeterperoksiidid, ketoonperoksiidid	Eetrid, eeteralkoholid, eeterfenoolid, eeteralkoholfenoolid, alkoholperoksiidid, eeterperoksiidid, ketoonperoksiidid	ex 2909
36.	Sipelghape	Sipelghape (ja selle soolad)	ex 29151100 ex 29151200
37.	Salitsüülhape	Salitsüülhape ja selle soolad	ex 29182100
38.	Rubriigi 5603 kangastest valmistatud ühekordseks kasutamiseks eesriided kirurgiliste protseduuride ajal	Rubriigi 5603 kangastest valmistatud ühekordseks kasutamiseks eesriided kirurgiliste protseduuride ajal	63079092
39.	Lausriie, impregneeritud, pealistatud, kaetud lamineeritud või lamineerimata riie Peamiselt lausriidest aluslinad, edasise töötusega	Lausriie, impregneeritud, pealistatud, kaetud lamineeritud või lamineerimata riie Peamiselt hilisema töötusega lausriidest aluslinad, nt ääristatud servaga aluslinad või mitmekihilised aluslinad, samuti haiglavooditele mõeldud lausriidest aluslinad valmistootena	ex 56031110 ex 56039480 ex 63079098
40.	Kirurgias, meditsiinis ja hügieenis kasutatavad jaemüügiks pakendamata tooted	Paberist voodilina	ex 481890
41.	Laboratooriumides, hügieenis ja farmaatsias kasutatavad klaastooted Laborites, hügieenis ja farmaatsias kasutatavad plasttooted	Laborites, hügieenis ja farmaatsias kasutatavad gradueeritud või gradueerimata, kalibreeritud või kalibreerimata klaastooted Laborites, hügieenis ja farmaatsias kasutatavad plasttooted	ex 70171000 ex 70172000 ex 70179000 ex 39269097
42.	Voolu kulumõõtur, Thorpe'i toru hapniku jaoks 0-15L/min	Thorpe'i toru voolu kulumõõtur koosneb sisselaske- ja väljalaskeavadest, regulaatorist, klapist ja läbipaistvast kitsenevast mõõtetorust. See sobib ühendamiseks erinevate meditsiiniliste gaasiallikatega, näiteks tsentraliseeritud süsteemi, silindrite, kontsentraatorite või kompressoritega. Standardne (absoluutne, kompenseerimata) ja rõhukompenseeritud voolumõõtuuri versioonid, sobivad konkreetsete vooluvahemike jaoks.	90268020 90268080 90261021 90261081
43.	Väljahingatava õhu süsihappegaasisalduse ja kolorimeetiline detektor	Suurused sobivad lapse ja täiskasvanu endotraheaalse toruga. Ühekordseks kasutamiseks.	902789
44.	Röntgenifotofilmid ja -plaadid	Lameformaadis, valgustamata valgustundlikud Rullides, valgustamata valgustundlikud	37011000 37021000
45.	Dekontaminatsioonid ja -kambrid	Teisaldatavad dekontaminatsioonikambrid, sh pihustusseadmetega telk, ühe väljapääsuga pihustuskamber või läbitav pihustuskoridor, mis on mõeldud inimeste puhtaks uhtumiseks saaste eemaldamise või steriliseerimise eesmärgil	ex 84248970

ex – tähendab, et kauba kirjeldus ei hõlma täielikult koodi kirjeldust (sisu erineb).